

**ДЕРЖАВНА
КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНА СЛУЖБА
УКРАЇНИ:
СТОРІНКИ
ІСТОРІЇ**

Київ "ДІЯ"
2001

УДК 336.008.6(477)(091)

ББК 65.9(4УКР)261

Д 36

*Автори-упорядники: Є.Ф. Вербило, О.О. Левандовський,
Н.М. Суліковська*

*Редакційна колегія: М.М. Каленський (голова),
І.Б. Стефанюк, М.І. Саранін, Н.М. Кошик,
Є.Ф. Вербило (редактор видання)*

Д 36 Державна контрольно-ревізійна служба України: сторінки історії/Є.Ф. Вербило, О.О. Левандовський, Н.М. Суліковська — К.: ДІА, 2001.— 219 с.: іл. 20. Бібл. 219.

ISBN 966-7665-34-8

Ця книга — колективний нарис історії державної контрольно-ревізійної служби України. Написаний він на основі архівних документів та спогадів ветеранів самими працівниками ДКРС, що надає цьому виданню особливої ваги і посправжньому робить його цікавим і повчальним.

Призначається не тільки для фахівців контрольно-ревізійної справи, а й для широкого кола читачів.

ББК 65.9(4УКР)261

ISBN 966-7665-34-8

© Текст, Головкин України, 2001
© Дизайн, ДІА, 2001

СЛОВО ДО ЧИТАЧІВ

В житті іноді трапляється такий збіг обставин, назвати який можна тільки одним словом — “щасливий”.

Ось і в нашому, конкретному, випадку планувалося видати “Сторінки історії державної контрольно-ревізійної служби” ще минулого року, але сталося так, що задумане вдалося здійснити буквально за кілька днів до настання по-справжньому епохальної події — переходу людства з ХХ у ХХІ сторіччя від Різдва Христового, з другого у третє тисячоліття. То ж книга, яку ви тримаєте у своїх руках, є своєрідною естафетою, переданою кількома поколіннями контрольно-ревізійних працівників, що жили і мужньо виконували свій громадянський обов’язок у ХХ сторіччі, їхнім колегам, чий трудовий шлях проляже дорогами ХХІ сторіччя.

“Сторінки історії” не є результатом зусиль професійних істориків чи літераторів. Книга написана самими працівниками нашої служби (в тому числі ветеранами ДКРС) — і в цьому її надзвичайна цінність, оскільки ніхто не зміг би щиріше і правдивіше розповісти про своїх товаришів, ніж ті, хто працював, або працює поряд з ними.

На жаль, запланований обсяг видання не дав змоги змалювати історію служби об’ємніше, детальніше. Багато імен працівників ДКРС, гідних не тільки згадки, а й окремої розповіді, залишилися поза увагою авторів-упорядників, але це не їхня вина. Робота над написанням історії ДКРС тільки починається, вона обов’язково буде продовжена, передусім — в регіонах, аби через певний час ми мали змогу здійснити нове видання книги, у якому будуть враховані всі зауваження і пропозиції читачів.

Як чудово сказано в одній з глав книги, “історія будь-якої організації схожа на килим, зітканий з ниток-доль людей, які в ній колись працювали чи працюють сьогодні”. Робота над “килимом” — історією державної контрольно-ревізійної служби — продовжується. Віреться, що з часом до неї будуть вписані нові, ще чіткіші і яскравіші сторінки — “візерунки”.

Микола КАЛЕНСЬКИЙ,
Голова ГоловкиРУ України

**Від КРУ Мінфіну
до ГоловКРУ
України**

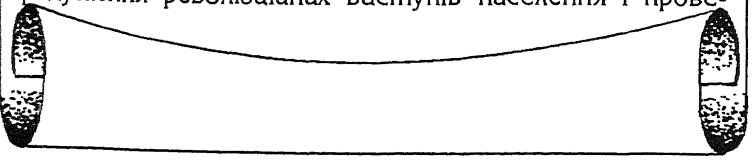

НА ПОЧАТКУ СТОЛІТТЯ

У березні 1917 року в Україні був створений Тимчасовий уряд, який в основному зберіг управлінський апарат царської Росії. Згідно з "Положенням про місцеві контрольні установи в імперії", затвердженим 3 січня 1866 року, при Міністерстві фінансів Росії існувало Управління державного контролю, а в губерніях (областях), повітах і волостях (районах) — відповідні контрольні палати. Вказана структура контрольних органів проіснувала в Україні до встановлення радянської влади, тобто до 1919 року.

Тимчасовий уряд (березень-грудень 1917 року), Українська Центральна Рада (березень 1917 року—квітень 1918 року), уряд гетьмана П. Скоропадського (квітень—листопад 1918 року) і Українська директорія на чолі з С.Петлюрою (грудень 1918 року—лютий 1919 року) основне завдання контрольних органів при Міністерстві фінансів вбачали у забезпеченні цільового витрачання фінансових ресурсів та одержаних від іноземних держав кредитів на потреби війська, утримання органів влади, установ соціальної сфери тощо.

Як наголошують радянські історіографи, здійснення контрольних функцій мало на меті, насамперед, охорону існуючого на той час режиму в центрі і на місцях, придушення революційних виступів населення і прове-

дення боротьби проти влади більшовиків, забезпечення обліку реквізованих у населення хліба, фуражу і майна для потреб армії та державних органів.

Архівні матеріали свідчать про те, що керманічі молоді Української держави усвідомлювали важливу роль контрольних функцій Міністерства фінансів, Державної Скарбниці і банків. Так, за часів Директорії був створений спеціальний апарат Державного контролера, який мав надзвичайні права і повноваження.

Ось, наприклад, про що йшла мова у листі (від 13 грудня 1920 року) Державного контролера УНР (Української Народної Республіки) Кабачкова І.М. до Міністра фінансів Барановського Х.А.:

“Дійшло до відома Державного контролю, що були випадки видавання грошей із Державної Скарбниці без грифа Державного контролю.

З огляду на те Державний контроль прохає Вас, пане міністре, дати розпорядження підлеглому Вам відомству, щоб в ніякому разі без грифа Державного контролю із Державної Скарбниці гроші не видавались”.

Резолюція міністра: “Загальному Департаменту. Зробити таке розпорядження, а потім підтримати” (Центральний державний архів вищих органів влади України (ЦДАВОВУ), фонд 1509, опис 5, справа 39).

Представники Державного контролю (Даншевський Е.М., Пухкий Б.І. та інші) постійно брали участь у засіданнях урядової фінансової комісії, міністри фінансів погоджували з Державним контролером персональні склади ревізійних бригад для перевірки банків. Працівники служби Державного контролю дбали про ошадливе витрачання готівки, слідкували за цільовим використанням кредитних ресурсів.

Наприклад, у листі Державного контролера від 18 березня 1921 року до Керуючого Міністерством фінансів зазначено: “Маю честь довести до Вашого відому, що мною, на підставі Закону від 9 квітня 1919 року, встановлюється попередній контроль випуску як з Державного банку, так і із Головної Скарбниці закордонної валюти і гривень німецького друку, себто: сі гроші не можуть бути випущені з каси без дозволу Державного контролю, про що одночасово сповіщаються зазначені вище установи.

Здійснення сього контролю доручається IV Контроль-

ному Департаменту Державного контролю" (ЦДАВОВУ, фонд 1509, опис 5, справа 113).

Стосовно кредитних ресурсів у листі Державного контролера до Міністра фінансів від 11 грудня 1920 року № 281 сказано: "Користування авансами, в силу необхідності, придбало зараз широке розповсюдження. У багатьох осіб маються аванси., хоча потреба в користуванні цих авансів вже минула.

Беручи на увагу сучасне фінансове становище УНР, Державний контроль прохає Вас, пане Міністре, зробити розпорядження про негайне надіслання відчитності по авансах і про здачу до Скарбниці рештків від авансів, які залишилися у осіб.

Внос авансових рештків до Скарбниці мусить скінчитись на протязі п'яти днів з моменту одержання цього відношення, при чому в випадкові нездачі рештків авансів в зазначений термін відповідальні особи будуть притягнені до штрафу, згідно існуючих законів.

Квитанції про внос грошей до Скарбниці належить надіслати IV Департаменту Державного контролю, одночасно з представленням відчитності" (ЦДАВОВУ, фонд 1509, опис 5, справа 113).

А ось як контрольна служба УНР дбала про економію. Зокрема, у листі Державного контролера до Мінфіну Української Народної Республіки від 28 грудня 1918 року № 3153 сказано: "Маючи на увазі вжити заходів, щоб трата коштів на канцелярське приладдя відповідала дійсним потребам і щоб норма трат його була більш-менш одноманітна по окремих інструкціях, прохання якомога негайно надіслати такі відомості:

1. Яка кількість урядовців лічилася на посадах на кожне перше число місяця в кожному окремому Департаменті міністерства, починаючи з часу його існування і на 1 грудня б.р.

2. Яка кількість витрачалась за той же час паперу і іншого канцелярського приладдя.

3. Скільки працює машин та ротаторів і скільки витрачено на них спеціального приладдя та паперу" (ЦДАВОВУ, фонд 1509, опис 1, справа 3).

У тепер вже далекому, 1920, році штат Мінфіну УНР передбачав посади ревізорів по окремих департаментах.

час функціонування Народного комісаріату робітничо-селянської інспекції свідчать назви його підрозділів, а саме:

- 1920 р. *Відділ фактичних ревізій.*
- 1921 р. *Інспекція фактичних ревізій;
Кошторисно-фінансова інспекція.*
- 1922 р. *Відділ фактичних ревізій;
Кошторисно-фінансова інспекція;
Відділ ревізій органів землеробства;
Відділ ревізій органів продовольства;
Інспекція по ревізії зовнішніх стосунків;
Відділ документальних ревізій.*
- 1923 р. *Відділ фактичних ревізій;
Відділ документальних ревізій;
Відділ воєнного контролю;
Фінансова інспекція;
Відділ по поліщенню держапарату;
Структурно-штатна інспекція;
Комісія по боротьбі з хабарництвом.*
- 1924 р. *Відділ по поліщенню держапарату;
Економічна інспекція;
Інспекційний відділ;
Сектор контролю і перевірки;
Фінансова інспекція.*
- 1925–1927 рр. *Відділ по поліщенню держапарату;
Центрально-структурно-штатна інспекція;
Позапланова інспекція;
Бюджетна комісія;
Фінансова інспекція.*
- 1928–1929 рр. *Воєнна інспекція;
Відділ по поліщенню держапарату;
Структурно-штатна комісія;
Сектор контролю і перевірки;
Сектор по скороченню звітності;
Фінансова секція.*

В ці роки на Україні здійснювалась політика так званого "великого перелому", для чого були потрібні значні фінансові ресурси. Тому зусилля фінансових органів і контрольно-ревізійних апаратів були спрямовані на накопичення коштів та ефективне і цільове їх використання.

Коли замайорили червоні знамена

Пам'ятаєте слова поета: "...Білі одлунав... Жовто-сині знамена затріпотіли на станції знов...". Затріпотіли і на сімдесят років поступилися своїм місцем червоним знаменам.

Декретом Тимчасового робітничо-селянського уряду України від 29 січня 1919 року в Харкові були створені Народний комісаріат державного контролю УРСР і Верховна соціалістична інспекція.

Робота Наркомдержконтролю була перервана у зв'язку з вторгненням в Україну білогвардійських військ під командуванням Денікіна.

У січні 1920 року розпорядженням Наркомдержконтролю РРФСР був призначений завідувачий державним контролем України, наказом якого від 23 лютого 1920 року всі установи держконтролю на Україні перетворилися в єдиний орган — Всеукраїнську робітничо-селянську інспекцію з місцем перебування у Харкові.

Постановою Всеукраїнського Центрального Вищого Комітету (ВУЦВКу) від 23 травня 1920 року Всеукраїнська робітничо-селянська інспекція була реорганізована в Народний комісаріат робітничо-селянської інспекції.

26 липня 1922 року затверджено положення про його перетворення в Народний комісаріат робітничо-селянського контролю. Останній, згідно з постановою ВУЦВКу від 29 серпня 1923 року, був реорганізований у Народний комісаріат робітничо-селянської інспекції.

У 1923 році, на підставі рішення XII з'їзду Російської комуністичної партії (більшовиків) про злиття Наркомату робітничо-селянської інспекції з Центральною контрольною комісією, був створений об'єднаний контрольний орган, абрєвіатура назви якого виглядала ЦКК—НК РСІ.

У 1930 році Центральна контрольна комісія була ретворена на Комісію партійного контролю при ВКП(б), а наркомати робітничо-селянської інспекції і союзних республік в лютому 1934 року були ліквідовані; апарат їх був переданий Комісії радянського контролю при Раднаркомі СРСР, яка мала своїх представників в союзних і автономних республіках.

Про розвиток і тематику фінансового контролю

час функціонування Народного комісаріату робітничо-селянської інспекції свідчать назви його підрозділів, а саме:

- 1920 р. *Відділ фактичних ревізій.*
- 1921 р. *Інспекція фактичних ревізій;
Кошторисно-фінансова інспекція.*
- 1922 р. *Відділ фактичних ревізій;
Кошторисно-фінансова інспекція;
Відділ ревізій органів землеробства;
Відділ ревізій органів продовольства;
Інспекція по ревізії зовнішніх стосунків;
Відділ документальних ревізій.*
- 1923 р. *Відділ фактичних ревізій;
Відділ документальних ревізій;
Відділ воєнного контролю;
Фінансова інспекція;
Відділ по поліпшенню держапарату;
Структурно-штатна інспекція;
Комісія по боротьбі з хабарництвом.*
- 1924 р. *Відділ по поліпшенню держапарату;
Економічна інспекція;
Інспекційний відділ;
Сектор контролю і перевірки;
Фінансова інспекція.*
- 1925–1927 рр. *Відділ по поліпшенню держапарату;
Центрально-структурно-штатна інспекція;
Позапланова інспекція;
Бюджетна комісія;
Фінансова інспекція.*
- 1928–1929 рр. *Воєнна інспекція;
Відділ по поліпшенню держапарату;
Структурно-штатна комісія;
Сектор контролю і перевірки;
Сектор по скороченню звітності;
Фінансова секція.*

В ці роки на Україні здійснювалась політика так званого "великого перелому", для чого були потрібні значні фінансові ресурси. Тому зусилля фінансових органів і контрольно-ревізійних апаратів були спрямовані на накопичення коштів та ефективно і цільове їх використання.

З 1934 року Центральна контрольна комісія — Народний Комісаріат робітничо-селянської інспекції УРСР — була реорганізована. На її базі створено Комісію радянського контролю при Раднаркомі СРСР з відповідними органами на місцях. У складі центрального апарату Комісії радянського контролю була група фінансів та обліку.

Важливим етапом у становленні контрольної-ревізійної служби став 1937 рік, коли у складі Наркомату фінансів СРСР було створено Контрольно-ревізійне управління і затверджено його Положення (постанова ЦК і РНК СРСР від 23 жовтня 1937 року № 112/1936).

Із спогадів Зверєва Арсенія Григоровича, який близько 22 років працював наркомом та міністром фінансів СРСР (1938-1960 роки):

“Бюджетна інспекція, основний орган по здійсненню фінансового контролю, на той час не виконувала свого призначення. Тому ми порушили клопотання перед урядом про створення Контрольно-ревізійного управління, яке б підпорядковувалося безпосередньо наркомату. У 1938 році до складу Наркомату фінансів входило три Головні управління (державного страхування, фінансового контролю і трудошадкас) та 12 управлінь, в тому числі контрольної-ревізійної”.*

Першими начальниками КРУ Наркомфіну СРСР, яке до 1956 року мало свій апарат у містах і районах України, були: Кутузов А.Г., Степанов Г., Таруньян С.М., Устилюк С.М.

В цей період запроваджується обов'язкова реєстрація і затвердження у фінансових органах штатів установ і організацій, ставок та фондів заробітної плати, кошторисів господарських витрат на утримання апаратів управління. Завдяки цим заходам підвищився авторитет фінорганів і контрольної-ревізійної апарату в суспільстві.

Рішенням уряду СРСР від 6 вересня 1940 року на базі ліквідованих Комісії радянського контролю і Головного військового контролю створена нова установа — Народний комісаріат Державного контролю СРСР — з відповідними органами в республіках.

13 травня 1941 року Раднарком СРСР затвердив “Правила накладання грошових нарахувань органами Народного

* Зверєв А.Г. Записки міністра. 1973. С. 146-147.

комісаріату Державного контролю СРСР" і визначив перелік упушень і порушень фінансової дисципліни з боку посадових осіб, за які накладались грошові нарахування.

Але практичне здійснення цих заходів стало неможливим у зв'язку з початком Великої Вітчизняної війни.

Під час окупації

Як відомо, Україна була окупована німецько-фашистськими загарбниками, на її території точилися запеклі бої, більшість установ і організацій, в тому числі і Наркомат фінансів, було евакуйовано. Архівні документи про діяльність фінорганів, міських і районних контролерів-ревізорів КРУ Наркомфіну СРСР по окремих регіонах України під час Великої Вітчизняної війни, на жаль, не збереглися.

Але в результаті пошуків стало відомо, що Головним контролером-ревізором КРУ Наркомфіну СРСР по Україні у лютому 1943 року був призначений Микола Васильович Приходько, який обіймав цю посаду до липня 1956 року.

Штатна чисельність Наркомфіну УРСР, що був евакуйований до м. Саратов, на 1 грудня 1941 року становила всього 8 чоловік, а на 22 травня 1942 року — 6 чоловік. Крім того, існувала контрольо-ревізійна група, що складалася з двох старших контролерів-ревізорів КРУ Наркомфіну СРСР по Україні. На цих посадах працювали Гаврило Михайлович Винокур та Федір Віталійович Володкін.

Архівні документи свідчать про те, що в евакуації перебували старші контролери-ревізори Л.І. Бланк (Вінницька область), Г.Я. Григор'єв (Одеська область), С.П. Фурсевич (Донецька область), А.Є. Заславський, Т.Л. Лотоцька (Луганська область).

Після визволення Києва у листопаді 1943 року і всієї території України у жовтні 1944 року почалося формування фінорганів і складу працівників КРУ Наркомфіну СРСР по окремих регіонах.

ПІСЛЯ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

На контрольно-ревізійну роботу до центрального апарату Наркомфіну України після демобілізації з армії були прийняті: Нємиов Володимир Іванович (червень 1944 р.), Янковський Борис Олександрович (лютий 1946 р.), Катрущенко Георгій Васильович (листопад 1949 р.), Лінник Павло Захарович (грудень 1949 р.).

Пізніше до них приєдналися Якуненко Костянтин Костянтинівич, Котляр Андрій Кирилович, Каранов Анатолій Григорович, Шишкін Валентин Євдокимович, Сіурак Артур Семенович, Сарнавський Андрій Степанович, Марцинкевич Сергій Михайлович, Кондращенко Анатолій Андрійович, Нечаєнко Андрій Андрійович, Пашенько Василь Григорович.

Багато ветеранів контрольно-ревізійної служби полягло у боях за визволення України від німецько-фашистських загарбників. Відчувалася гостра потреба в кадрах.

Станом на 1 червня 1944 року центральний апарат Головного контролера-ревізора КРУ Наркомфіну СРСР по Українській РСР (в подальшому для скорочення — “в Україні”) був укомплектований всього на 40 відсотків, а кількість працюючих старших контролерів-реві-

зорів і ревізорів на місцях становила 25,5 відсотка до затверджених штатів.

Перша республіканська нарада фінансових працівників визволеної України відбулася у Києві 10 червня 1944 року. На ній був присутній міністр фінансів Союзу РСР Арсеній Григорович Зверев. У своєму виступі він поставив першочергові завдання, над якими належало працювати фінорганам (зрозуміло, і контролерам-ревізорам), підкреслив важливу роль податкової і контрольної служб.

Ось кілька уривків з його доповіді:

“У той час, коли фінансовий апарат знаходиться на стадії відбудови, контрольна робота набуває винятково важливого значення. Необхідно підняти контрольну-ревізійну роботу в республіці. Це в значній мірі зекономить державні кошти і буде сприяти фінансовій роботі”;

“Наркомфін України через контрольну-ревізійний апарат повинен організувати перевірку, як виконуються завдання уряду по обліку фондів народного господарства, що відбудовується”;

“Важливо, щоб за будь-яку ціну укомплектували кадри обласних ревізорів. Ревізійний апарат має велике значення, він є помічником в управлінні податковою роботою. Він повинен оперативно, своєчасно і кваліфіковано подавати матеріали для керівництва. Ревізор є самим головним, безпосереднім керівником податкової роботи. Якщо ревізор обревізує ту чи іншу податкову дільницю або райфінвідділ і зробить відповідний висновок, а облфінвідділ по результатах ревізії практичні вказівки надішле всім райфінвідділам, це принесе велику користь в практиці роботи і тих податкових інспекторів, які не були обревізовані. Тому укомплектування кадрами ревізорів є серйозним і актуальним завданням”;

“Треба постійно контролювати стан надання пільг по сільгосподатку сім'ям військовослужбовців. Неправильне оподаткування буде поштовхом для листа на фронт червоноармійцю, а такі листи на фронт з дому в тій чи іншій мірі вплинуть на психологію бійця. Тому питання своєчасного надання пільг сім'ям військовослужбовців має винятково важливе значення”;

“Ми повинні сконцентрувати свою увагу на швидкій організації фінансової роботи, своєчасно контролювати

витрачання коштів, знати, на які цілі передбачаються і видаються державні кошти, наскільки розумно, по-господарському використовують бюджетні кошти організації, установи і підприємства”.

(ЦДАВОВУ, фонд р-30, опис 17, справа 31).

Учасники наради прийняли звернення до всіх працівників фінорганів. Цим документом передбачено (за умови неуплектованості штатів контролерів-ревізорів) охопити ревізіями і обстеженнями всі бюджети.

* * *

Свій гідний вклад у поліпшення контрольно-ревізійної справи внесли сотні демобілізованих воїнів-ветеранів обласних, міських і районних контрольно-ревізійних підрозділів.

Життя вимагало залучення до контрольно-ревізійної роботи кришталево чистих, досвідчених, висококваліфікованих фахівців. У своїх спогадах колишній міністр фінансів СРСР А.Г.Зверев пише: “Наша робота поволі виховує у людини розумну жорстокість, ошадливість. Часто нас заочно називають “фінансові сухарі”. Проте ми не ображаємось на це прізвисько: за ним стоять вірність державному обов’язку, почуття великої відповідальності, любов до чіткості і ясності. Без цих якостей хороши фінансовий працівник неможливий”*.

Уряд високо відзначив самовіддану і бездоганну працю ветеранів контрольно-ревізійної служби в мирні, післявоєнні роки.

Орденом Трудового Червоного Прапора були нагороджені: Йосип Федосьєвич Вакуленко — начальник сектора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Гаврило Михайлович Винокур — старший контролер-ревізор КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Антон Антонович Паллон — заступник Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Київській області, Микола Васильович Приходько — Головний контролер-ревізор КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Микола Миколайович Овсянницький — старший контролер-ревізор КРУ Мінфіну СРСР по Вінницькій області, Леонід Павлович Трегуб — контролер-ревізор КРУ Мінфіну СРСР по м. Вінниці.

* Зверев А.Г. Записки міністра, 1973. С. 173.

Серед нагороджених медалями “За трудову доблесть” і “За трудову відзнаку” знаходимо прізвища Якіма Кузьмича Бібича — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по м. Києву, Олександра Михайловича Брадлея — начальника сектора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Давида Ушеровича Вайсера — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Київській області, Ноя Ароновича Ідліса — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Чернігівській області, Георгія Васильовича Катрушенка — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Михайла Йосиповича Мерейніса — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Володимира Івановича Нємиова — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Петра Давидовича Проука — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Київській області, Володимира Федоровича Смолинського — заступника Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Авраама Евелєвича Соловейчика — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Чернігівській області, Андрія Никифоровича Устименка — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Фастівському району Київської області, Бориса Олександровича Янковського — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Василя Івановича Бондаренка — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Корсунь-Шевченківському району Київської області, Федора Віталійовича Володкіна — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Анастасії Михайлівни Вичужаніної — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Кіровоградській області, Мойсея Григоровича Гольдштейна — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Андрія Івановича Докаленка — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Лебединському району Сумської області, Віри Михайлівни Дядечко — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Бориспільському району Київської області, Володимира Сергійовича Жука — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Велико-Токмацькому району Запорізької області, Василя Захаровича Зюбюка — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Київській області, Максима Андрійовича Каліниченка — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Бобринецькому району Кіровоградської області, Марії Михайлівни Кравченко — контролера-ревізора КРУ

Мінфіну СРСР по Україні, Павла Захаровича Лінника — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Івана Федоровича Лебеда — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Ново-Українському району Кіровоградської області, Трохима Федоровича Печеня — Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Рівненській області, Івана Федоровича Салана — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по м. Києву, Зінаїди Олександрівни Сливчанської — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Україні, Карла Вікторовича Макаревича — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Київській області, Степана Семеновича Цурка — старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по м. Києву, Тамари Володимирівни Шуминської — контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по м. Києву.

НА ХВИЛІ РЕФОРМ

Колектив КРУ Мінфіну СРСР по Українській РСР у 1949-1955 роках (до створення КРУ Мінфіну УРСР) проводив значну роботу по контролю за діяльністю фінорганів, підприємств і господарських організацій, бюджетних установ. В умовах відбудови народного господарства основна увага приділялась контролю за цільовим витрачанням бюджетних коштів, питанням боротьби з безгосподарністю і марнотратством.

Проте результативність контрольної роботи із року в рік з різних причин погіршувалася, про що свідчать показники статистичної звітності.

Зокрема, якщо у 1949 році було проведено 34,2 тис. ревізій та перевірок, виявлено незаконних видатків на суму 146,3 млн. крб. та розтрат і розкрадань на 36,4 млн. крб., то по результатах роботи за 1955 рік ці показники становили відповідно 10 тис. ревізій і перевірок, 73 млн. крб. незаконних видатків і 14 млн. крб. розтрат і розкрадань.

Іншими словами, конче була потрібна реорганізація контрольних органів. Підпорядкування існуючого апарату контролерів-ревізорів безпосередньо КРУ Мінфіну Союзу викликало суперечки з керівниками місцевих фінорганів, заважало спільній роботі, змушувало місцевих керівників, як то кажуть, "не виносити сміття з хати".

І ось 28 травня 1956 року Рада Міністрів УРСР прийняла постанову № 567 "Про утворення в складі Міністерства фінансів УРСР Контрольно-ревізійного управління". В ній зокрема, зазначено:

"Рада Міністрів Союзу РСР постановою від 3 травня 1956 року № 583, з метою посилення контролю за додержанням фінансової дисципліни підприємствами, установами і організаціями, правильним та економним витрачаннями бюджетних і власних коштів і дальшого розширення прав республіканських органів контролю за виконанням Державного бюджету СРСР:

1. Ухвалила передати місцеві органи контрольно-ревізійного управління Міністерства фінансів СРСР у відання міністерств фінансів союзних республік.

У зв'язку з цим визнала доцільним утворити в складі міністерств фінансів союзних республік контрольно-ревізійні управління в межах встановленої Міністерству фінансів СРСР чисельності управлінського персоналу.

2. Поклала на новоорганізовані контрольно-ревізійні управління міністерств фінансів союзних республік та їх місцеві органи здійснення контролю за виконанням державного бюджету, за своєчасним виконанням зобов'язань перед бюджетом і за правильним і економним витрачанням бюджетних і власних коштів установами, підприємствами і організаціями союзного, республіканського і місцевого підпорядкування, а також проведення ревізій і перевірок фінансової діяльності підприємств і організацій союзного підпорядкування за окремими дорученнями КРУ Мінфіну СРСР".

На виконання поставлених Москвою завдань Рада Міністрів УРСР затвердила Положення про Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів УРСР.*

Начальником новоутвореного Контрольно-ревізійного управління Мінфіну УРСР з червня 1956 по листопад 1960 року працював Григорій Давидович Осика, а з 3 листопада 1960 по 10 травня 1962 року обов'язки начальника КРУ виконував заступник начальника КРУ Олександр Михайлович Кичаєв, який до цього працював головним контроле-

* Див. Додатки.

ром у Міністерстві державного контролю УРСР і очолював групу по контролю за Мінфіном республіки і Цекомбанком.

З травня 1962 по липень 1964 року Контрольно-ревізійне управління очолював Микола Петрович Поленов, висококваліфікований фахівець, нагороджений орденами "Знак Пошани" і Трудового Червоного Прапора. У 1978 році йому присвоєно звання "Заслужений економіст УРСР".

До структури КРУ входило чотири сектори (надалі — відділи), а саме:

➤ Сектор (відділ) ревізії місцевих бюджетів і фінорганів у складі 16 штатних одиниць. Очолював його з моменту організації по травень 1964 року начальник відділу — заступник начальника КРУ Борис Олександрович Янковський. В контрольно-ревізійній системі він працював більше 18 років. Учасник Великої Вітчизняної війни. Продовжувач сімейної традиції щодо вибору професії — його батько ще в дореволюційні часи та за радянської влади працював інспектором державних податків. Цікава деталь: Б.О. Янковський під час громадянської війни служив у... білії гвардії.

Головними контролерами-ревізорами у відділі працювали досвідчені і висококваліфіковані фахівці, нагороджені значком "Відмінник фінансової роботи". Це Володимир Іванович Немцов, Павло Захарович Лінник, Ольга Михайлівна Обремська, Микола Макарович Шклярук, Віталій Васильович Кірик, Іван Васильович Герасименко, Микола Антонович Свириденко.

Маючи великий практичний досвід роботи, вони неодноразово очолювали ревізійні бригади, готували матеріали по результатах ревізій місцевих бюджетів на засідання колегії Мінфіну та доповіді облвиконкомам.

Тривалий час у відділі ревізії місцевих бюджетів і фінорганів на посадах старших контролерів-ревізорів працювали Сергій Михайлович Маршинкевич, Лія Яківна Мень, Людмила Петрівна Гришина (Герасименко), Віталій Іванович Забаштанський, Андрій Степанович Сарнавський, Віктор Андрійович Куштенко, Микола Іванович Приходченко та інші.

В подальшому багатьох з них було висунуто на керівні посади. Наприклад, Валентин Павлович Терпило деякий час був заступником міністра фінансів Української РСР, Віктор Андрійович Редько — начальником управління ГоловКРУ України, Віталій Васильович Кірик багато років працював у апараті Кабінету Міністрів України.

➤ Сектор (відділ) ревізії підприємств і господарських організацій у складі 13 штатних одиниць. Очолював його з моменту організації до квітня 1966 року Іван Антонович Білоус, а потім — Віктор Феофанович Єна, який вів до посади керівника Контрольно-ревізійного управління, члена колегії Міністерства фінансів УРСР.

Працівники відділу протягом багатьох років вели безкомпромісну боротьбу з порушниками фінансової дисципліни, приписками і окомануванням, перекручуванням звітних даних. Під час проведення ревізій і перевірок вони викривали факти зловживань з боку окремих посадових осіб, вживали заходи, спрямовані на забезпечення збереження грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей, підвищення рентабельності підприємств і господарських організацій.

➤ Сектор (відділ) ревізії установ, які знаходяться на республіканському бюджеті, і валютного контролю у кількості 8 штатних одиниць. З моменту організації його очолював Андрій Кирилович Котляр, ветеран контрольно-ревізійної служби, учасник Великої Вітчизняної війни, відмінник фінансової роботи. В подальшому керівниками відділу були Олександр Олександрович Левановський, Юрій Олексійович Михайлік, Петро Федорович Плохой, Олександр Олегович Муха.

Відділ контролював фінансово-господарську діяльність міністерств і відомств соціально-культурної сфери. Багато доручень щодо правильності використання валютних коштів надходило від КРУ Мінфіну Союзу, центральних директивних органів.

Кілька разів, наприклад, перевірялися Азовське і Чорноморське пароплавства, кіностудії ім. Довженка та "Укртелефільм", навіть улюблена вищим партійним керівництвом футбольна команда — київське "Динамо".

Головними контролерами-ревізорами у відділі працювали Павло Захарович Лінник, Григорій Львович Логвинський, старшими контролерами-ревізорами — Григорій Григорович Ільохин, Надія Прокопівна Гришина, Марія Борисівна Магазінова, Анатолій Григорович Каранов, Світлана Юр'ївна Рибаківа, Віталій Олександрович Садовський.

➤ Сектор (відділ) організаційно-інструкторської роботи у кількості 8 штатних одиниць. Його спочатку очолював Анатолій Григорович Жил'яєв, а потім Артур Се-

менович Сіўрак, Юрій Олексійович Михайлік, Валерій Євгенійович Дорогуниов, Петро Федорович Плохой, Ніна Миколаївна Ніколенко.

В залежності від виконуваних завдань назва цього відділу та його функції неодноразово змінювалися: організаційно-методичний, організації внутрівідомчого контролю міністерств і відомств та методичного керівництва фінансовим контролем, планування і методології, управління планування, методології та контролю за роботою підвідомчих підрозділів контрольно-ревізійної служби.

На відділ покладалося складання квартальних і річних звітів про результати контрольно-ревізійної роботи, діяльність внутрівідомчого контролю, підготовка доповідей з цих питань директивним органам, союзному та республіканському міністерствам фінансів, поширення передового досвіду організації і проведення ревізій та перевірок, методів виявлення порушень законодавства з фінансових питань, різного роду зловживань, розкрадань державного майна і коштів. До функцій відділу входив і розгляд та вирішення заяв, звернень і скарг громадян.

Ветеранами відділу по праву вважаються Олена Веніамінівна Лінкова, Володимир Іванович Калина, Володимир Антонович Пундик, Василь Микитович Жураковський, Валентин Євдокимович Шишкін, Віктор Іванович Ткачук, Ніна Миколаївна Суліковська, Поліна Іванівна Шрамко, Фелікс Васильович Ус, Наталія Іванівна Пазеєва.

Всього до штату Контрольно-ревізійного управління Мінфіну УРСР за станом на 1 січня 1957 року входило 50 працівників.

Паралельно проводилася робота по комплектуванню апаратів Головних контролерів-ревізорів КРУ Мінфіну республіки по областях, містах Києву і Севастополю. Ці посади входили до номенклатури міністра фінансів УРСР і затверджувалися на засіданнях колегії міністерства.

Наказами колишнього міністра фінансів УРСР Миколи Тимофійовича Шетиніна на посади Головних контролерів-ревізорів КРУ Мінфіну УРСР по областях, містах Києву і Севастополю були призначені: Іван Степанович Галіцин (Вінницька область), Дмитро Олександрович Заплавський (Дніпропетровська область), Нестор Максимович Ісаков (Житомирська область), Анатолій Кузьмич Володін (Запорізька

область), Микола Харитонович Педченко (Київська область), Павло Васильович Уткін (Кіровоградська область), Михайло Каурбетович Гомаєв (Кримська область), Михайло Трохимович Іванов (Миколаївська область), Надія Михайлівна Лосєва (Одеська область), Терентій Степанович Пальвал (Полтавська область), Самуїл Мусійович Локшин (в.о., Сталінська область), Павло Стефанович Луньов (Сумська область), Йосип Маркіянович Репін (Харківська область), Яків Миколайович Сінгур (Херсонська область), Арон Якович Собко (Хмельницька область), Олексій Олександрович Філіппов (Черкаська область), Петро Микитович Репін (Чернігівська область), Олександр Сергійович Белецький (м.Київ), Нонна Костянтинівна Новікова (м.Севастополь), Леонтій Дорофійович Гайдамака (Волинська область), Леонід Митрофанович Слюсенко (Дрогобицька область), Валентина Митрофанівна Міщенко (Закарпатська область), Петро Михайлович Бобів (Львівська область), Веніамін Гнатович Копнов (в.о., Рівненська область), Анатолій Андрійович Кондращенко (Станіславська область), Григорій Трохимович Вилко (Тернопільська область), Георгій Іванович Дейнекін (Чернівецька область).

І критика, і пропозиції

6-7 липня 1956 року у столиці відбулася перша республіканська нарада завідуючих обл(міськ)фінвідділами та новопризначених Головних контролерів-ревізорів КРУ Мінфіну УРСР по областях, містах Києву і Севастополю. На цій нараді після детального обговорення доповіді міністра фінансів УРСР М.Т.Щетиніна прийнято відповідні рішення щодо організації та подальшого поліпшення контрольно-ревізійної роботи.

У доповіді М.Т.Щетиніна було висловлено ряд критичних зауважень щодо організації роботи контрольно-ревізійних підрозділів. Ось кілька уривків:

"...Працівники КРУ тільки виявляють і констатують факти злочинів і зловживань замість того, щоб підказати, що треба зробити, вжити які заходи і одержати певну кількість продукції та, нарешті, додаткові джерела доходів бюджету".

"В матеріалах КРУ багато загальних питань, працівники вимагають масу довідок, які потім не використовуються

при написанні актів. Треба більше ревізувати первинні документи”.

“Треба, щоб на комплексні ревізії для керівництва роботою командувалися заступники міністра, матеріали про викриті зловживання і крадіжки не оголошувалися до кінця ревізії”.

“Надалі ми встановимо порядок, щоб внесення пропозицій до директивних органів проходило за двома підписами — керівника фіноргану та головного (старшого) контролера-ревізора”.

Зі своїми пропозиціями щодо удосконалення стилю і методів роботи на нараді виступили Головні контролери-ревізори: М.Х. Педченко (Київська область), М.К. Гомаєв (Кримська область), І.П. Маздрин (Дніпропетровська область), Н.М. Лосєва (Одеська область).

Кадри вирішують все

Після створення в республіці самостійного Контрольно-ревізійного управління і значного розширення штатів в апаратах Головних контролерів-ревізорів на місцях виникла гостра потреба у висококваліфікованих кадрах.

Підготовка спеціалістів для роботи у фінорганах та контрольно-ревізійних підрозділах була покладена на два фахові інститути Києва і Одеси та відомчі фінансові технікуми у Києві, Львові і Чернівцях. Діяла мережа курсів підвищення кваліфікації, регулярно проводилися семінарські заняття. І це принесло певні здобутки.

Аналіз звітних даних про роботу КРУ у 1956-1960 рр. свідчить про щорічне зростання кількості проведених ревізій і перевірок та їх результативності.

Скажімо, якщо у 1956 році було проведено 7,6 тис. ревізій і перевірок, якими виявлено 80 млн. крб. незаконних видатків, 17 млн. крб. розтрат і розкрадань грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей та стягнуто до бюджету 26,3 млн. крб., то у 1960 році ці показники значно підвищились — по результатах 18 тис. ревізій і перевірок виявлено 181 млн. крб. незаконних видатків, 16,2 млн. крб. розтрат і розкрадань, до бюджету надійшло 111 млн. крб., додаткових платежів та відшкодувань незаконних видатків.

НА ГОЛОВНИХ НАПРЯМАХ (1961–1977 роки)

За рішенням директивних органів у 1961 році міністром фінансів України було призначено Анатолія Максимовича Барановського, який протягом 18 років здійснював керівництво фінансовою системою республіки.

Замість Миколи Петровича Поленова, якого було призначено керівником Київського міськфінвідділу, керівництво роботою КРУ доручили Костянтину Костянтиновичу Якуненку. На цій посаді він працював з липня 1964 по 1978 рік, тобто майже 15 років. Учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений орденами і медалями, К.К. Якуненко у 1972 році захистив кандидатську дисертацію на тему "Фінансовий контроль і шляхи підвищення його ефективності". Брав участь у підготовці постанови Ради Міністрів УРСР про внутрівідомчий контроль. Автор багатьох наукових праць.

У народному господарстві України протягом 1961–1977 рр. відбувалися зміни, що вимагали від контролюючих органів постійної уваги і концентрації зусиль на ліквідації так званих "вузьких місць".

Так, з метою поєднання територіального та централізованого управління були створені раднаргоспи, робота яких періодично ревізувалася КРУ. Багатогалузева структура раднаргоспів вимагала від перевіряючих досконалих знань не тільки фінансового законодавства, а й відомчих інструкцій, технологічних положень.

Маючи подвійне підпорядкування, Контрольно-ревізійне управління одержувало численні завдання на проведення ревізій і перевірок підприємств, установ і організацій від КРУ Мінфіну СРСР, Ради Міністрів України, партійних і правоохоронних органів. Багато перевірок проводилося разом з органами новоутвореного Комітету народного контролю України.

В цих умовах потрібно було визначити першочерговість виконання завдань, сконцентрувати зусилля на найбільш актуальних проблемах і об'єктах. З цією метою з 1964 року започатковано складання щорічних планів основних питань економічної і контрольної роботи Міністерства фінансів УРСР, в яких передбачалися основні доручення по ревізіях і перевірках, календарні строки реалізації матеріалів.

Аналіз затверджених колегією міністерства планів показує, що питома вага доручень працівникам КРУ становила 15-24 відсотків від загальної кількості виконуваних ним завдань. Щорічно планувалися і, безумовно, здійснювалися ревізії місцевих бюджетів половини областей, а матеріали по результатах ревізій і перевірок, як правило, розглядалися на засіданнях колегій міністерства та облвиконкомів.

Багато труднощів і суперечок виникало при формуванні ревізійних бригад, особливо коли мова йшла про призначення їх керівників. Начальники галузевих управлінь міністерства неохоче виділяли підлеглих спеціалістів для участі в ревізіях, посилаючись на їх зайнятість. Край суперечкам поклав міністр. За вказівкою А.М. Барановського у кожному управлінні визначили по 2-3 найбільш досвідчених і кваліфікованих спеціалістів, яких можна було включати до складу ревізійних бригад. Їх персональний список затверджував особисто міністр. Крім того, до початку кожного року міністром затверджувався календарний план проведення ревізій місцевих бюджетів областей з визначенням дат проведення, прізвища керівника ревізійної бригади та участі в ній фахівців галузевих управлінь.

Хід виконання зазначених вище документів контролювала канцелярія міністерства та помічник міністра.

Про постійну увагу до діяльності КРУ з боку керівництва міністерства і в першу чергу А.М. Барановського, свідчить такий факт: за період з 1970 року по 1976 рік було прийнято багато надзвичайно важливих наказів та нормативних документів з питань поліпшення контрольно-ревізійної роботи. Серед них:

- наказ від 1 липня 1970 р. № 118 "Про стан додержання соціалістичної законності фінорганамі УРСР";
- наказ від 28 грудня 1971 р. № 220 "Про стан контролю фінансових органів республіки за витрачанням державних коштів і поліпшенням фінансово-бюджетної роботи в сільських і селищних Радах";
- наказ від 15 червня 1972 р. № 105 "Про затвердження Положення про групи громадських контролерів при фінансових органах УРСР";
- наказ від 10 липня 1972 р. № 112 "Про подальше поліпшення контрольно-ревізійної роботи фінансових органів";
- наказ від 20 вересня 1972 р. № 145 "Про посилення контролю за збереженням соціалістичної власності в народному господарстві республіки";
- наказ від 30 січня 1973 р. № 18 "Про затвердження Положення про Контрольно-ревізійне управління та контрольно-ревізійний апарат Мінфіну УРСР";
- наказ від 2 березня 1973 р. № 41 "Про посилення участі громадськості в контрольно-ревізійній роботі";
- лист від 4 липня 1973 р. № 106 "Про заходи по посиленню контролю за додержанням законодавства про працю";
- наказ від 10 жовтня 1973 р. № 165 "Про подальше поліпшення стилю і методів роботи центрального апарату Мінфіну УРСР та фінансових і страхових органів республіки";
- наказ від 26 листопада 1975 р. № 172 "Про посилення контролю за своєчасною виплатою заробітної плати";
- наказ від 5 березня 1976 р. № 37 "Про оформлення результатів тематичних перевірок, обстежень і ревізій";
- наказ від 25 березня 1976 р. № 46 "Про наслідки перевірки виконання наказів Мінфіну УРСР про посилення контролю за збереженням державних коштів

у сільських і селищних Радах та заходи по поліпшенню цієї роботи”;

- наказ від 23 червня 1976 р. № 90 “Про поліпшення контролю за витрачанням валютних коштів та використанням імпортного устаткування”.

Тільки за результатами розгляду матеріалів ревізії місцевих бюджетів на засіданнях колегії міністерства у 1968 році прийнято 7 наказів, у 1969 році — 9, у 1970 році — 5.

У січні 1968 року Мінфіном видано наказ № 12 “Про відзначення окремих працівників контрольно-ревізійного апарату Міністерства фінансів УРСР”, в якому було зазначено:

“Завдяки вмільї і правильній організації ревізій, проявленню ініціативи і наполегливості, працівниками контрольно-ревізійного апарату у 1967 році було виявлено та припинено на окремих підприємствах і в організаціях великі крадіжки грошових коштів і матеріальних цінностей. Частину завданих державі збитків відшкодовано, а злочинців покарано.

За повідомленням облфінвідділів та слідчих органів, найбільше відзначились при ревізіях фінансово-господарської діяльності підприємств у виявленні злочинних дій такі працівники контрольно-ревізійного апарату Міністерства фінансів УРСР:

- при ревізії Київської живорибної бази Головного управління рибного господарства внутрішніх водоймищ УРСР “Укрголоврибгосп” і Київського коопторгу — старші контролери-ревізори КРУ Міністерства фінансів УРСР по м. Києву тт. Мазур М.М. і Кваша М.Я. та контролер-ревізор цього ж апарату т. Рубаністий Є.К.;

- при ревізії Сумської біологічної фабрики Міністерства сільського господарства СРСР і Білопільського будуправління № 3 Сумського тресту “Сільбуд” — старший контролер-ревізор КРУ Міністерства фінансів УРСР по Сумській області т. Несвитаїло В.А., контролери-ревізори цього ж апарату тт. Дмитренко Г.М., Рудика П.Л., Денисенко В.Ф. та контролер-ревізор КРУ по Білопільському району Сумської області т. Зінченко І.П.;

- при ревізії дорожньо-експлуатаційної дільниці і кон-

Першими з них були: старший ревізор Кредитової канцелярії Віктор Сапицький, ревізор Департаменту попередніх податків Микола Олександрів, ревізор Департаменту Державної скарбниці Павло Руткевич, в.о. ревізора Департаменту митних зборів Яків Токарський.

В архівах зберігся штатний розпис апарату Державного контролера України станом на 1 січня 1920 року, в якому передбачені такі незвичні для теперішньої державної контрольної-ревізійної служби посади, як "польовий контролер", "помічник контролера", "радник Державного контролера".

Фінансовий контроль у 1920 році за витрачанням коштів здійснювали:

Розмір утримання
з додатком (крб.)

1. Кабачков І.М	Державний контролер	33600
2. Ковальський М.М	Радник Державного контролера	23400
3. Данилевський Е.М	В.о. Директора канцелярії	15000
4. Артюх Л.А.	В.о. Директора департаменту	18000
5. Хоменко М.М	Ст. контролер	12000
6. Марків К.П.	"-	12900
7. Туник Б.О.	"-	10000
8. Есаул А.	Польовий контролер	14000
9. Ребізов М.	"-	10000
10. Кіцера О.О.	В.о. ст. бухгалтера	9000
11. Клекоцький Д.І.	Контролер	7200
12. Макаренко П.Д.	"-	7200
13. Слюзінська Ю.Ч.	Ст. діловод	7200
14. Ерастів П.І.	Помічник контролера	6600

РАЗОМ:

185200

Враховуючи складність роботи контролерів-ревізорів в умовах бойових дій, що точилися на території України, постійних змін у розташуванні Міністерства фінансів, інших урядових установ, голоду та розрухи, працівники Державного контролю, крім заробітної плати, забезпечувалися дровами, теплим одягом та взуттям, продовольчими пайками і навіть... горілкою. Про це свідчать архівні документи.

тори похоронного обслуговування м. Горлівки Донецької області — старший контролер-ревізор КРУ Міністерства фінансів УРСР по м. Горлівці Донецької області м. Соколов Ф.Д. та контролери-ревізори цього ж апарату м. Лиманська Р.Г. і Лихопой О.С.;

— при ревізії Рожисенського ремонтного заводу Волинської області — контролер-ревізор КРУ Міністерства фінансів УРСР по Волинській області м. Грек Г.І. та контролер-ревізор КРУ по Рожисенському району Волинської області м. Шморгун З.В."

За змілу організацію, кваліфіковане і високоякісне проведення ревізій, в результаті чого було викрито розкрадачів державної власності, всім названим вище працівникам оголошено подяку із занесенням до трудових книжок та видано премії.

Практика прийняття подібних наказів мала величезне виховне значення, бо краді зразки контрольно-ревізійної роботи поширювалися на всю систему Мініну.

Напрями контрольно-ревізійної роботи були різноманітні, а завдання — відповідальні. Їх виконання вимагало від ревізорів, як і сьогодні, універсальних знань економіки і технологічних процесів, професійного хисту щодо методів викриття різного роду шахраїв, розкрадачів майна і грошових коштів.

Ось неповний перелік тематики ревізій і перевірок, що їх здійснив невеликий за чисельністю апарат КРУ в ті далекі роки:

- стан збереження грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей в окремих галузях народного господарства;
- правильність нарахування і своєчасності виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ;
- правильність витрачання і збереження коштів, що виділяються з бюджету на виплату державних пенсій, та стан контролю за їх нарахуванням і виплатою (щорічно);
- правильність нарахування сільгосподатку та інших податків з населення;
- виконання підприємствами, установами і організаціями різних міністерств і відомств завдань по скороченню видатків на утримання апарату управління;

- правильність використання і збереження коштів у сільських і селищних Радах депутатів трудящих;
- стан внутрівідомчого контролю у міністерствах і відомствах та їх підвідомчих організаціях;
- ревізії роботи облфінвідділів по складанню і виконанню місцевих бюджетів, а також перевірки роботи апаратів Головних контролерів-ревізорів КРУ;
- правильність тарифікації вчителів;
- правильність утворення, збереження і витрачання спеціальних коштів в установах, що перебувають на місцевих бюджетах;
- ефективність та правильність витрачання валютних коштів;
- фінансово-господарська діяльність окремих раднаргоспів, міністерств, відомств, бюджетних організацій;
- робота централізованих бухгалтерій;
- ефективність використання державних коштів на постановку художніх та документальних фільмів;
- правильність застосування закупочних і розрахункових цін при закупівлі споживчою кооперацією лишків сільгосппродуктів у населення;
- діяльність планово-збиткових підприємств тощо.

Характерно, що перевірки та ревізії ніколи не мали виключно констатуючий характер. За їх матеріалами в обов'язковому порядку готувалися пропозиції і вживалися заходи щодо ліквідації недоліків та відшкодування заподіяних державі збитків.

Про динаміку підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи свідчать такі дані: якщо у 1956 році було проведено 7,6 тис. ревізій і перевірок, то у 1977 їх кількість збільшилася майже втричі (до 17,1 тис.) з одночасним щорічним збільшенням навантаження на одного працівника. У 1977 році воно досягло 14,8 ревізій і перевірок. Донараховано і стягнуто до бюджету додаткових платежів у 1956 році — 26,3 млн. крб., а за 1977 рік — 45,4 млн. крб. За допущені порушення фінансової дисципліни у 1956 році звільнено з роботи 651 особу, у 1977 році — 889, а 300 осіб притягнуто до кримінальної відповідальності.

До сусідів — по досвід

З ініціативи А.М. Барановського у 1967-1969 рр. були створені спеціалізовані групи фінансових працівників і контролерів-ревізорів, які командувалися до Німеччини (тоді НДР) і Болгарії з метою вивчення і обміну досвідом роботи.

Так, у 1968 році в Болгарській Народній Республіці побували начальник КРУ К.К. Якуненко (керівник делегації), спеціалісти О.О. Левандовський, М.М. Шклярук, Головний контролер-ревізор в Одеській області Б.І. Тадика та ряд відповідальних працівників Мінфіну УРСР. Українська делегація була прийнята в Міністерстві фінансів Болгарії, вивчено досвід роботи фінорганів міст Враци, Плевена, Варни.

Вивчати ж досвід роботи КРУ України приїздили делегації з Казахстану, Білорусії та Вірменії.

Не роботою єдиною

Колектив КРУ плідно працював під час проведення ревізій і перевірок бригадами КРУ Мінфіну Союзу РСР, брав активну участь у громадському житті. Ветерани служби пам'ятають суботники по благоустрою міста і бази відпочинку у Кончі-Заспі, патрулювання у складі народної дружини міністерства.

Щорічно надавалася допомога сільським трударям на збиранні врожаю.

Жодна стіннівка в Мінфіні не виходила без художнього оформлення М.І. Приходченка.

У художній самодіяльності найактивнішими були (постійно брали участь у районних і міських оглядах, вечорах відпочинку) такі працівники КРУ: О.О. Левандовський, В.Г. Пашенько, В.І. Чмихало, І.Є. Тимохіна, Н.П. Пазеева.

В ті далекі роки 23 працівники КРУ одержали найвищу відзнаку міністра фінансів Союзу РСР — значок "Відмінник фінансової роботи", а кращі з них були занесені до Книги Пошани Мінфіну України.

Керівництвом міністерства позитивно вирішувалися питання поліпшення житлових умов працівників КРУ.

І “ЗАСТІЙ”, І “ПЕРЕБУДОВА”

Період з жовтня 1964-го по квітень 1985-го увійшов в історію під назвою “застій”. Щодо контрольно-ревізійної служби, то вона про нього і гадки не мала — кому-кому, а її роботи вистачало.

Колектив КРУ Мінфіну УРСР у 1978-1992 роках очолював Віктор Феофанович Єна, 1931 року народження. У центральному апараті КРУ він працював з лютого 1963 року. Пройшов шлях від рядового контролера-ревізора до члена колегії Міністерства. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медалями. Має значок “Відмінник фінансової роботи”. З серпня 1993 року і до виходу на пенсію у грудні 1996 року працював першим заступником начальника Головкиру України — членом колегії Головкиру.

Заступником начальника КРУ у цей період працював Анатолій Пантелійович Величко, заступником начальника управління — начальником відділу планування і методології Ніна Миколаївна Ніколенко, в.о. заступника начальника управління — начальником відділу ревізії місцевих бюджетів і фінорганів — Григорій Андронович Дьякон, а потім Микола Антонович Свириденко, заступником начальника управління — начальником відділу фінансового контролю у сфері матеріального виробництва — Володимир Петрович Лиманський. Началь-

ником відділу ревізій установ і організації соціальної сфери був Мирон Романович Романук.

В строю залишалися найдосвідченіші фахівці служби Надія Кіндратівна Галуха, Антон Францевич Полачек, Тетяна Василівна Сорокіна, Поліна Іванівна Шрамко, Галина Володимирівна Луценко, Ніна Миколаївна Суліковська, Сергій Мегонович Макацарія та інші.

Фактична чисельність апарату КРУ в цілому по Україні (на 1 січня 1993 року) становила 1436 штатних одиниць проти 1180 на 1 січня 1979 року. Щорічно проводилося 11-21 тис. ревізій і перевірок, або в середньому 10-16 на одного працюючого.

Над якими ж питаннями в ті роки працювали колективи підрозділів КРУ? На чому зосереджувалася основна увага?

Відповіді дає перелік завдань КРУ у щорічних планах основних питань економічної і контрольної роботи Мініфіну республіки. Найбільш результативними з них були:

у 1978 році

- комплексні ревізії роботи Мінбудматеріалів УРСР, радгоспів системи Мінрадгоспів УРСР, Укрголовмедтехніки Міністерства охорони здоров'я УРСР, вищих і середніх спеціальних учбових закладів Мінсільгоспу УРСР;
- ревізії правильності витрачання і збереження грошових коштів, що виділяються з бюджету на утримання установ охорони здоров'я;
- ревізії збереження грошових коштів, товарів, сировини, матеріалів на підприємствах торгівлі, фарфорофаянсової і кондитерської промисловості та Укрголоврибгоспу;

у 1980 році

- перевірки дотримання окладів і ставок заробітної плати, встановлених чинним законодавством працівникам освіти і охорони здоров'я;
- ревізії фінансово-господарської діяльності Мінвузу УРСР та холодильників Мінторгу УРСР;
- перевірки стану збереження грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей на підприємствах Мінлегпрому УРСР, які виробляють шкіру і шкіряне взуття;
- перевірки правильності витрачання коштів на придбання сільгосптехніки, її збереження і ефективності використання в сільському господарстві;

-
-
- перевірка ефективності роботи обчислювальних центрів у системі Мінхарчопрому УРСР;

у 1981 році

- перевірки правильності і ефективності використання коштів на утримання науково-дослідних установ Академії наук УРСР;
- ревізії фінансово-господарської діяльності театрів і концертних організацій системи Мінкультури УРСР;
- ревізії збереження грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей у Мінрадгоспі УРСР, на підприємствах і в організаціях виноробної промисловості;
- перевірки достовірності облікових і звітних даних про виконання планів і зобов'язань в системах Мінлегрпрому УРСР, Міннафтохімпрому та Мінгазпрому;

у 1983 році

- перевірки правильності оприбуткування і використання шкіряної, шубо-хутряної сировини і хутра;
- перевірки правильності використання фондів заробітної плати, виплат премій і винагород;
- ревізії роботи Міністерства охорони здоров'я УРСР;
- перевірки виконання заходів щодо посилення економії у народному господарстві;

у 1989 році

- ревізії роботи Мінбудматеріалів УРСР та Держтеле-радіо УРСР, підвідомчих їм підприємств і організацій;
- перевірки достовірності звітних даних, стану обліку і звітності в системі Мінтяжмашу і Міннафтогазпрому;
- перевірки збереження грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей в системі Міністерства охорони здоров'я УРСР;

у 1991 році

- комплексні перевірки стану роботи фінансових органів і державних податкових інспекцій 9 областей;
- ревізії роботи Міндеревпрому УРСР, Держкомспорту УРСР, республіканських об'єднань "Укрзооветпостач" Держагропрому УРСР і "Укртара" Держпостачу УРСР;
- перевірки правильності, ефективності та своєчасності використання бюджетних коштів, які спрямовуються на реалізацію заходів, передбачених Законом УРСР "Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві України", та інші.

Проте аналіз звітних даних про роботу контрольно-ревізійного апарату у 1978-1992 рр. свідчить про поступове зниження її ефективності. Особливо воно стало помітним у роки горбачовської перебудови.

Рівень укомплектованості кадрів знизився з 95 до 78 відсотків, а центральний апарат КРУ скоротився з 50 до 18 чоловік. Відповідно кількість ревізій і перевірок на одного працюючого у 1978 році становила 14,4, а у 1992 — тільки 7,9. Якщо у 1978 році питома вага відшкодувань незаконних видатків, недостач і розкрадань дорівнювала 50,6 відсотка, то у 1992 році — 25,6 відсотка, а кількість осіб, звільнених із займаних посад за порушення фінансової дисципліни, зменшилась відповідно з 810 до 589.

Пояснюється таке становище рядом причин. Не в останню чергу — частотою зміною міністрів фінансів. У 1979-1987 роках цю посаду обіймав В.П. Козерук, у 1987-1990 роках — І.О. Забродін, у 1990-1991 роках — О.М. Коваленко, у 1991-1994 роках — Г.О. П'ятаченко.

По-друге. Довгі роки не планувалися і не проводилися ревізії виконання місцевих бюджетів областей. Міністрам-*"тимчасовикам"*, на жаль, було не до цього.

По-третє. З впровадженням у народне господарство ринкових відносин, появою великої кількості комерційних структур і банків, а також спільних підприємств з більш високим рівнем оплати праці економістів, головних бухгалтерів почався процес відтоку кваліфікованих кадрів із системи КРУ.

По-четверте. Багато перевірок працівники КРУ здійснювали разом з представниками органів Комітету народного контролю УРСР, ліквідація якого у 1990 році також знизила кількісні і якісні показники ревізій і перевірок.

* * *

За час існування КРУ Мінфіну України (1956-1992 рр.) в цілому проведено понад 522 тис. ревізій і перевірок, які дали змогу встановити незаконних видатків, недостач та привласнень коштів і матеріальних цінностей в сумі 2620 млн. крб. Із зазначеної суми відшкодовано 640 млн. крб., донараховано і стягнуто платежів до бюджету близько 15 млрд. карбованців.

ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Верховна Рада Української РСР 24 серпня 1991 року проголосила Акт про незалежність України.* В країні розпочалась робота по створенню національної фінансової системи в умовах переходу до ринкової економіки. Були створені Міністерство фінансів, Національний банк, податкова служба України, дещо пізніше Державне казначейство.

Настала черга реорганізувати і Контрольно-ревізійне управління Мінфіну, поставити його роботу на нові рейки.

26 січня 1993 року Верховна Рада України прийняла Закон № 2939-XII "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні".** В ньому чітко окреслені завдання контрольно-ревізійних органів і обов'язки їх працівників.

Структурно державна контрольно-ревізійна служба (ДКРС) стала виглядати так: Головне контрольно-ревізійне управління України (ГоловКРУ), підпорядковані йому контрольно-ревізійні управління в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі, контрольно-ревізійні підрозділи (відділи, групи у районах,

* Див. Додатки.

** Див. Додатки.

містах і районах у містах), які є фінансовими органами і діють при Міністерстві фінансів України.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 1993 року № 515, гранична чисельність працівників ДКРС початково була встановлена в кількості 13905 штатних одиниць, в тому числі апарату Головкиру України — 230 одиниць. Нині в системі ДКРС зайнято 8640 працівників. А у 1993 році штат служби налічував 4365 працівників.

Головним завданням ДКРС закон визначив здійснення державного контролю за витрачанням коштів і товарно-матеріальних цінностей, їх збереженням, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і звітності в міністерствах, відомствах, державних комітетах, державних фондах, бюджетних установах, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів та державних валютних коштів, розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому.

Указом Президента України на посаду начальника Головкиру — заступника міністра фінансів України було призначено Павла Васильовича Сліпченка, який обіймав цю посаду з червня 1993 року по липень 1995 року.

Саме під його керівництвом почалося становлення нової контрольно-ревізійної служби, прийшли перші здобутки.

Вимагалось в найстисліші строки створити контрольно-ревізійні органи на місцях, укомплектувати їх висококваліфікованими кадрами, організувати діяльність апарату Головкиру України, регіональних підрозділів ДКРС в умовах самостійної фінансової політики.

Постало завдання створити нові положення про структурні підрозділи, переробити основні інструкції щодо порядку проведення ревізій і перевірок, розробити нові нормативні документи. Зокрема, про порядок преміювання кращих працівників, про створення і порядок витрачання позабюджетних коштів, штатні розписи, посадові інструкції та багато інших.

До кінця 1993 року визначилася структура Головкиру України та його керівного складу, яка мала ось такий вигляд:

№ п/п	Найменування підрозділів (управлінь і відділів)	Кількість одиниць по штату	Фактично		Прізвище, ім'я та по батькові керівника
			на 02.08.93 (перший штатний розпис)	на 01.01.94	
1	2	3	4	5	6
1.	Керівництво Заступник Міністра фінансів, начальник ГоловКРУ України	1	1	1	Сліпченко П.В.
	Перший заступник начальника	1	1	1	Єна В.Ф.
	Заступник начальника	3	1	1	Огієнко Л.П.
	Помічник начальника — секретар колегії	1	-	-	-
	Головний спеціаліст — літредактор	1	-	-	-
2.	Управління планування, методології і контролю за роботою підвідомчих підрозділів контрольно- ревізійної служби	17	6	7	Ніколенко Н.М.
3.	Управління ревізій і пе- ревірок установ і органі- зацій освіти, науки і культури	20	5	5	Муха О.О.
4.	Управління ревізій і пе- ревірок установ і органі- зацій охорони здоров'я і соціального захисту населення	20	3	6	Самусь Г.Ю.
5.	Управління ревізій і пе- ревірок витрачання дер- жавних коштів на обо- рону і утримання право- охоронних органів	18	-	2	-
6.	Управління ревізій і пе- ревірок місцевих органів державної виконавчої влади, фінансових орга-	20	2	4	Редько В.А.

1	2	3	4	5	6
	нів, установ і організацій, що діють за кордоном				
7.	Управління ревізій і перевірок витрачання державних коштів у сфері матеріального виробництва	27	3	7	Величко А.П.
8.	Управління ревізій і перевірок підприємств і організацій АПК	20	-	4	Каплін І.С.
9.	Управління ревізій і перевірок витрачання державних коштів у сфері торгівлі, послуг, транспорту і зв'язку	17	1	6	Збродько І.П.
10.	Управління фінансового забезпечення і роботи з кадрами	16	2	8	Левандовський О.О.
11.	Юридичний відділ	5	-	-	-
12.	Управління справами	43	4	17	Дубровський О.Ю.
ВСЬОГО:		230	29	69	

До 1 січня 1994 року начальниками контрольно-ревізійних підрозділів Головокру України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі були затверджені: Олександр Васильович Шербаков (АР Крим), Микола Пилипович Гринь (Вінницька область), Василь Сергійович Омельчук (Волинська область), Володимир Єпіфанович Тахтаї (Дніпропетровська область), Валерій Іванович Ракитський (Донецька область), Микола Миколайович Каленський (Житомирська область), Василь Васильович Синьо (Закарпатська область), Олександр Олексійович Клепаков (Запорізька область), Михайло Васильович Смачило (Івано-Франківська область), Микола Іванович Саранін (Київська область), Леонід Іванович Папуша (Кіровоградська область), Йосип Олександрович Покинсьборода (Луганська область), Євген Миколайович Романів (Львівська область), Анатолій Миколайович Страшевський (Микола-

ївська область), Степан Костянтинівич Стоянов (Одеська область), Микола Григорович Різниченко (Полтавська область), Яків Арсенович Редько (Рівненська область), Михайло Іванович Шумило (Сумська область), Зіновій Іванович Товстига (Тернопільська область), Людмила Григорівна Мешкова (Харківська область), Григорій Миколайович Косій (Херсонська область), Анатолій Данилович Дубицький (Хмельницька область), Юрій Дмитрович Квотченко (Черкаська область), Ігор Дмитрович Урсуляк (Чернівецька область), Михайло Андрійович Мекшун (Чернігівська область), Петро Федорович Плохой (м. Київ), Любов Дмитрівна Чеботько (м. Севастополь).

Турбота про Його Величність Документ

В період 1993-1995 років керівництвом Головкиру України прийнято ряд важливих нормативних документів, а саме:

- Положення від 29 липня 1993 року "Про порядок виплати надбавок за вислугу років працівникам державної контрольно-ревізійної служби";
- Наказ № 2 від 2 лютого 1994 року "Про проведення одноразової атестації працівників державної контрольно-ревізійної служби в Україні";
- Наказ від 30 березня 1994 року № 5а "Про присвоєння рангів державних службовців працівникам Головкиру України";
- Наказ від 10 червня 1994 року № 9 "Про надання права юридичних осіб контрольно-ревізійним підрозділам Головкиру України";
- Наказ від 15 листопада 1994 року № 31 "Про затвердження Положення про центральну експертну комісію Головкиру України";
- Наказ від 12 січня 1995 року № 2 "Про затвердження інструкції про порядок вилучення і стягнення коштів, застосування фінансових санкцій за результатами ревізій і перевірок";
- Наказ від 24 січня 1995 року № 4 "Про створення конкурсної комісії для проведення конкурсу при прийнятті осіб на роботу до центрального апарату Головкиру України на посади III-V категорії";
- Наказ від 25 травня 1995 року № 25 "Про посилення виконавської дисципліни";

-
-
- Наказ від 12 липня 1995 року № 37 "Про посилення контролю виконання особистих доручень Президента України, Прем'єр-міністра України і Мінфіну України";
 - Наказ від 30 жовтня 1995 року № 57 "Про зміну структури ГоловКРУ України".

Свій гідний вклад у створення нормативної бази ДКРС внесли ветерани контрольно-ревізійної служби Віктор Феофанович Єна, Ніна Миколаївна Ніколенко, Микола Іванович Скрипник, Ніна Миколаївна Суліковська, Лідія Миколаївна Ямкова та інші. Плідно працювали Анатолій Пантелійович Величко, Георгій Юрійович Самусь, Олександр Олегович Муха, Олена Олексіївна Байбекова, Тетяна Василівна Сорокіна, Надія Кіндратівна Галуха.

ЧИ ЛЕГКО БУТИ ПЕРШИМИ?

Багато чого в ті роки робилося вперше. Ось хронологія деяких подій, яка збереглася у діловому щоденнику колишнього начальника управління фінансового забезпечення і роботи з кадрами ГоловКРУ України О.О. Левандовського:

- * 8 серпня 1993 року — затверджено перший штатний розпис центрального апарату ГоловКРУ України;
- * листопад-грудень 1993 року — придбання перших комп'ютерів, факсів, легкових автомобілів "Волинянка", телефонних апаратів за рахунок коштів, що почали надходити до позабюджетного фонду, розподіл автотранспорту й оргтехніки по регіональних підрозділах ГоловКРУ України;
- * січень 1994 року — складання перших статистичних і фінансових звітів про роботу ГоловКРУ України;
- * січень 1994 року — вперше укладено договір з Київським міжгалузевим інститутом підвищення кваліфікації керівних працівників і спеціалістів народного господарства про організацію навчання першої групи працівників контрольно-ревізійних органів з метою підвищення їхньої кваліфікації;
- * 11-12 лютого 1994 року — проведено першу атестацію 45 працівників центрального апарату ГоловКРУ України;
- * 24-25 лютого 1994 року — перша нарада керівників обласних контрольно-ревізійних управлінь;

- * квітень 1994 року — присвоєння рангів державних службовців працівникам ГоловКРУ України;
- * 16-17 червня 1994 року — перший республіканський семінар-нарада головних бухгалтерів обласних, Київського та Севастопольського міських контрольньо-ревізійних управлінь (місто Чернівці);
- * 19 січня 1995 року — звіт начальника управління ревізій і перевірок установ і організацій охорони здоров'я і соціального захисту населення ГоловКРУ України Г.Ю. Самуся про перше зарубіжне відрядження працівників ГоловКРУ до Люксембурга на семінар Європейської Палати Аудиторів;
- * 22 червня 1995 року — перший республіканський семінар-нарада начальників відділів кадрів обласних, Київського і Севастопольського міських контрольньо-ревізійних управлінь.

* * *

У період становлення служби працівниками ГоловКРУ України за участю колег з регіональних підрозділів проведено ряд результативних ревізій і перевірок.

Так, за дорученням Верховної Ради України у 1994 році двічі ревізувалася робота концерну "Бласко" (колишнього Чорноморського пароплавства). Ревізорами встановлено численні порушення фінансової дисципліни, факти розбазарювання коштів і рухомого складу. На підставі даних ревізій керівника концерну "Бласко" Кудюкіна і ряд його підлеглих засуджено до позбавлення волі.

Результативними були також ревізії сумнозвісного акціонерного товариства "Земля і люди", Держтелерадіо України та багатьох інших об'єктів контролю.

По сходинках, що ведуть вгору

З ініціативи міністра фінансів України Петра Кузьмовича Германчука у 1995 році на засіданні колегії міністерства було заслухано роботу ГоловКРУ України. Прийнято рішення і затверджено план заходів щодо поліпшення стилю і методів контрольньо-ревізійної роботи. Зокрема, передбачено проведення органами ДКРС спільних перевірок і ревізій та підготовку нормативних документів разом з фінансовими органами.

В жовтні 1995 року начальником ГоловКРУ — заступником міністра фінансів України було призначено Володимира Єніфановича Тахтая, який до цього був начальником Контрольно-ревізійного управління в Дніпропетровській області.

На посаді керівника ГоловКРУ В.Є. Тахтаї працював до серпня 1997 року. За цей час двічі змінювалася структура апарату ГоловКРУ України (накази від 30 жовтня 1995 року № 57 та від 25 червня 1997 року № 97), проведена реконструкція адміністративного будинку по вулиці П. Сагайдачного, 4, що дало можливість докорінно поліпшити умови праці колективу ГоловКРУ.

Згідно з наказом Мінфіну України від 24 квітня 1996 року № 83 була створена колегія ГоловКРУ України, до складу якої увійшли найбільш досвідчені фахівці, а саме: В.Є. Тахтаї (голова), В.Ф. Єна, Н.М. Ніколенко, Ш.Х. Алдаркін, Г.Ю. Самусь, Н.Л. Хлус, О.О. Байбекова, І.С. Каплін, О.О. Муха, М.І. Саранін, А.Г. Косаківська.

Вживалися заходи щодо поліпшення стилю і методів роботи ГоловКРУ України, регіональних підрозділів ДКРС. Для цього було видано ряд нормативних документів, серед них:

- наказ від 16 вересня 1996 року № 116 "Про впорядкування електронної пошти в системі державної контрольно-ревізійної служби";
- наказ від 23 вересня 1996 року № 119 "Про вдосконалення порядку здійснення службових відряджень до ГоловКРУ України";
- наказ від 14 жовтня 1996 року № 133 "Про затвердження і введення в дію Типової інструкції по діловодству в органах державної контрольно-ревізійної служби в Україні";
- наказ від 28 листопада 1996 року № 154 "Про затвердження Плану заходів щодо виконання Указу Президента України від 17 вересня 1996 року № 837/96 "Про комплексну цільову програму боротьби із злочинністю на 1996-2000 роки";
- наказ від 28 січня 1997 року № 12 "Про затвердження Положення про центральну експертну комісію ГоловКРУ України";
- наказ від 26 травня 1997 року № 81 "Про порядок виплати надбавки за вислугу років працівникам державної контрольно-ревізійної служби в Україні" та інші.

Впроваджено щотижневе проведення оперативних нарад-звітів начальників управлінь і відділів ГоловКРУ України, виїзні засідання колегії, вживалися заходи щодо зміцнення матеріально-технічної бази ДКРС, поліпшення роботи по добору, розстановці і вихованню кадрів.

До апарату ГоловКРУ України в період 1995-1997 років були прийняті і призначені на посади: заступників начальника — Шевкет Хамзинович Алдаркін, Ніна Леонідівна Хлус; начальників управлінь — Наталія Іванівна Рубан, Михайло Васильович Ляпін.

Змінилися начальники Контрольно-ревізійних управлінь в АР Крим, Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Миколаївській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській і Чернігівській областях.

10 жовтня 1997 року на посаду начальника ГоловКРУ — заступника міністра фінансів України призначено Миколу Миколайовича Каленського, 1955 року народження, який обіймав посаду начальника Контрольно-ревізійного управління в Житомирській області.

М.М. Каленському було присвоєно перший ранг державного службовця. Фінансову освіту він одержав у Чернівецькому фінансовому технікумі (1974 рік) та Тернопільському фінансово-економічному інституті (1980 рік).

Заступивши на посаду керівника ДКРС, М.М. Каленський основну увагу зосередив на впровадженні у діяльність контрольно-ревізійних органів плановірності, наукового підходу при вирішенні поставлених завдань, досягненні максимально повної реалізації матеріалів ревізій і перевірок; йому притаманна висока вимогливість до себе і підлеглих.

За період з жовтня 1997 по грудень 1999 року було підготовлено і затверджено ряд важливих нормативних документів щодо поліпшення фінансового контролю в країні, здійснення якого проходить у складних умовах. Економічна криза, неспроможність існуючої бюджетної системи забезпечити фінансування найневідкладніших заходів (виплати заробітної плати, пенсій, стипендій), інфляція і впинне зростання цін, повільне скорочення державних боргів перед населенням та іноземними інвесторами, явність тіньової економіки та інші обставини вимагають від контрольно-ревізійної служби нових орієнтирів і підходів.

ходів. Тому в березні 1999 року колегією ГоловКРУ розроблено і прийнято важливий довгостроковий документ — "Концепцію розвитку державної контрольно-ревізійної служби України", в якому визначено пріоритети та першочергові дії по підвищенню ефективності роботи державної контрольно-ревізійної служби.

У жовтні 1997 року була затверджена нова Інструкція про порядок проведення ревізій і перевірок державною контрольно-ревізійною службою в Україні (наказ від 3 жовтня 1997 року № 121), а також виданий наказ від 5 листопада 1997 року № 133 про прийняття рішень ГоловКРУ України щодо вилучення сум, одержаних в результаті порушення державної фінансової дисципліни. Встановлено порядок проходження документів з питань проведення ревізій і перевірок та їх реалізації в ГоловКРУ України (наказ від 30 грудня 1997 року № 171), затверджено Інструкцію про порядок заповнення звіту по формі 1-кр про контрольно-ревізійну роботу.

У 1998-1999 рр. значно підвищилася роль ГоловКРУ України як методологічного центру державної контрольно-ревізійної служби. Цьому сприяло створення у березні 1998 року Методологічної ради по контрольно-ревізійній роботі при ГоловКРУ України, до складу якої увійшли найбільш досвідчені і висококваліфіковані працівники: М.М. Каленський (голова), Г.Ю. Самусь, І.С. Бурей (АР Крим), Й.О. Покиньборода (Луганська область), А.В. Костишин (Івано-Франківська область). В шести секторах Методради працює 29 фахівців.

Про широкий діапазон і плідну роботу керівництва ГоловКРУ та Методологічної ради свідчить перелік основних документів, прийнятих протягом останніх років:

- наказ від 10 лютого 1998 року № 30 "Про підготовку і подання термінових донесень";
- наказ від 4 березня 1998 року № 46 "Про впровадження інформаційно-аналітичної системи за наслідками контрольно-ревізійної роботи";
- наказ від 3 липня 1998 року № 130 "Про затвердження Інструкції про порядок стягнення коштів та застосування фінансових санкцій органами державної контрольно-ревізійної служби в Україні";

- наказ від 24 листопада 1998 року № 209 "Про дотримання порядку передачі матеріалів ревізій і перевірок у правоохоронні органи";
- наказ від 31 грудня 1998 року № 227 "Про стан організації та проведення ревізій виконання бюджетів усіх рівнів";
- наказ від 12 січня 1999 року № 1 "Про затвердження програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців";
- наказ від 20 січня 1999 року № 4 "Про заходи щодо підвищення рівня виконавської дисципліни та якості підготовки матеріалів, що направляються до вищих органів";
- наказ від 8 лютого 1999 року № 13 "Про економічне навчання працівників Головкиру України";
- наказ від 28 квітня 1999 року № 39 "Про затвердження Методичних рекомендацій з питань підготовки аналітичних довідок за результатами ревізій і перевірок, проведених органами державної контрольно-ревізійної служби";
- наказ від 27 травня 1999 року № 55 "Про затвердження Типової програми перевірки підвідомчих підрозділів";
- наказ від 26 листопада 1999 року № 107 "Про затвердження Інструкції про організацію проведення ревізій і перевірок органами державної контрольно-ревізійної служби в Україні за зверненнями правоохоронних органів" та інші.

У березні 1999 року прийнято рішення про видання друкованого органу Головкиру України — журналу "Фінансовий контроль" (головний редактор Є.Ф. Вербило). Вишло шість номерів журналу, де було надруковано багато нормативних документів, спогади ветеранів служби, матеріали з обміну досвідом роботи тощо.

Окремі статті щодо порядку і методів проведення ревізій і перевірок підготували начальник Головкиру України М.М. Каленський, його заступники М.І. Саранін, М.В. Романів, Н.І. Рубан, І.Б. Стефанюк, Г.Ю. Самусь, начальники управлінь О.О. Байбекова, Л.П. Гуцалюк, Н.М. Кошик, Є.М. Цибуляк.

Журнал має наклад у дві тисячі примірників. Він надсилається до кожного підрозділу служби, і, за оцінками спеціалістів, має високий професійний рівень.

І свята, і будні

У січні 1998 року в урочистій обстановці була відзначена 5-та річниця створення ДКРС, підведені підсумки її роботи, визначені кращі з краших.

Указом Президії Верховної Ради України почесне звання "Заслужений економіст України" присвоєно Олені Олексіївні Байбековій — начальнику управління ревізій і перевірок установ і організації охорони здоров'я і соціального захисту населення ГоловКРУ України та Галині Володимирівні Луценко — начальнику управління контролю у сфері органів державної виконавчої влади і оборони ГоловКРУ України.

Відзнака Президента України — ордени "За заслуги" — були вручені начальнику Контрольно-ревізійного управління у м. Києві Петру Федоровичу Плохому та заступнику начальника контрольно-ревізійного відділу у м. Ірпені Київської області, ветерану служби Ганні Іванівні Кубраковій.

Почесні грамоти Міністерства фінансів України та грошові премії одержали 17 краших працівників, серед них з апарату ГоловКРУ України — Л.П. Диптан, О.В. Масюк, В.В. Райчук, Н.І. Рубан. Багато працівників одержали подяку та цінні подарунки від керівництва ГоловКРУ.

Завдяки копіткій праці керівництва, всього колективу ГоловКРУ України, регіональних підрозділів служби, активному пошуку нових форм фінансового контролю, постійному вдосконаленню стилю і методів роботи, досягнуто певних позитивних результатів.

Як зазначено у "Концепції розвитку державної контрольно-ревізійної служби України", протягом останніх п'яти років службою проведено більше 300 тисяч ревізій і перевірок, якими встановлено численні порушення фінансової дисципліни на загальну суму збитків понад 6,3 млрд. грн. Вжитими заходами забезпечено їх усунення на суму 2,9 млрд. грн.

За цей період органами ДКРС забезпечено виконання майже трьох тисяч доручень Адміністрації Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів України. За поданням правоохоронних органів контрольно-ревізійними підрозділами проведено 35 тисяч

ревізій і перевірок, результати яких дали підстави для порушення 25 тисяч кримінальних справ та засудження 7 тисяч посадових осіб. У засобах масової інформації було вміщено близько 5 тисяч публікацій, що розповіли про напружені будні служби.

Приклади найбільш результативних ревізій і перевірок будуть наведені у наступних розділах цієї книги, де мова йде про здобутки регіональних підрозділів служби.

Про високу оцінку роботи органів ДКРС та її зростаючий авторитет свідчить постанова Кабінету Міністрів України від 20 вересня 1999 року № 1731 про нагородження Почесною грамотою Кабміну з врученням пам'ятного знака начальника Контрольно-ревізійного управління в Івано-Франківській області Антона Васильовича Костишина, начальника Контрольно-ревізійного управління в Харківській області Людмили Григорівни Мешкової, начальника Контрольно-ревізійного управління у Волинській області Василя Сергійовича Омельчука, начальника Контрольно-ревізійного управління в Луганській області Йосипа Олександровича Покиньюбороди, заступника начальника Головного контрольно-ревізійного управління України Георгія Юрійовича Самуся, заступника начальника Головного контрольно-ревізійного управління України Ігоря Богдановича Стефанюка, начальника Контрольно-ревізійного управління в Дніпропетровській області Володимира Миколайовича Чайки.

Проїшло небагато часу з моменту прийняття Закону України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні", а на порядку денному — кардинальні зміни в її діяльності. Ці зміни продиктовані реаліями життя, головна з яких полягає у тому, що світове співтовариство визнало Україну як державу з ринковою економікою, і ця обставина має докорінно вплинути на стиль і методи контрольно-ревізійної роботи. Згідно з Указом Президента України від 27 серпня 2000 року № 1031/2000*, Головне контрольно-ревізійне управління України, яке отримало статус центрального органу виконавчої влади, має забезпечити реалізацію державної (саме державної, а не будь-якої іншої) політики у сфері фінансового контролю. Чи

* Див. Додатки.

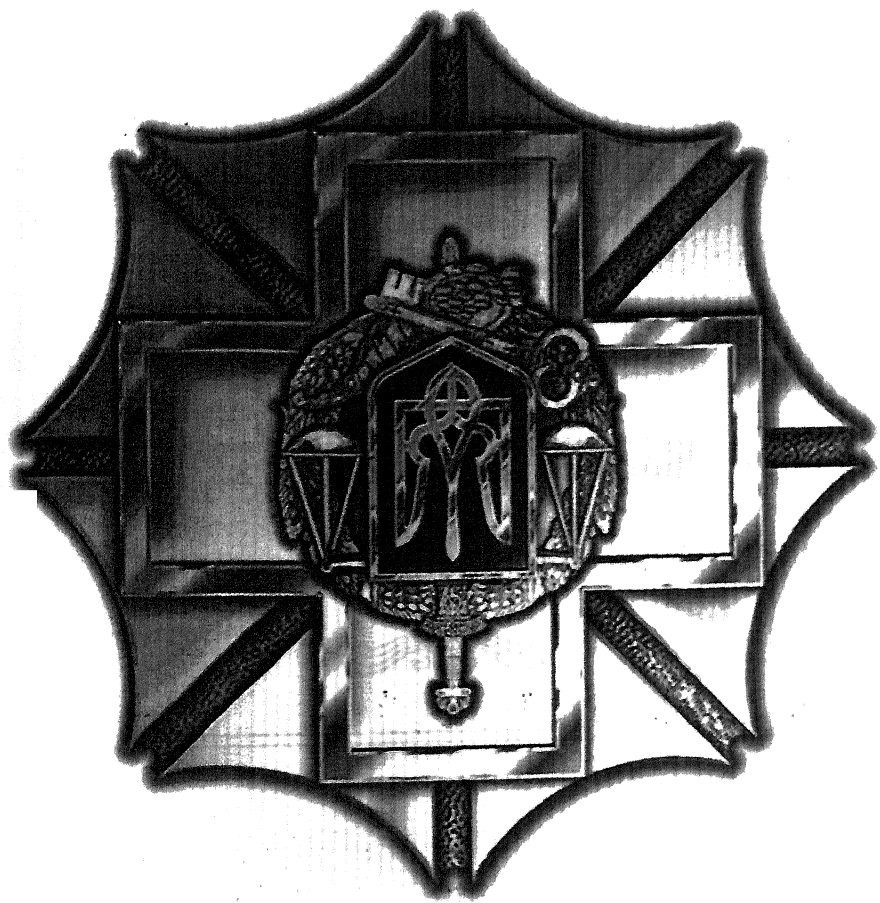
ж достатньо сил у працівників ГоловКРУ та його регіональних підрозділів для того, аби з честю виконати це нелегке завдання? Так, достатньо. Вони сповнені рішучості доповнити історію служби новими прикладами чесної і безкорисливої праці на благо рідної держави, продовжити і примножити славні традиції своїх попередників.

**Службу
прикрашают
люди**

АВТОНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ

Гьогоднішня контрольно-ревізійна служба в АР Крим — це потужна, широко розгалужена система, яка відіграє велику роль у фінансово-економічному житті автономії. Мільйони гривень, що повернулись до бюджету, викриття найприхованіших фінансових злочинів, невідворотне притягнення винних до відповідальності — ось реальні результати діяльності колективу контрольно-ревізійної служби півострова.

“Круківці” Криму напрацювали свої форми і методи роботи, їм притаманне вміння орієнтуватися у найскладніших ситуаціях, знаходити ті “вузькі місця” в діяльності підприємств, організацій та установ, на які слід звертати першочергову увагу.

Нині в Контрольно-ревізійному управлінні автономії працює багато висококваліфікованих спеціалістів, сумлінних, принципових фахівців. Зрозуміло, що стиль і методи їхньої роботи важко зіставити з тим, як діяли ті, хто стояв біля витоків контрольно-ревізійної служби в Криму, хто закладав її підвалини. Але майстерність і професіоналізм нинішнього покоління кримських контрольно-ревізійних працівників, які безкомпромісно

борються зі зловживаннями у фінансово-бюджетній сфері, своїми коріннями сягають традицій, що склалися у перші роки становлення служби.

Започатковували ті, тепер вже давні, традиції різні люди. Одні починали своє трудове "круківське" життя з нуля, тому старанно вчилися у старших товаришів, переймали їхній досвід. Інші вливалися в колектив, маючи солідну професійну підготовку.

1952 рік. В апараті Головного контролера-ревізора Мініфіну УРСР по Кримській області з'явилася **Катерина Петрівна Орлова**.

Славний трудовий шлях пройшла ця прекрасна жінка, чудова людина. Хіба то жарт — більше тридцяти років обіймати посади контролера-ревізора і старшого контролера-ревізора? А до того була війна. І хоча Пермська область, де в селі Нижні Чусівські Городки народилася Катерина Петрівна, знаходилася на значному віддаленні від фронту, їй довелося сповна пізнати всі жахи і труднощі, викликані фашистською навалою.

До початку війни трудовий стаж К.П. Орлової становив шість років. А працювати пішла, коли їй ще не виповнилось шістнадцять. Нелегкі випробування чекали на сільську дівчину, яка не мала ні належної освіти, ні професії. Зрозумівши це, вступила до бібліотечного технікуму. Чому саме до бібліотечного? Можливо тому, що інших середніх спеціальних навчальних закладів поблизу не було.

Після закінчення технікуму деякий час працювала бібліотекарем в сільській хаті-читальні, але ця робота не сподобалася енергійній, рухливій, як ртуть, молодій дівчині. Спробувала знайти себе у бухгалтерській справі — стала рахівником. І, як кажуть, виїлила у "десятку". Нова робота їй не тільки сподобалася, а й захопила. За сухими цифрами вона навчилася бачити повсякденне життя, сповнене успіхами і поразками, честю і безчестям, звичним, добре знайомим і вражаючими несподіванками.

А щоб упевненіше триматися серед колег, не гірше за них виконувати доручену справу, вступила до Одеського фінансово-кредитного технікуму, який закінчила у 1956 році. Вчилася також на курсах підвищення кваліфікації контрольно-ревізійних працівників у тій же Одесі та Львові.

Поворотним у "фінансовій біографії" К.П. Орлової став 1945-й — рік Великої Перемоги. Вона переїжджає з Уралу в Україну і починає працювати контролером-ревізором у Велико-Богучанському районі Полтавської області. 7 років віддала росіянка Орлова цьому чарівному куточку української землі. А у 1952 році перебралася до Криму.

Різні доручення доводилося виконувати Катерині Петрівні протягом 23 років праці в центральному апараті контрольно-ревізійної служби півострова. Та була у неї своя, Орлової, спеціалізація: проведення ревізій у закладах освіти і охорони здоров'я. Це надзвичайно відповідальна ділянка роботи: асигнування на зазначені вище сфери становили 75 відсотків державного бюджету.

Сьогодні, на жаль, у небутті пішло слово "наставник". А в ті роки, коли Катерина Петрівна набувала досвіду, спілкуючись зі старшими колегами, наставництво було чи не найважливішою складовою частиною системи підготовки кадрів. Сама К.П. Орлова була чудовим наставником. Не тому, що до цього її хтось зобов'язував, а за покликанням душі. Вона віддавала "борг" — досвід, запозичений у своїх колишніх керівників — головних контролерів-ревізорів КРУ мінфінів СРСР і УРСР по Криму **М.К. Гомаєва, А.М. Тяптіна, Н.Ф. Ворошина**. Кожен з них був непересічною особистістю і багато доброго зробив для молодого спеціаліста К.П. Орлової.

Маючи за плечима таку моральну і фахову підтримку, Катерина Петрівна почала передавати набутий нею досвід, знання, своє ставлення до праці "новобранцям" контрольно-ревізійної служби. Серед її вихованців був і Віктор Феофанович Єна, який у своєму професійному зростанні досяг посади начальника КРУ Мінфіну УРСР.

Важко перелічити всі подяки і нагороди, що ними відзначений трудовий шлях К.П. Орлової. Суть не в цьому. Головне, що після 41 року невтомної праці Катерина Петрівна не втратила смаку до улюбленої справи, а тому підтримує зв'язки з колективом управління. До неї завжди можна звернутися за порадою, довідкою, вона ніколи не відмовляється від участі в різноманітних заходах.

До Криму **Ніна Георгіївна Фонова** перебралася вже досвідченим спеціалістом. У 1941 році вона закінчила Ле-

нінградський фінансово-економічний інститут. Під час війни, куди б не закидала її доля, зі своєю професією не розлучалася.

Найбільш яскраво здібності Ніни Георгіївни проявилися під час роботи в контрольно-ревізійних органах. Починала з посади контролера-ревізора, а в грудні 1950 року вона була призначена старшим контролером-ревізором КРУ Мінфіну СРСР по Вільнюській області. Її підкреслена зібраність, акуратність під час виконання доручень завжди були прикладом для інших працівників. Ревізії, що проводились Ніною Георгіївною, слугували взірцем кваліфікованого, принципового ставлення до справи. У 1952 році Н.Г. Фонова отримала звання радника фінансової служби.

У 1953 році Ніна Георгіївна розпрощалася з Литвою, оскільки наказом Мінфіну СРСР була відряджена до України як старший контролер-ревізор КРУ союзного Мінфіну по УРСР. У 1956 році вона переїжджає до Криму, де до 1972 року (коли настав час іти на заслужений відпочинок) обіймає посади контролера, старшого контролера-ревізора.

Надзвичайно широким було коло службових обов'язків Н.Г. Фонової. Нема ліку господарським і торговим підприємствам, які мали "щастя" познайомитися з нею та її методами роботи. Передусім мова йде про заклади освіти, охорони здоров'я, культури, що фінансувалися з бюджету. Ніщо не могло пройти повз увагу Фонової. Немало хитромудрих, ретельно завуальованих порушень і зловживань було виявлено нею під час ревізій і перевірок, багатьох спиртних комбінаторів вивела вона на чисту воду.

Завдяки зусиллям Н.Г. Фонової керівники підприємств, установ, організацій почали слідкувати за станом обліку, використання грошових і матеріальних ресурсів, вживати рішучі заходи, аби уникнути незаконного, нецільового використання бюджетних коштів.

Ніна Георгіївна Фонова, як і Катерина Петрівна Орлова, відзначена багатьма медалями, подяками, почесними грамотами.

Методи і форми роботи органів ДКРС у Криму постійно вдосконалювалися, набували нових рис і якостей. Сьогодні як в апараті КРУ автономії, так і в низових

підрозділах управління створена єдина система контролю за додержанням фінансової дисципліни, виявлення різноманітних порушень і зловживань, недостач і розкрадання товарно-матеріальних цінностей. На чільне місце поставлені боротьба з нецільовим використанням бюджетних коштів і повернення їх державі.

В активі працівників КРУ в АР Крим немало результативних ревізій і перевірок. Великий резонанс, наприклад, викликали перевірки законності під час проведення взаємозаліків. Виявилось, що при цьому мали місце серйозні порушення. До того ж мова йшла не про якісь окремі випадки, а про систему. Зокрема, сімнадцятьма податковими інспекціями різним суб'єктам господарської діяльності, що не мали недоїмок, були видані 332 довідки на право проведення протокольних взаємозаліків на суму 8 мільйонів 896,6 тисячі гривень, а 15 податкових інспекцій видали 330 довідок (на суму 5 мільйонів 739,3 тисячі гривень) за умови наявності переплат під час сплати податків.

Усього ж за довідками, виданими "добрими дядечками"-податківцями (ці довідки інакше, ніж фіктивними, назвати неможливо), проведено протокольних взаємозаліків у 1160 випадках на загальну суму 30 мільйонів 739,7 тисячі гривень.

Ось такі масштаби "господарювання", в результаті якого бюджет недоотримав 3 мільйони 500 тисяч гривень, а в загальному підсумку держава зазнала збитків майже на 33 мільйони гривень.

Або таке.

Незважаючи на жахливий дефіцит бюджету, на відсутність "живих" коштів, які б можна було спрямувати на ліквідацію боргів по заробітній платі і пенсіях, щедре фінансування деяких сумнівних наукових досліджень на півострові триває.

Не вдаючись до подробиць, що для історії не мають особливого значення (до того ж з ними при бажанні можна познайомитися в архіві), скажемо: тільки науково-виробниче об'єднання "НаучУкрКазРос", що взялося за розробку нової технології глибокого очищення нафтопродуктів, шляхом хитромудрих комбінацій "нагріло" Державний інноваційний фонд України, точніше — її громадян, на 1 мільйон

282 тисячі гривень. Тобто маємо прецедент не науково-дослідних, а науково-кримінальних операцій.

Великі неприємності мешканцям півострова завдають проблеми, пов'язані з енергозабезпеченням та оплатою енергоносіїв. Тільки для того, щоб просто назвати усіх порушників правил енергоспоживання, не вистачило б і півсотні сторінок цієї книги. А скільки томів актів ревізій і перевірок довелося скласти контрольно-ревізійним працівникам Криму, щоб відділити праведне від грішного?

Скажімо, у 1998 році співробітниками КРУ в АР Крим було виявлено 28 підприємств, що ухилялись від оплати спожитої електроенергії. А де в цей час були керівники електромереж півострова? Адже за підсумками того ж таки 1998 року компанія "Крименерго" спрацювала з "мінусом" у сумі 7 мільйонів 22 тисячі гривень.

На ці та інші пекучі питання, що їх ставить життя перед колективом Контрольно-ревізійного управління в АР Крим на чолі з кандидатом економічних наук **Іваном Степановичем Буресем**, контрольно-ревізійні працівники півострова вперто шукають і, як правило, знаходять точні відповіді.

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Контрольно-ревізійне управління Наркомфіну СРСР по Вінницькій області створено 9 травня 1938 року на базі контрольно-ревізійного відділу, що діяв у складі Вінницького облфінвідділу. З 1938 року по 1956 рік воно підпорядковувалось Головному контролеру-ревізору КРУ Наркомфіну СРСР по УРСР, а потім, до 1993 року, — Контрольно-ревізійному управлінню Міністерства фінансів УРСР.

13 листопада 1954 року Головним контролером-ревізором КРУ Міністерства фінансів СРСР по Вінницькій області було призначено **Івана Степановича Галіцина**, який народився 12 лютого 1922 року в селі Старо-Петрівка Бердянського району Запорізької області. І.С. Галіцин — ветеран Великої Вітчизняної війни. Шлях воїна пройшов від Дніпра до Волги, був тричі поранений, контужений, інвалід війни. Нагороджений багатьма бойовими орденами і медалями, в т.ч. орденом Слави III ступеня. За сумлінну багаторічну роботу нагороджений двома орденами “Знак пошани”.

Зі спогадіє І.С. Галіцина:

“В 1954-1983 роках, як Головний контролер-ревізор, систематично очолював виїзні ревізійні бригади.

До їх складу, крім контролерів-ревізорів обладнання, входили також і працівники облфінвідділу, внутрішні-

домчого контролю та облспоживспілки. Серед них помітно виділялись М.П. Гринь і С.А. Буковинський.

Згодом Станіслав Альбінович Буковинський — здібний організатор фінансової і ревізійної роботи — був висунутий на керівну посаду в Київ, а Микола Пилипович Гринь змінив мене на посаді Головного контролера-ревізора.

До складу виїзних ревізійних бригад я охоче включав молодих спеціалістів, випускників Київського інституту народного господарства. В різні роки вісім кращих із них (М.І. Приходченко, П.І. Шатравка, А.П. Огієнко, Ю.Г. Бондаренко та інші) були переведені на роботу в республіканський контрольно-ревізійний апарат. Юрій Григорович Бондаренко і досьогодні працює на керівній посаді у Міністерстві фінансів України.

Найбільш пам'ятними для мене стали документальні ревізії, в ході яких були виявлені факти розкрадання і привласнення державних коштів і товарно-матеріальних цінностей у великих розмірах на Вінницькій фабриці фарб, Тульчинському консервному та Турбівському машинобудівному заводах, в Літинській райспоживспілці, заготконторі Погребищенської райспоживспілки, Жмеринському і Могилів-Подільському лісгоспах, Барському і Дашівському рибгоспах, племрадгоспі "Україна", за що винні особи на підставі матеріалів тих ревізій були засуджені народним судом.

По результатах кожної ревізії, проведеної обласним контрольно-ревізійним апаратом, місцевими органами влади, а також керівниками відповідних обласних управлінь і відділів приймалися рішення, спрямовані на усунення недоліків у збереженні та використанні державних коштів і майна.

Матеріалам ревізій і перевірок надавав широку гласність. Мною написано і опубліковано в центральній, республіканській і місцевій пресі понад тисячу статей і фейлетонів. Являюсь членом Спілки журналістів".

Дванадцять років, з 1972-го по 1984-й, заступником Головного контролера-ревізора КРУ Міністерства фінансів УРСР по Вінницькій області працював **Муслім Іманалієвич Файзулін**. Народився він 30 липня 1922 року в

селі Чапаєвка Калмизяцького району Астраханської області. 3 грудня 1941 року — на фронті, був поранений. Має бойові нагороди.

Після війни закінчив Чернівецький фінансовий технікум та фінансово-економічний факультет Київського інституту народного господарства.

Зі спогадів М.І. Файзуліна:

“Кожна ревізія для мене була як перша. Тому ретельно готувався, заздалегідь вивчав інструктивні та законодавчі матеріали з відповідних питань. Завжди пам’ятав, що буду зустрічатись з різними за освітою, професією та характером людьми. Дуже уважно ставився до оформлення матеріалів ревізії та перевірок, ніколи не вносив до них даних, що не були підтверджені документально.

Пригадую, в середині 50-х років в деяких союзних республіках було викрито факти крадіжок державних коштів, що мали йти на заробітну плату вчителям шкіл. У зв’язку з цим в обов’язковому порядку щоквартально стали проводитись ревізії правильності нарахування та виплати зарплати освітянам.

В 1955 році під час перевірки тарифікації вчителів у Корецькому районі Рівненської області в особовій справі директора однієї з сільських шкіл мою увагу привернула копія диплома про закінчення ним Архангельського педагогічного інституту, завірена однією з нотаріальних контор Дрогобицької області. Копія на бланку, виготовленому друкарським способом, була заповнена російською та українською мовами. Мене це здивувало, тому що в РРФСР документи склалися тільки російською мовою. Оригінал диплома директор пред’явити не зміг. Мовляв, загубив його в 1950 році, хоча копія була завірена нотаріусом в ... 1952 році.

На мій запит Архангельський педагогічний інститут видачу диплома не підтвердив, оскільки згаданий директор там не навчався. При цьому він отримував пенсію за вислугу років, а трудової книжки не мав.

На підставі фіктивних документів махінатор незаконно отримав пенсії більше ніж на 30 тис. крб., за що його було засуджено до 8 років позбавлення волі.

Після цього випадку я перестав довіряти документам, завіреним нотаріально. У Вінницькій області нотаріальні контори, траплялось, також завіряли копії при відсутності документів-оригіналів.

Так, при проведенні в другому кварталі 1962 року ревізії правильності використання та збереження бюджетних коштів на заробітну плату вчителям шкіл в 15 районах та містах встановлено переplat заробітної плати 85 вчителям, з них у восьми районах та містах 35 вчителям було переплачено за фіктивними та підробленими документами про освіту та стаж роботи більше 25 тис. крб."

Зі спогадів М.П. Гриня:

"В апараті Головного контролера-ревізора завжди працювали кваліфіковані, з великим досвідом роботи фахівці. Я можу назвати старших контролерів-ревізорів Безносюка Й.П., Файзуліна М.І., Лебедька І.М., Пахнючого О.Т., Фадєєва М.Ф., Хоменка Д.Є., Палагнюка І.Г. та інших, які мали по 30 і більше років ревізійного стажу, сумлінно виконували свої службові обов'язки.

Волею долі мені випала честь бути організатором Контрольно-ревізійного управління у Вінницькій області.

Штатна чисельність працівників в цілому по управлінню виросла в 1993 році до 500 чоловік. Комплектування кадрів йшло нелегко. До нас йшли економісти, бухгалтери, але ревізорів не вистачало. Частина з них не витримувала нових вимог і залишила управління.

Але, незважаючи на складнощі, Контрольно-ревізійне управління працювало, ми забезпечували виконання планів ревізій і всіх доручень, мали позитивні результати".

Тимофій Іполітович Вонсович — начальник контрольно-ревізійного відділу в Літинському районі. Після закінчення Львівського фінансового технікуму з серпня 1969 року працював на посаді старшого економіста Північно-західного райфінвідділу. 11 травня 1976 року призначений на посаду контролера-ревізора КРУ Міністерства фінансів УРСР по Літинському району. Закінчив Київський інсти-

тут народного господарства. У жовтні 1993 призначений начальником контрольно-ревізійного відділу в Літинському районі, де працює і нині.

Із спогадів Т.І. Вонсовича:

“Контрольно-ревізійна робота — це справжнє ходіння по лезу ножа на краю прірви, в чому я переконався на власному досвіді.

Якось мною було виявлено привласнення грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей на суму близько 100 тис. радянських карбованців. Винні особи — бухгалтер та продавці — вночі принесли мені додому конверт із хабаром, тому що ніхто, крім мене, про крадіжку ще не знав. Зрозуміло, я їх вигнав геть, але конверт із грішми вони залишили. Про це я відразу повідомив прокурора району, заврайфінвідділом. Нічні “візитери” були заарештовані, а потім засуджені до позбавлення волі.

Таких випадків за 30 років служби набралось чимало. При цьому хочу зауважити: за компартійної системи виявляти крадіжки та зловживання було досить небезпечною для чесного ревізора справою.

Особливо боляче райком партії реагував на виявлені нами зловживання серед керівників. Не хотілося місцевому начальству, щоб в області знали, що коїлося в районі. З цього приводу часто мав “співбесіди”, які зводились до того, що працівник, який “вносить сміття з району”, їм не потрібний. Але я завжди дотримувався закону, тому ніхто не наважився діяти проти мене незаконними методами.

Скажімо, під час ревізії райагропостачу мною було виявлено привласнення багатьох тонн спирту шляхом списання його на колгоспи. Останні той спирт фактично не отримували. В цих махінаціях брав участь і колишній заступник начальника райуправління сільського господарства Кулижський.

Була порушена кримінальна справа. Та ось через десяток років Кулижський став ... представником Президента України у Літинському районі. І відразу ж розпочав гоніння на мене. Навіть вимагав від КРУ області звільнити Вонсовича з роботи. Терор тривав півтора року, доки Кулижському самому не вказали на двері.

Я вважаю, що головне для контролера-ревізора — у встановлений строк якісно провести ревізію чи перевірку, щоб не залишились невиявленими зловживання та крадіжки, а результативність завжди при цьому буде..."

Контрольно-ревізійна служба у Вінницькій області на всіх етапах її діяльності виконувала і сьогодні з честю виконує свою відповідальну місію в боротьбі за високо-ефективне використання бюджетних коштів, забезпечення належної фінансової і бюджетної дисципліни.

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ

Перші спогади про контрольно-ревізійну службу області (згідно з наявними архівними документами) датуються 1945 роком. Тоді її очолював старший контролер-ревізор КРУ Наркомфіну СРСР Бугаєв.

Наказом по КРУ Мінфіну СРСР від 15 квітня 1946 року № 45 старшим контролером-ревізором КРУ Мінфіну СРСР по Волинській області було призначено **Леонтія Дорофійовича Гайдамаку**, який з 13 січня 1950 року обіймав посаду Головного контролера-ревізора і залишався на ній до виходу на пенсію за віком 13 квітня 1966 року. В контрольно-ревізійному апараті він працював 20 років, а загалом у фінансовій системі — з липня 1934 року.

В листопаді 1947 року Л.Д.Гайдамака був нагороджений значком "Відмінник фінансової роботи".

З квітня 1966 по липень 1969 року Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР на Волині був **Михайло Іванович Барсуков**, який до цього працював контролером-ревізором по Ковельському району, а пізніше — в обласному апараті старшим контролером-ревізором. За рекомендацією партійних і радянських органів він був переведений на посаду заступника голови правління облспоживспілки.

Після М.І.Барсукова на посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Волинській області було призначено **Олександра Івановича Кононенка**, який з 19 грудня 1950 року по 8 липня 1969 року працював на різних посадах в районних і обласному фінансових відділах, а з червня 1961 року — завідуючим Турійським і Ковельським райфінвідділами.

За багаторічну і бездоганну роботу у фінансових органах О.І.Кононенко був нагороджений значком "Відмінник фінансової роботи".

З 1987 року по даний час контрольно-ревізійну службу області очолює **Василь Сергійович Омельчук**.

А ось імена тих, хто був фундатором служби.

Сергій Пилипович Громов. Призначений на посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Волинській області 20 лютого 1949 року. У подальшому він працював завідуючим Луцьким міськфінвідділом, начальником бюджетного відділу Волинського облфінвідділу, а потім завідуючим Волинським і Сумським обласними фінансовими відділами.

Давид Якович Гарбер. Призначений на посаду контролера-ревізора КРУ Наркомфіну СРСР по Торчинському району Волинської області 22 грудня 1945 року. Перебував на контрольно-ревізійній роботі до 1 серпня 1965 року, звільнений у зв'язку з виходом на пенсію за віком.

Прокіп Єфремович Євсюков. Призначений на посаду контролера-ревізора по Теремнівському району 19 жовтня 1946 року і звільнений у зв'язку з виходом на пенсію за віком в липні 1972 року.

Валерій Васильович Трембіцький. Призначений на посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по м. Володимир-Волинському у липні 1946 року. З серпня 1972 року працював на посаді старшого контролера-ревізора — заступника Головного контролера-ревізора Мінфіну УРСР по Волинській області і звільнений з цієї посади 9 квітня 1979 року.

На жаль, документи про структуру, штатні розписи, посадові оклади апарату старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Волинській області за період 1945–1956 рр. в архівах області не збереглися.

Освіта спеціалістів, які працювали у перші повоєнні роки, залишала бажати кращого. Тому контролери-ревізори про-

ходили перепідготовку і підвищували свою кваліфікацію у містах Львові і Одесі, де були відкриті фінансові технікуми. А Головний контролер-ревізор Мінфіну УРСР по Волинській області Олександр Іванович Кононенко закінчив Всесоюзний заочний фінансово-економічний інститут.

Крім цього, О.І. Кононенко в жовтні-грудні 1977 року з відривом від виробництва виконав учбовий план і випускню роботу в Інституті управління господарством за фахом "Сучасні методи управління, організація виробництва і планування із застосуванням економіко-математичних методів та обчислювальної техніки".

У 80-х роках контролерам-ревізорам, які працювали у найбільших за розміром районах, для забезпечення оперативності в роботі були видані мотоцикли.

Багато хто з апарату Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Волинській області (він функціонував з 1956 року по 1992 рік) був переміщений на вищі керівні посади як у фінансовій системі, так і в інших органах і службах. Ця традиція збереглася і в подальшому.

Так, шістнадцять контролерів-ревізорів, починаючи з 1980 року, з обладнання та районної і міської ланки переведені на посади завідуючих фінансовими відділами. Двоє працюють у податковій службі (**І.Є. Кушіль** — перший заступник голови обласної державної податкової адміністрації, **С.Д. Погар** — начальник Ковельської міжрайонної державної податкової адміністрації). **В.І. Якимчук** та **С.М. Гаверук**, які раніше працювали в обласному контрольно-ревізійному апараті, були направлені на роботу до правоохоронних органів, звідки пішли на пенсію за віком в званні полковників, а **В.І. Омельчук** і сьогодні працює на посаді начальника фінансового відділу Управління внутрішніх справ — теж у званні полковника.

Майже всі старші контролери-ревізори по районах і містах у 1993 році за погодженням з райдержадміністраціями були затверджені начальниками контрольно-ревізійних відділів у відповідних районах.

Ветеранами контрольно-ревізійної служби Волині є:

С.С. Марчук — призначений на посаду контролера-ревізора у 1965 році і звільнений у 1998 році за станом здоров'я.

Г.Т. Савицька — контролер-ревізор КРУ Мінфіну УРСР

по Турійському району з 1965 року (до цього часу працювала у фінансових органах області).

М.П. Дмитрук — призначений на посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Турійському району в червні 1969 року (до цього працював у фінорганах). В даний час є першим заступником начальника КРУ у Волинській області.

У повоєнні роки до контрольно-ревізійних органів області прийшли працівники, які в 1941-1945 рр. брали участь у бойових діях на фронтах Великої Вітчизняної війни. Це Л.Д.Гайдамака, О.І.Кононенко, Д.Я.Гарбер, В.В.Трембіцький, І.Л.Максименко, В.Г.Лобчук, В.Г.Ставецький, Ф.С.Грищенко, Ю.Д.Вікторенко

Л.Д.Гайдамака брав участь ще у громадянській війні. За бойові заслуги він нагороджений чотирма орденами: Червоного Прапора, Олександра Невського, Вітчизняної війни I ступеню і Червоної Зірки та чотирма медалями. Під час Великої Вітчизняної війни він командував полком і повернувся з фронту у званні підполковника.

В.В.Трембіцький нагороджений двома медалями, Д.Я.Гарбер — орденом Слави і двома медалями, О.І.Кононенко — двома медалями.

З 1945 року апарат старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Волинській області, а пізніше, до 1993 року, і апарат Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Волинській області знаходились у приміщенні облфіну управління, з травня 1993 року — в орендованому будинку по вул. Ковельській, з 1996 року — в інформаційно-обчислювальному центрі облгагропрому (м. Луцьк, вул. Винниченка, 67).

В 1956 році в області налічувалось 30 сільських районів та три міста обласного підпорядкування. У сільських районах було 847 сільських рад. Штат контролерів-ревізорів обласного апарату становив 12 одиниць. В районах і містах контролерів-ревізорів не було.

У 1956 році виявлено збитків (незаконних витрат, розтрат, крадіжок грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей) в 244 організаціях на загальну суму 14 млн. 453,2 тис. крб. Шістнадцять матеріалів ревізій і перевірок передано до правоохоронних органів.

У наступному, 1957 році при такій самій кількості контролерів-ревізорів сума виявлених збитків (незаконних

витрат, розтрат, крадіжок) помітно скоротилась і становила в 175 обревізованих організаціях 4586 тис. карбованців.

В 1960 році, у зв'язку зі змінами в адміністративно-територіальному поділу області, утворено 19 сільських районів і 3 міста обласного підпорядкування. Штат контролерів-ревізорів зріс до 17 одиниць — за рахунок нововведених 5 одиниць районної ланки. Згідно з піврічними звітами, в 248 обревізованих організаціях збитки становили 11366,4 тис. крб. Матеріали 29 ревізій і перевірок передані до правоохоронних органів.

На 1966 рік припала чергова реорганізація територіально-адміністративного поділу області. Було утворено 12 сільських районів і 3 міста обласного підпорядкування. В кожному районі і м. Луцьку укомплектовані посади контролерів-ревізорів. В обласному апараті працювало 13 чоловік.

За 1966 рік в 241 обревізованій організації виявлено 650,4 тис. крб збитків, в т.ч. на 112,4 тис. крб. — недостач, розтрат і крадіжок грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей. Матеріали 21 ревізії і перевірки передані до правоохоронних органів.

У 1969 році в області утворено 15 сільських районів і 3 міста обласного підпорядкування. В кожному районі і двох містах укомплектовано посади контролерів-ревізорів, а в обласному апараті залишилось 13 працівників. В 210 організаціях виявлено 958,4 тис. крб. збитків.

У 1975 році штат контрольно-ревізійних працівників області становив 32 одиниці. Ними виявлено в 131 організації збитків на 271,1 тис. крб. Матеріали 28 ревізій і перевірок направлені до слідчих органів.

У 1985 році в апараті Головного контролера-ревізора працювало 37 чоловік, в тому числі в обласному апараті — 16. За рік виявлено збитків в на суму 498,7 тис. карбованців.

Контролери-ревізори Волині брали участь в ревізіях виконання бюджетів майже всіх областей України (крім Херсонської, Миколаївської, Донецької) та в складі ревізійних груп КРУ Мінфіну СРСР — у комплексних ревізіях виконання бюджетів Азербайджанської, Грузинської та Киргизької республік, а також в комплексній ревізії фінансово-господарської діяльності "Якутзолота" РРФСР.

Цікаво, що під час ревізій, які проводилися у Закавказзі, відбулася зустріч колишніх колег по роботі: **В.О. Савченка** (до 1973 року він працював старшим контролером-ревізором в м. Ковелі, після чого спочатку переїхав до Ленінграда, а пізніше — до Ленінакана, завідуючим міськфінвідділом) і контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Волинській області **В.С. Пасічника**, який перебував у складі ревізійної групи КРУ Мінфіну СРСР.

Начальник КРВ у Ковельському районі і м. Ковелі **Леонід Олександрович Старчук** у липні 1996 року разом з працівниками правоохоронних органів проводив зустрічну перевірку в Республіці Польща.

Із спогадів Л.О. Старчука:

"За завданням правоохоронних органів у липні 1996 року нами проводилась документальна ревізія використання матеріальних цінностей і грошових коштів у виробничому об'єднанні "Ковельбудіндустрія", що займалося зовнішньоекономічною діяльністю.

Для вивчення ряду питань, що виникли в процесі ревізії, спеціалісти нашого КРВ отримали від слідчих органів доручення провести зустрічну перевірку на одному з підприємств польського міста Хелм.

Це вимагало знання польської мови, чинного законодавства сусідньої держави з питань фінансового контролю. Щоб уникнути помилок і непорозумінь, було налагоджено тісний контакт з польськими контролюючими органами. Поряд з проведенням зустрічної перевірки, наші спеціалісти уважно вивчали досвід контрольно-ревізійної служби Польщі.

Виявилося, що наші польські колеги мають набагато більші права і повноваження, ніж вони визначені законом про скарбовий контроль, прийнятий Сеймом республіки у вересні 1991 року.

Зазначу, що головним завданням скарбового контролю є захист інтересів і майнових прав Державної скарбниці Польщі, забезпечення контролю за достовірністю виконання доходної частини бюджету та цільових державних фондів, проведення ревізій фінансово-господарської діяльності державних підприємств і організацій. Контролери-ревізори перевіряють дотримання податкового і валют-

ного законодавства, порядку формування, застосування і регулювання державних цін.

Основна відмінність в роботі наших і польських ревізорів полягає в тому, що останні самостійно проводять розслідування за фактами виявлених порушень фінансового законодавства.

У виконанні своїх функцій інспектори скарбового контролю цілком незалежні. Вони призначаються на посади тільки після проходження стажування і здачі кваліфікаційних екзаменів.

При їх допомозі нами була проведена зустрічна перевірка, яка виявилася результативною. Матеріали цієї перевірки передані до правоохоронних органів і використані ними при розслідуванні кримінальної справи".

Вагомий внесок в удосконалення форм і методів контрольно-ревізійної роботи в період 1965-1980 рр. зробив старший контролер-ревізор, а пізніше начальник відділу ревізії підприємств і господарських організацій апарату Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Волинській області **Григорій Іванович Грек**. Він провів ряд результативних та ефективних ревізій і перевірок з передачею їх для розслідування до правоохоронних органів. Багато його нотаток було опубліковано в пресі, особливо в газеті "Волинь". Зокрема, він виступив у газеті після проведення в 1976 році ревізії Ківерцівського держлісгоспу. Тоді було встановлено привласнення грошових коштів у сумі 16,7 тис. крб. шляхом підробки головним бухгалтером і касиром лісгоспу касових ордерів і подвійного проведення відомостей на виплату заробітної плати по касовій книзі.

Якось під час чергового розгляду контрольно-ревізійних матеріалів у "високих інстанціях" Г.І. Грек сказав: "Як можна було нагороджувати лісгоспзаг орденом Леніна, коли тут так багато крадуть?" За цю репліку пізніше він мав неприємність: його не прийняли в члени КПРС.

Наполегливим, принциповим працівником контрольно-ревізійної роботи в 1973-1997 рр. був старший контролер-ревізор, а потім перший заступник начальника КРУ в області **Віталій Сергійович Струцюк**, який провів не одну результативну ревізію.

Ветеранами ДКРС Волині є **М.П. Поляк, В.С. Пасі-**

чник, **Ю.І. Маськов**, **Р.І. Іванків**, **Л.О. Старчук**,
Л.А. Павлишина, **І.М. Іванов**, **М.П. Приймачук**. Кра-
шими працівниками контрольно-ревізійного управління в
області вважаються начальники КРВ у м. Нововолинську
— **В.М. Близнюк**, Камінь-Каширському районі —
В.С. Шумік, у Турійському районі — **Р.І. Іванків**. Зас-
луженим авторитетом користується також заступ-
ник начальника відділу контролю в сфері освіти, куль-
тури та інформації облКРУ **О.О. Заєць**, головний
контролер-ревізор КРВ в Ківерцівському районі **Л.Ф. Ко-
тляр**, головний контролер-ревізор КРВ в м. Луцьку
Г.Я. Малюгіна, заступник начальника КРВ в Горохівсь-
кому районі **Б.І. Клемба**, начальник відділу контролю у
сфері охорони здоров'я і соціального захисту населення
С.А. Приймачок, начальник відділу контролю у сфері
послуг **М.С. Саєула** (облКРУ) та інші.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

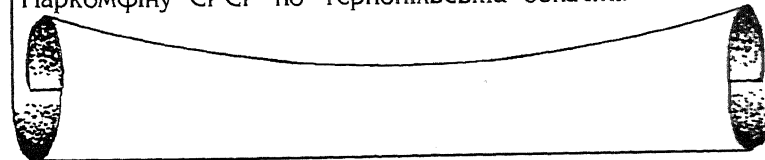
Як відомо, у 1950 році Наркомфін СРСР було перейменовано на Міністерство фінансів СРСР, тоді ж Москва надала союзним республікам додаткові права у вирішенні народно-господарських питань. Зокрема, були скасовані посади Головних контролерів-ревізорів Наркомфіну (Мінфіну) Союзу по республіках, а згодом, у 1956 році, утворені контрольно-ревізійні управління міністерств фінансів союзних республік. Згідно з положенням про КРУ Мінфіну УРСР, були введені посади Головних контролерів-ревізорів цього управління в областях і старших контролерів-ревізорів — у містах і районах.

Першим Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Дніпропетровській області став **Михайло Петрович Боділовський**, людина цікавої, непростой долі.

Народився М.П. Боділовський в 1917 році в Білорусії, на Гомельщині. Після закінчення фінансово-економічного технікуму до початку війни працював у контрольно-ревізійних органах Білоруської РСР.

Під час війни служив у штабі військово-будівельного загону.

Працювати за фахом на теренах України почав у березні 1945 року — старшим контролером-ревізором Наркомфіну СРСР по Тернопільській області.

3 серпня 1948 року по липень 1950 Михайло Петрович навчався на Вищих фінансових курсах у Москві, після чого був призначений Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Дніпропетровській області.

Здібний, енергійний, Боділовський "впав в око" високому начальству, яке, вірогідно, мало відносно нього серйозні плани на майбутнє. Не встиг він у 1953 році закінчити Московський заочний фінансовий інститут, як його вже через 2 роки зараховують слухачем фінансової академії Мінфіну СРСР.

На жаль, закінчити цей навчальний заклад Боділовському не довелось — академію у 1954 році ліквідували. Повернувся до Дніпропетровська, працював на відносно скромній посаді начальника відділу фінансування народного господарства облфінвідділу.

Кажуть, що двічі увійти в одну і ту ж річку неможливо. Михайло Петрович спростував це твердження, адже увійшов у "контрольно-ревізійну річку" тричі: у 1958 році він знову обійняв посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Дніпропетровській області, звідки його "попросили" наприкінці 1962-го, коли М.С. Хрушов почав ділити єдину систему управління народно-господарським комплексом на сільську і промислову.

Дурість? Так. Але вона була, і про неї потрібно пам'ятати, аби вона не повторилася.

Після "ходіння на село" (в якості начальника сільського облфінвідділу), на початку 1965 року Боділовський втретє був призначений на посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну республіки по Дніпропетровській області, на якій перебував до квітня 1980, тобто до виходу на пенсію.

Під час війни славнозвісні аси Іван Кожедуб та Олександр Покришкін стали тричі Героями. А от М.П. Боділовський, мабуть, єдиний в Україні, кому вдалося стати тричі "Головним".

Помітний слід в історії контрольно-ревізійної служби Дніпропетровщини залишив **Олексій Максимович Черников**, одноліток Боділовського, учасник Великої Вітчизняної війни, кадровий офіцер.

Як контролер-ревізор, О.М. Черников обіймав різні посади в системі нашої служби. Наприклад, у горезвісних 1963-1964 рр. разом з Михайлом Пилиповичем Алексеєвим

“перли” одного контрольно-ревізійного “плуга”: Олексій Максимович тримав у своїх руках його “сільськогосподарську ченігу”, а Михайло Пулипович — “промислову”.

З 1972 по 1979 рік О.М. Черников був заступником Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області. З цієї посади пішов на пенсію.

Кілька слів про **М.П. Алексеева**. Родом з Оренбурзької області, трудову діяльність розпочав у 1943 році. У фіноргангах Дніпропетровщини — з 1955 року.

З квітня 1980 по квітень 1988, до виходу на пенсію, керував обласною контрольно-ревізійною службою.

На цій посаді М.П. Алексеева змінив **Олександр Іванович Воссін** — на чолі служби він стояв до 1990 року.

Пам’ятним для контрольно-ревізійних працівників області було п’ятирічне “правління” **В.Є. Тахтаєва**.

Народився Володимир Єпіфанович в Кіровограді. Трудову діяльність почав робітником. На шахті. Вчився. Після закінчення Тернопільського фінансово-економічного інституту майже шість років працював у Міністерстві чорної металургії УРСР (воно тоді знаходилося у Дніпропетровську), виконував обов’язки начальника відділу кадрів облфінвідділу, був інструктором райкому партії, завідувачим райфінвідділом.

З червня 1990 по серпень 1993 року В.Є. Тахтаєв — Головний контролер-ревізор КРУ Мінфіну УРСР, а з серпня 1993 по жовтень 1995 року — начальник Контрольно-ревізійного управління в Дніпропетровській області. Далі трудовий шлях Володимира Єпіфановича проліг до Києва, де він обійняв посаду заступника міністра фінансів — начальника ГоловКРУ України.

Майже всі працівники апарату Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області, прийняті на роботу в період з 1946 по 1956 роки, були учасниками Великої Вітчизняної війни. Коротко про тих з них, чий особистий внесок у розгром фашизму найбільш вагомий.

Олексій Максимович Черников — випускник Одеського артилерійського училища 1941 року, почав війну на посаді командира взводу (Ленінградський фронт), а закінчив її начальником штабу полку (Другий Український фронт). Громив німецько-фашистських загарбників під Сталінградом, на Північному Кавказі, в Криму, визволяв десятки міст Білорусії, Польщі, брав участь у штурмі Кенігсберга.

Бойовий шлях О.М. Черникова відзначений багатьма орденами і медалями.

Не одне солдатське життя врятувала **Прасковія Петрівна Дем'яненко** (дівоче прізвище **Закора**). На початку війни їй виповнилося 17 років. Коли ворог наблизився до Дніпропетровська, Паша Закора з подругами пішки, майже 80 кілометрів, супроводжували обоз із пораненими до Павлограда. Звіти дівчат-санітарок та їхніх підопічних відправили до Ставропольського краю, до м. Георгіївська. Працюючи в госпіталі, Паша закінчила курси медичних сестер.

З серпня 1942 року П. Закора в діючій армії. В складі медсанбату 271-ї Горлівської Червонопрапорної ордена Богдана Хмельницького стрілецької дивізії пройшла шлях від станції Ішерська (Північний Кавказ) до Праги.

Після війни працювала контролером-ревізором, старшим контролером-ревізором.

Рання сивина засріблила чорне, як смола, волосся **Олександра Сергійовича Рахматуліна**. Після закінчення у 1943 році 2-го Туркестанського кулеметного училища по травень 1945 року він практично не виходив з бою. Нелегким був шлях до Перемоги для наших воїнів, а для парашутистів-десантників — ще важчим. Небо — не земля, в окопі не сховаєшся. Якщо вилять не в тебе, то в парашут. І кінець

Дякувати Богові, ворожа куля оминула Олександра Рахматуліна. То ж у складі повітряно-десантних частин 7-ї Гвардійської армії пройшов-пролетів шлях від Харкова до Чехословаччини.

В мирний час (з 1952 по 1984 рік) Олександр Сергійович працював контролером-ревізором в апараті Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну республіки по Дніпропетровщині.

Якщо серед фронтовиків найбільше цінувалася медаль "За відвагу", то серед контролерів-ревізорів — нагрудний значок "Відмінник фінансової роботи". Є серед його "кавалерів" і дніпропетровські "круківці". Щоправда, це, здебільшого, чоловіки. Та не залишлася непоміченою і звитяжна жіноча праця. Зокрема — начальника відділу ревізії фінорганів та бюджетних установ обласного апарату **Ірини Семенівни**

Чередніченко. За багаторічну плідну роботу у фінансових органах, високу професійну майстерність та вагомий внесок у підготовку молодих спеціалістів вона нагороджена Почесною грамотою Міністерства фінансів України.

Історично склалося так, що Дніпропетровщина набула слави всесоюзної і всеукраїнської кузні кадрів.

По-різному можна ставитися до цього феномену, але що було, те було.

Не стала винятком і контрольно-ревізійна служба області, яка "делегувала" до Києва В.Є.Тахтає. І це не поодинокий приклад. Скажімо, дніпропетровець Семен Хомич Мороз від рядового контролера-ревізора облапарату доріс до начальника відділу ревізії установ, які фінансуються з республіканського бюджету, та валютного контролю КРУ Мінфіну України.

Що ж стосується податкової служби області, то її становлення взагалі важко уявити без участі колишніх "круківців". Таких, як **П.Х.Мороз, Р.В.Бойко, В.Я. Кармазін, С.О.Рєпа** та інші.

На кого сьогодні рівняються молоді працівники служби? Передусім на **Сергія Олексійовича Кравченка** — начальника КРВ в м.Дніпродзержинську, **Олексія Михайловича Шейку** — начальника КРВ в м.Дніпропетровську, **Тетяну Миколаївну Шевченко** — начальника відділу облКРУ, **Світлану Миколаївну Вусик** — начальника КРВ в Дніпропетровському районі, **Миколу Яковича Іваненка** — начальника КРВ в Криворізькому районі та ін. Кожен з них може похвалитися і подзяками, і почесними грамотами, а головне — вагомими результатами в повсякденній роботі. По багатьом її показникам колектив КРУ в Дніпропетровській області займає передові позиції серед регіональних підрозділів служби, в чому, без сумніву, є чимала заслуга начальника КРУ в Дніпропетровській області **Володимира Миколайовича Чайки**, відзначеного у вересні 1999 року Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Контрольно-ревізійна служба Донецької області є невід'ємною складовою частиною контрольно-ревізійної служби України з травня 1956 року, коли на підставі постанови Ради Міністрів СРСР № 583 місцеві контрольно-ревізійні органи були передані у підпорядкування міністерств фінансів союзних республік. Мета — посилення контролю за додержанням фінансової дисципліни на підприємствах, в установах та організаціях, а також подальше розширення прав республіканських органів щодо контролю за виконанням державного бюджету.

Одним з перших було прийняте рішення про підвищення відповідальності, професійної та ділової кваліфікації працівників служби, поглиблення їх знань, ділових навичок. Уже в 1957 році у Львові почали функціонувати центральні фінансові курси контролерів-ревізорів. Серед їх слухачів був і донетчанин **А.І. Шниц**. Одержавши вищу фінансову освіту в Москві, він відмовився від пропозиції залишитися в аспірантурі і за власним бажанням приїхав на Донбас, де пропрацював з 1953 по 1997 рік. А.І. Шниц є одним із найстаріших працівників контрольно-ревізійної служби вугільного регіону. На його особистому рахунку безліч серйозних (як тепер кажуть — резонансних) ревізій та перевірок. Наприклад, у 1974 році він брав участь у перевірці бюджету Ворошиловградської (тепер Луган-

ської) області. Роком раніше найвище керівництво цієї області було звинувачене у численних зловживаннях службовим становищем. Тоді ревізорів бригади КРУ Мінфіну УРСР виявили факти розкрадання грошей та матеріальних цінностей у особливо великих розмірах, нецільове витрачання бюджетних коштів, інші порушення фінансової дисципліни. За підсумками перевірки всі секретарі обкому партії були звільнені з посад, а перші секретарі міськкомів партії Кадіївки (нині Стаханов) та Кіровська засуджені до тривалих строків тюремного ув'язнення.

Протягом багатьох років А.І.Шниц займався активною науково-педагогічною діяльністю. Паралельно з основною роботою викладав у вищих учбових закладах Донецька, зокрема у Донецькому державному університеті, Донецькій державній академії управління тощо. Ним особисто, а також у складі авторських колективів підготовлено немало методичних розробок, статей та брошур, що безпосередньо стосуються теорії та практики контрольно-ревізійної роботи, вдосконалення її форм та методів, практичних порад молодим та недостатньо досвідченим контролерам-ревізорам.

Сьогодні А.І.Шниц на пенсії, але він продовжує займатися науково-методичною роботою, надає практичну допомогу молодим працівникам управління.

Одним з найстаріших та найдосвідченіших діючих працівників контрольно-ревізійної служби Донеччини є **Віктор Миколайович Доценко**. У 1960 році він закінчив Київський інститут народного господарства. З 1960 по 1967 рік працював контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Донецькій області. З 1967 по 1976 рік займав посаду старшого контролера-ревізора, а з 1976 по 1983 рік — начальника відділу ревізії фінансових органів та бюджетних установ.

З 1983 по 1993 рік В.М.Доценко був Головним контролером-ревізором КРУ Міністерства фінансів України по Донецькій області. З 1993 по 1999 рік — перший заступник начальника КРУ в Донецькій області. Він і сьогодні продовжує працювати тут на посаді головного консультанта.

Віктор Миколайович — учасник ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи I категорії, інвалід III групи. У 1986 році нагороджений медаллю "За трудову доблесть"

Колектив КРУ в Донецькій області по праву пишається своїми ветеранами, які протягом багатьох років доклали чимало зусиль, досвіду та знань до становлення і змінення контрольно-ревізійної служби вугільного краю. Серед них можна назвати **Івана Мартиновича Боровика, Віру Семенівну Новоселову, Валентину Кирилівну Язикову, Геннадія Михайловича Уманця** та багатьох інших.

Зокрема, одна з яскравих сторінок історії контрольно-ревізійної служби Донеччини — трудова діяльність **Івана Пантелійовича Перебиковського**. Сільський хлопчина з Буковини, він завжди показував зразки сумлінності, наполегливості в оволодінні знаннями. У тяжкі післявоєнні роки йому не вдалось одержати професійну освіту. Довелося працювати робітником деревообробного комбінату. Саме тут, у трудовому колективі, змінився характер Івана Пантелійовича, тут він отримав вірні життєві орієнтири, навчився доводити все, що розпочате, до кінця.

Після військової служби, яка тривала понад три роки, пішов учитися на економіста, а отримавши диплом (це сталося у 1959 році), багато років працював у фінансових органах. Поступово набув авторитет одного з найдосвідченіших та найкваліфікованіших контролерів-ревізорів. На його особистому рахунку багато складних ревізій і перевірок, великі суми державних коштів, що були поновлені в бюджеті.

Іван Пантелійович Перебиковський сьогодні на заслуженому відпочинку. Але він не пориває зв'язків з колишніми колегами, передає їм свій досвід, знання.

Справжня легенда, один з фундаторів контрольно-ревізійної служби Донеччини — **Микола Іванович Кунця**, який народився у лютому бурхливого 1917 року, в далекому Нерчинську в сім'ї робітників.

Сталося так, що його батьки у 1923 році полишили Сибір і переїхали спочатку до Переяслав-Хмельницького, а через рік — до Сталіно (нинішнього Донецька).

Земля Донбасу стала для Миколи Кунці справжньою матір'ю. Тут він закінчив школу, технікум, працював різних посадах, у тому числі і бухгалтером-ревізором системи споживчої кооперації. Звідси у 1938 році пішов на військову службу. Після закінчення її мав повернутися

додому, але не судилося — почалася війна. Цікаво, що її шляхами Микола Іванович не пройшов, не проїхав, а проскакав на бойовому коні в складі 1-го гвардійського імені Ради Народних Комісарів Української РСР Київсько-Житомирського кавалерійського корпусу.

Другу світову війну історики справедливо охрестили війною моторів (згадаймо хоча б грандіозну танкову битву під Прохорівкою на Курській дузі), але кіннота теж відіграла значну роль. Особливо в боях під Москвою, коли лише коні могли долати глибокі сніги та стійко переносити лютий холод.

М.І.Кунця брав участь у знаменитому підмосковному кінному рейді по тилах фашистів, за що був нагороджений орденом Червоної Зірки та медаллю “За оборону Москви”.

У 1942 році гвардії лейтенант Кунця зазнав поранення та переніс контузію — сталося це на Смоленщині під час рейду в глибокий тил німців.

Взагалі команду взводу пересувних засобів зв'язку М.І.Кунці “поталанило” на рейди у ворожий тил. Багато разів, особливо під час карпатського рейду в 1944 році, потрапляв з товаришами у безвихідь, але смерть зглянулася над ним. Дожив до Перемоги, а на Донбас повернувся у 1946 році. Його правця, що всю війну міцно тримала шаблю, знову потягнулася до рахівниці — хоча і мирної, але теж грізної зброї. Особливо в руках контролера-ревізора. Це сьогодні, куди не ступи, одні комп'ютери. А довгий час після війни основним “знаряддям виробництва” працівників фінорганів була рахівниця.

Наскільки вправно володів нею М.І.Кунця, можна судити з того, що спочатку йому довірили посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Сталінській (Донецькій) області. Потім Микола Іванович очолював райфінвідділи у Сталіно, Жданові (Маріуполі) і знову у Сталіно, а з 25 грудня 1958 року по 8 січня 1983 року працював Головним контролером-ревізором КРУ Міністерства фінансів Української РСР по Донецькій області. До його бойових нагород додалися два ордени Трудового Червоного Прапора, а подяк і почесних грамот — не злічити.

Про працюючість, наполегливість, принциповість та цілеспрямованість М.І.Кунці ще й сьогодні можна почути схвальні відгуки. Достатньо сказати, що вищу освіту

(економіста) він здобув у 1958 році, коли йому виповнилося 40 років. Розповідають, що Куниця ніколи не тремтів перед начальством, не любив підлабузників. Людей ділив на тих, з ким би він "пішов у розвідку", а кого б до неї "не підпустив на гарматний постріл", тому постійно з кимось перебував у напружених стосунках.

Кілька разів довелося Миколі Івановичу в мирний час переживати ситуацію, в якій він часто опинявся під час рейдів по тилах фашистів, бо був прямий у судженнях і гострий на язик. Наприклад, не міг змовчати, коли М.С.Хрущов пішов на чергову дурість: розділив партійне і господарське керівництво державою на "промислове" і "сільськогосподарське". Тоді М.І.Куниця став "Головним контролером-ревізором по промисловості", що, на його думку, крім шкоди, завданої цілісній системі фінансового контролю, створеній у державі, нічого путнього не принесло.

Великі неприємності мав і через те, що свято вірив: партійний квиток (до речі, він його отримав у 1942 році, під час чергового рейду по ворожих тилах) треба носити біля серця, як до цього по-фарисейськи закликали комуністичні вожді, а не тримати у службовому сейфі чи у потаємній домашній шухляді — останнє передбачалося хоча і негласною, але прийнятою до безумовного виконання інструкцією. Горе було тому, хто з якихось причин не доглядів свого партквитка — бодай його вкрали злодії чи він згорів під час пожежі. Негаймо заводилася персональна справа, а на її фігуранта, як правило, чекала вища міра партійного покарання — виключення з лав КПРС, зняття із займаної посади, якщо мова йшла про керівника. За втрату партквитка ця "процедура" М.І.Куниця теж мав пройти "від" і "до". Але сталося так, що він відбувся лише доганою. Чи то врахували його пролетарське походження і героїчне фронтове минуле, чи ще якісь поважні причини були взяті до уваги, але Микола Іванович, як тоді казали, залишився "в обіймі". Шоправда, рубець на серці залишився. А рубець до рубця — і нема людини.

Помер М.І.Куниця на 66-му році життя ще сповнений сил і енергії. По собі він залишив добрі справи, а відтак — і добру пам'ять тих, з ким працював, кому довгі роки подавав приклад того, яким має бути справжній контролер-ревізор.

Практично на всіх етапах своєї діяльності, починаючи з 1956 року, контрольно-ревізійне управління в Донецькій області налагоджувало, підтримувало та зміцнювало робочі зв'язки з громадськістю, залучало представників трудових колективів, ветеранів-фінансистів до участі в ревізіях та перевірках. З огляду на це досить цікавим є розпорядження голови виконкому Донецької облради Д.М. Гридасова від 23 листопада 1976 року "Про затвердження громадських контролерів-ревізорів при апараті контрольно-ревізійного управління Міністерства фінансів України по Донецькій області". У цьому документі, зокрема, говориться, що з метою зміцнення зв'язків з громадськістю, поширення форм та методів контрольно-ревізійної роботи слід затвердити при контрольно-ревізійному управлінні Міністерства фінансів України по Донецькій області групи громадських контролерів-ревізорів.

Всього було затверджено 34 громадських контролера-ревізора. Серед них головні бухгалтери: обласного відділу охорони здоров'я **В.Д. Тарасенко**, обласного управління харчової промисловості **В.В. Шаркович**, обласного управління побутового обслуговування населення **М.І. Федоренко**, обласного управління пасажирського транспорту **Н.Т. Швіркін** та інші висококваліфіковані спеціалісти різних галузей народного господарства.

КРУ в Донецькій області в своїй повсякденній роботі завжди плідно співпрацювало з фінансовими органами. Наприклад, 5 березня 1977 року було направлено листа міністрові фінансів УРСР А.М. Барановському "Про виконання наказу Міністерства фінансів України № 171 "Про додаткові заходи щодо поліпшення роботи місцевих фінансових органів та контрольно-ревізійних апаратів". У ньому було глибоко та всебічно проаналізовано спільну роботу фінансових органів і контрольно-ревізійних апаратів, намічено заходи, спрямовані на подальше вдосконалення використання бюджетних коштів тощо. Підписали листа завідуючий фінансовим відділом виконкому Донецької облради І.О. Забродін та заступник Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по Донецькій області **Е.М. Локшин**.

Йшли роки. Зміцнювалась матеріально-технічна база контрольно-ревізійної служби Донеччини, поліпшувався

склад контролерів. Немала заслуга у тому і нинішнього начальника КРУ в Донецькій області **Олександра Андрійовича Васильєва**. Під його керівництвом працює 885 чоловік, серед них 665 контролерів-ревізорів. Управління розташоване в прекрасному, сучасному приміщенні, обладнаному всім необхідним для якісного проведення контрольно-ревізійної роботи.

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

До 1956 року Головним контролером-ревізором КРУ Міністерства фінансів СРСР по Житомирській області працював **Нестор Максимович Ісаков**, який до цього обіймав посаду заступника завідуючого Житомирським міським фінансовим відділом. Н.М. Ісаков народився 15 листопада 1898 року, закінчив кооперативне відділення Ленінградського інституту народного господарства ім. Ф.Енгельса. У 1950 році Ісакову було присвоєне персональне звання "Старший радник фінансової служби I рангу". У 1959 році він пішов на пенсію.

З 2 листопада 1959 року по 12 квітня 1962 року Головним контролером-ревізором КРУ Міністерства фінансів УРСР по Житомирській області працював **Павло Іванович Соломенко**. Народився він 19 жовтня 1923 року, закінчив Київський фінансово-економічний інститут.

Під час війни П.І. Соломенко був командиром взводу. За заслуги перед Батьківщиною нагороджений двома орденами і п'ятнадцятьма медалями.

У фінансовій системі Павло Іванович працював з 1946 року.

Павло Юхимович Богуш, 1922 року народження, в 1959 році закінчив Київський інститут народного господарства. Трудову діяльність розпочав у 1937 році рахівником колгоспу.

Був учасником бойових дій у лавах Радянської армії та партизанського загону ім. Кірова з'єднання Малікова. Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, має медалей.

На контрольно-ревізійній роботі — з травня 1944 року по березня 1962 року по червень 1988 року — Головний контролер-ревізор КРУ Мінфіну УРСР по Житомирській області. За успіхи у праці нагороджений орденом "Знак Пошани", Почесною Грамотою Мінфіну СРСР і ЦК профспілки працівників держустанов, значком "Відмінник фінансової роботи".

З серпня 1988 року по жовтень 1997 року контрольно-ревізійну службу Житомирської області очолював **Микола Миколайович Каленський**.

Народився він 3 листопада 1955 року в с. Каленському Коростенського району Житомирської області. Після закінчення Чернівецького фінансового технікуму працював економістом Коростенського райфінвідділу.

3 листопада 1976 року — старший контролер-ревізор КРУ Мінфіну України по Малинському району. У вересні 1982 року М.М. Каленський був обраний заступником голови — головою планової комісії виконкому Малинської райради. В 1988 році його переводять на посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну України по Житомирській області. В серпні 1993 р. Каленського М.М. наказом по ГоловКРУ призначають начальником контрольно-ревізійного управління в Житомирській області.

На цій посаді Микола Миколайович проявив себе здібним організатором і принциповим керівником, постійно працював над пошуками нових форм і методів контрольно-ревізійної роботи.

Питання результативності та якості проведення ревізій і перевірок завжди були для нього на першому плані. Він приділяв велику увагу добору кадрів, підвищенню кваліфікації спеціалістів служби. Ініціативно і творчо підходив до розв'язання проблем. Тому, коли постало питання про нового керівника контрольно-ревізійної служби в Україні, Президент зупинився на кандидатурі М.М. Каленського. Сталося це в жовтні 1997 року.

З 5 грудня 1997 року Контрольно-ревізійне управління області очолює **Василь Іванович Азима**, який до при-

значення на цю посаду близько двох років працював начальником контрольно-ревізійного відділу у Володарсько-Волинському районі і рік — першим заступником начальника Контрольно-ревізійного управління.

В.І. Азима народився 16 січня 1955 року. В 1975 році закінчив Київський інститут народного господарства за спеціальністю "Планування народного господарства". 25-річний досвід економічної роботи дозволяє йому успішно вирішувати поставлені перед управлінням завдання.

Здобутки контрольно-ревізійної служби області — результат сумлінної роботи її спеціалістів, наприклад, таких, як П.К. Шульський.

Петро Карпович Шульський народився у селянській родині в селі Станишівка Житомирського району Житомирської області в 1920 році. В 1961 році закінчив Київський інститут народного господарства. Трудову діяльність розпочав рахівником колгоспу.

Був ад'ютантом начальника автобронетанкового центру Харківського військового округу, механіком-водієм танку Т-34, командиром автотранспортного взводу, має бойові нагороди.

На контрольно-ревізійну роботу прийшов у серпні 1951 року з посади старшого інспектора по бюджету Житомирського обласного фінансового відділу. Наказом міністра фінансів СРСР П.К. Шульському було присвоєне персональне звання "Радник фінансової служби II рангу".

Цікавий спогад П.К. Шульського щодо необхідності фінансової освіти. Так, у післявоєнні роки від усіх, хто працював у фінансовій системі, зажадали спеціальної освіти. Вчитись довелося заочно, і що цікаво — без одержання додаткових відпусток для участі в сесіях і навіть для здачі екзаменів.

Як чесних, сумлінних спеціалістів, згадує Петро Карпович контролерів-ревізорів **М.П. Семашко, І.М. Бойко, Є.А. Кульчицького, М.А. Ямпольського, І.І. Ієницького, О.Г. Рихальську і Ф.М. Рихальського**, старшого контролера-ревізора **М.І. Белого**.

Наказом міністра фінансів УРСР від 04.10.62 № 118 П.К. Шульський був премійований двотижневою заробітною платою за вміло організовані і якісно проведені ревізії

Баранівського фарфорового заводу і Коростишівського шахтоуправління.

Зокрема, на Баранівському фарфоровому заводі ревізори виявили розкрадання продукції в значних розмірах — до 300 тис. крб., за що 11 посадових осіб було притягнуто до кримінальної відповідальності, в т.ч. директор заводу — головний бухгалтер, завскладом.

На посаді заступника начальника КРУ в області **Анатолій Домінікович Кулаківський** працював понад 8 років при загальному стажі контрольно-ревізійної роботи понад 27 років. Свою трудову діяльність розпочав у лютому 1972 року з посади контролера-ревізора.

А.Д.Кулаківський брав участь у проведенні ревізій виконання бюджетів інших областей України, зокрема Сумської, Харківської, Чернівецької, Київської. За сумлінне виконання службових обов'язків Анатолій Домінікович неодноразово нагороджувався похвальними листами Міністерства фінансів України та керівництва ДКРС.

Ветеран контрольно-ревізійної служби області **Юрій Григорович Харчук** народився 1 січня 1940 року в селі Садки Бердичівського району. Після закінчення у 1964 році Львівського обліково-кредитного технікуму присвятив себе економічній роботі. У 1967-1984 роках працював контролером-ревізором, старшим контролером-ревізором КРУ Мінфіну України по м.Бердичеву. В 1996 році повернувся на контрольно-ревізійну роботу і донедавна виконував обов'язки начальника Бердичівського міського контрольно-ревізійного відділу.

Ю.Г. Харчук розповідає:

"Скорочення слів "контрольно-ревізійне управління", тобто КРУ, завжди змушувало мене пам'ятати строгу настанову старших товаришів про те, що ревізор повинен бути принциповим, справедливим і чесним.

Якось я закінчував інвентаризацію на одному підприємстві. Його керівник постійно цікавився, як ідуть справи, а потім раптом сказав, що будуть виявлені лишки і почав просити не показувати в інвентаризаційній відомості частину продукції. Я на його прохання не зреагував. Проїшов час, цей керівник зайняв високу посаду в партійних органах міста, а головний інженер підприєм-

ства — у місцевих органах влади. І ось я запитую себе: "Чи зміг би я працювати ревізором далі, уже після того, як вони стали керівниками такого рангу, коли б послухав директора?" Думаю, що ні.

Одного разу далекий родич запитав мене, де я працюю. Відповів, що в КРУ. А він каже: "Оце КРУ мене і "скрутило". Я посміхнувся, а він запитав, чому мені весело. "Помиляєшся, — кажу, — КРУ нікого ніколи не "крутило". Все залежить від того, як та чи інша людина ставиться до виконання своїх обов'язків. Чесному керівникові боятися КРУ нічого. А от крутієві, комбінатору, дійсно, треба боятися."

Керівники КРУ, старші товариші по роботі, з якими мені довелося працювати, варті того, щоб їх завжди згадувати теплим словом. У кожного з них були свої вади, але мене завжди дивував їхній фанатизм, їхня відданість роботі. Їм були притаманні чуйність і справедливість, вимогливість до себе і до підлеглих, людяність.

Десь у 1968 році тяжко захворів мій син. З дозволу Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну по області П.Ю. Богуша я поїхав у столицю, де відразу потрапив на прийом до начальника КРУ Мінфіну УРСР К.К. Якуненка, а через 10 хвилин — до його заступника В.Л. Терпила. Всі питання, з якими я звернувся до них, були невідкладно вирішені.

А з якою відданістю працювали ревізори "старої за-калки"! Пам'ятаю, як я з нині вже покійним Євгеном Аполлінарійовичем Кульчицьким ревізували магазин, що відпускав продукти харчування для бюджетних установ. За час ревізії, а вона тривала десь тижнів зо два, Євген Аполлінарійович тільки один раз ходив на обід, всі обідні перерви просидів над документами. Мене ж знав до ідальні, говорив, що я молодий, тому мушу їсти, а йому обідати не потрібно."

Одним з ветеранів служби є **Антоніна Михайлівна Скавінська**, за фахом економіст, працює в ДКРС з 1981 року. Займала посади старшого контролера-ревізора, головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Ружинському району. З листопада 1993 року до серпня 2000 року очолювала КРВ у цьому районі.

Великий досвід контрольно-ревізійної роботи дозволив А.М. Скавінській вміло спрямовувати роботу відділу, отримувати протягом останніх років непогані результати у виявленні і відшкодуванні заподіяних державі збитків.

Антоніна Михайлівна Скавінська народилася на Чернігівщині, в селі Грибова Рудня Добрянського району в сім'ї робітника лісгоспу. Закінчила автодорожній технікум у м. Гомелі та економічний факультет Харківського державного університету.

Із спогадів А.М. Скавінської:

“Працювати на посаді старшого контролера-ревізора у м. Ружині почала з вересня 1982 року. Дуже хвилювалася. Досвіду — нуль. Запам'яталась перша ревізія сільської ради. Взяла я акт попередньої ревізії, яку проводила головний бухгалтер райфінвідділу. В ньому було лише зазначено, які меморіальні ордери ведуться, а які — ні. Про порушення — жодного слова. Тоді я забрала всі документи, що були у бухгалтера сільради, зачинилася в окремому кабінеті і почала їх вивчати, звіряючи з інструкцією по веденню бухгалтерського обліку. І знайшла порушення: керівництво сільради списало будівельні матеріали понад діючі норми.

Коли у 1993 році в Україні організувалася Державна контрольно-ревізійна служба, утворився контрольно-ревізійний відділ і в Ружинському районі, начальником якого було призначено мене.

До серпня 1998 року у відділі працювало 4 спеціалісти, а в даний момент — 3. Тому, щоб дотримуватися всіх вимог, які пред'являються службі, необхідно працювати не тільки понад нормований робочий час, але і у вихідні.

І чим більше працюєш, тим вірогідніша зустріч з чимось не дуже приємним для тебе.

Наприклад, у 1993 році під час ревізії в районній лікарні нами були зроблені перерахунки по зменшенню розміру заробітної плати лікарям. До “чорного списку” потрапив і чоловік працівниці райфінвідділу, а я тоді одержувала заробітну плату в райфінвідділі. Як і передбачалося, чергова премія мені нарахована не була. Але, попри всі прикросці, я завжди дотримувалася і дотримуюся прин-

щповості і об'єктивності в роботі і вимагаю такого ж ставлення до неї від підлеглих".

У грудні 1965 року на посаду контролера-ревізора по Любарському району КРУ Мінфіну УРСР була призначена **Олександра Харитонівна Панчішко**.

Народилася вона 15 липня 1923 року. В 1965 році закінчила Київський торговельно-економічний інститут. До переходу на контрольню-ревізійну роботу працювала головним бухгалтером та економістом у комунальних і будівельних організаціях Дрогобицької області.

Вона згадує:

"У січні 1970 року Головний контролер-ревізор КРУ Мінфіну України по Житомирській області П.Ю. Богуш доручив провести ревізію Любарської райсільгосптехніки.

Вивчаючи стан інвентаризації товарно-матеріальних цінностей, я звернула увагу на те, що списання будівельних матеріалів — скла, пиломатеріалів, цементу — здійснювалося без обміру і перерахунку, були відсутні квитанції на списання склобою. Зазначені вище будматеріали зберігалися на залізничній станції Печанівка, що в 30 кілометрах від Любара. Січень був надзвичайно лютим. І ми, члени комісії, встановлюючи реальну кількість скла, майже пообморожували собі руки. Але результати інвентаризації були не зовсім приємними для матеріально відповідальних осіб.

Закінчивши інвентаризацію, приступила до ревізії документальної і виявила дуже цікаві факти з далеко не праведного життя будівельно-монтажної дільниці, що облаштовувала тваринницькі ферми. Так, при зйорці актів виконаних робіт з нарядами на виплату заробітної плати виявилось, що на один акт виписано по два і більше нарядів.

Бачу, занервував начальник дільниці Лавренчук. Особливо після того, як зустрічна перевірка в колгоспах показала, що більшість робіт виконана на папері, наряди фіктивні, прізвища робітників вигадані, а якщо у відомості на зарплату траплялися і не "підсніжники", то вони кошти не отримували. Як виявилось, всі підписи були підроблені самим Лавренчуком. Він сам отримував кош-

ти в касі і, ясна річ, привласнював їх. Мені необхідно було зібрати аж у десяти колгоспах пояснення більш ніж 60 працівників. Транспорт у не було, часто доводилося долати відстань пішки і не один раз наші шляхи з Лавренчуком перетиналися. У нього, до речі, була машина і він погрожував, що вб'є мене. Чесно кажучи, закрадалася думка, що йому нічого не варто зробити це.

Коли я з великими труднощами збрала пояснення колгоспників, вилучила документи, які свідчили про привласнення коштів Лавренчуком, а потім у райфінівідділі займалася оформленням документів для районної прокуратури з цього питання, мені передали листа від Лавренчука з вимогою покинути протягом 24 годин Любар. З цим листом я пішла до секретаря Любарського райкому партії П.І.Парфенюка, який разом із районним прокурором вжив відповідних заходів: у той же день Лавренчука було заарештовано. Народним судом Любарського району йому було винесено вирок — 7 років ув'язнення з конфіскацією майна за привласнення державних коштів в особливо великих розмірах — понад 15 тис. карбованців.

Після цієї ревізії мене ще довго проводжав на роботу і зустрічав чоловік".

Анатолій Матвійович Кирилович пропрацював у контрольно-ревізійній службі 31 рік — з листопада 1956 року по жовтень 1987 року.

Народився він у 1926 році в с.Кам'яний Брід Володарсько-Волинського району, заочно закінчив Київський інститут народного господарства.

А.М.Кирилович згадує, що в перші роки після переведення його на посаду старшого контролера-ревізора, а це сталося 16 листопада 1963 року, йому довелося очолювати ревізійні бригади, які перевіряли складання і виконання районних, міських і сільських бюджетів. Про випадки грубих порушень фінансової та господарської діяльності доповідалось обласній раді депутатів трудящих. Винним особам виносилися догани, деяких "діячів" звільняли з роботи, окремі матеріали передавались слідчим органам.

А.М.Кирилович неодноразово ревізував підприємства м'ясної, молочної, харчової промисловості, де, на жаль, провітали безгосподарність, привласнення, розкрадання

коштів і товарно-матеріальних цінностей, завищення норм списання сировини і матеріалів.

Зокрема, на Житомирському м'ясокомбінаті штучно створений шляхом хитромудрих комбінацій резерв м'яса (а це великі суми) розкрадали і вивозили з комбінату.

На Коростенському м'ясокомбінаті від Бовсунівського заготівельного пункту худоби приймали телят, а оформляли їх як велику рогату худобу. Оплата проводилася по завищених цінах, у результаті було привласнено більше 20 тис. карбованців, що на той час складало велику суму.

А ще був такий випадок. У Вернівській вечірній середній школі робітничої молоді Овруцького району її директор на прізвище Вернівський записував учнями осіб, які про це не знали, а він їх переводив із класу в клас. Гроші в районному відділі народної освіти одержував, так би мовити, за "мертві душі".

Таким чином, новоявлений Чичиков незаконно одержав понад 7 тисяч карбованців, які після ревізії повернув.

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Контрольно-ревізійна служба області була створена після війни, коли Закарпаття увійшло до складу Української РСР.

Першими Головними контролерами-ревізорами КРУ Наркомфіну СРСР по Закарпатській області були: **Федір Антонович Сабов** (з березня 1950 року по лютий 1951 року) і **Федір Юхимович Чуприна** (з лютого 1951 року по лютий 1954 року). За бездоганну роботу у фінансових органах Ф.Ю. Чуприну у 1953 році нагороджено орденом Леніна.

У лютому 1954 року на посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по Закарпаттю була призначена **Валентина Дмитрівна Міщенко**, яка народилась у 1913 році в м. Києві в сім'ї робітника. Свою трудову діяльність вона розпочала у 1932 році після закінчення технікуму. Під час Великої Вітчизняної війни працювала начальником фінчастини в штабі 15-го запасного авіаційного полку. У 1945 році нагороджена медаллю "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг."

Після повернення у 1944 році до Києва Валентина Дмитрівна працювала у Київському обласному управлінні місцевими торгами, поєднуючи роботу з навчанням у фінансово-економічному інституті, до якого вступила ще в 1937 році.

Після захисту дипломної роботи отримала направлення у Закарпаття, де їй довірили посаду начальника сектора по контролю за фінансово-господарською діяльністю споживкооперації облфінвідділу. З березня 1947 по серпень 1952 року В.Д. Мішенко працювала на різних керівних посадах.

За час роботи на посаді Головного контролера-ревізора В.Д. Мішенко зарекомендувала себе принциповим, ініціативним працівником, який добре знає свою справу. Маючи багатий досвід ревізійної роботи і чудові організаторські здібності, вона великою мірою сприяла становленню контрольно-ревізійної служби області. Під час її перебування на керівній роботі в апарат були прийняті: у 1964 році — на посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по м. Ужгороду — **З.Є. Юнова**; у 1966 році на посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Свалявському району — **Й.М. Жугай**; у 1967 році — на посади контролерів-ревізорів КРУ Мінфіну УРСР: по Велико-Березнянському району — **Ю.В. Андрусь**, по Виноградівському району — **Л.Л. Пастай**; у 1969 році — на посаду старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по м. Мукачево — **М.І. Русин**.

У травні 1975 року, згідно з наказом Міністерства фінансів УРСР, на посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Закарпаттю був призначений **Михайло Юрійович Манзулич**. До цього він працював завідуючим Мукачівським райфінвідділом.

Михайло Юрійович народився у 1926 році в с. Ворочеве Перечинського району Закарпатської області в сім'ї робітників. Свою трудову діяльність розпочав у 1942 році робітником на залізниці. Після визволення Закарпаття від фашистських загарбників добровільно вступив до лав Радянської Армії, брав участь у визволенні Чехословаччини і Польщі. Має бойові нагороди.

З вересня 1950 року — у фінансових органах. Спочатку працював на посаді дільничного інспектора районної інспекції Держстраху, старшого інспектора управління Держстраху області, завідуючим Великоберезнянським, Мукачівським райфінвідділами. У 1959 році закінчив Київський фінансово-економічний інститут.

Враховуючи значний досвід роботи М.Ю. Манзулича у фінансових органах, у травні 1975 року його призначили

на посаду Головного контролера-ревізора КРУ Міністерства фінансів УРСР по Закарпатській області, з якої він був звільнений у зв'язку з виходом на пенсію за віком у квітні 1987 року.

З ініціативи М.Ю. Манзулича започатковано проведення комплексних ревізій відділів та управлінь облвиконкому з участю контрольно-ревізійних, економічних та бухгалтерських працівників, а при необхідності — і інших фахівців народного господарства. Такі ревізії давали позитивні результати.

На підвищення якості контрольно-ревізійних дій позитивно впливали і шокквартильні наради-семінари по обміну досвідом роботи, на яких розглядалися матеріали найбільш вдалих і ефективних ревізій і перевірок. За бездоганну роботу Михайло Юрійович відзначений численними почесними грамотами, грошовими преміями, грамотами Міністерства фінансів України, органів місцевої влади. Багато разів обирався депутатом районних рад депутатів трудящих та членом виконкомів цих рад.

З березня 1987 року контрольно-ревізійну службу області очолює **Василь Васильович Синьо**, який народився в червні 1944 року в с. Біловарці Тячівського району Закарпатської області в сім'ї колгоспників. Трудову діяльність розпочав у 1963 році на Тересв'янському лісокомбінаті. Навчаючись заочно у Тернопільському фінансово-економічному інституті, в 1972 році почав працювати в фінансових органах на контрольно-ревізійних посадах: контролера-ревізора, начальника відділу, заступника Головного контролера-ревізора.

В.В. Синьо особисто брав участь у створенні КРУ області, п'ятнадцяти контрольно-ревізійних відділів у районах, містах Ужгороді та Мукачеві. Керівник управління приділяє багато уваги вихованню кадрів, забезпеченню матеріально-технічними, транспортними засобами, комп'ютерною та копіювально-розмножувальною технікою, що позитивно впливає на результативність контрольно-ревізійної роботи.

За багаторічну сумлінну працю та значний особистий внесок у становлення і розвиток контрольно-ревізійної служби області наказом Міністерства фінансів України та Головкин України від 17.06.99 В.В. Синя нагороджений Почесною грамотою Міністерства фінансів України.

Кращих результатів у роботі за останні роки досягли колективи таких контрольно-ревізійних відділів: у м. Мукачево (**О.М. Плоскіна**), Берегівському (**Г.П. Мовнуш**), Ужгородському (**М.М. Федак**), Виноградівському (**М.В. Феєр**), Іршавському (**М.В. Вагерич**) районах.

Значний особистий внесок у загальні результати роботи внесли працівники облКРУ, зокрема заступники начальника управління **М.М. Рябець** (у системі Міністерства фінансів України працює понад 21 рік), **Л.М. Білак** (20 років). З нагоди святкування п'ятої річниці з дня створення ДКРС 41 працівнику контрольно-ревізійної служби Закарпаття було оголошено подяку.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Контрольно-ревізійна служба Запорізької області, з огляду на потужний економічний науково-технічний потенціал регіону, завжди працювала з високою напругою, демонструючи зразки самовідданості, наполегливості у досягненні поставленої мети.

Так, дані звітності про проведену роботу протягом 1960-1990 років свідчать: контрольно-ревізійні працівники області і їхні керівники докладали максимум зусиль до того, аби поставити надійний заслін злочинним зазіханням у фінансово-бюджетній, комунальній сфері, промисловому та сільськогосподарському виробництві. Всього виявлено порушень на суму 33,1 млн. крб., з яких у результаті прийнятих у ході ревізії і перевірок заходів відшкодовано і відновлено 8,9 млн. карбованців. За цей же період донараховано та направлено платежів до бюджету на суму 50,7 млн. карбованців. У 886 випадках матеріали ревізій були передані слідчим органам або органам народного контролю.

Для порівняння: з 1997 по 2000 рік зусиллями колективу КРУ в області виявлено порушень на суму більшу ніж 560 млн. гривень.

По травень 1965 року Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Запорізькій області був **Анатолій Кузьмич Володін**, 1911 року народження,

росіянин, освіта вища (у 1937 році закінчив Харківський фінансово-економічний інститут), учасник Великої Вітчизняної війни. Загальний трудовий стаж А.К.Володіна — понад 40 років, з них 11 років і 9 місяців він очолював обласну контрольно-ревізійну службу.

З січня 1965 року по лютий 1973 року посаду Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по області обіймав **Микола Миколайович Шлехов**. Народився він у 1925 році, українець. Освіта вища — випускник Одеського кредитно-економічного інституту (1961 р.). Воював. Удостоєний солдатського ордена Слави III ступеня. Має й інші нагороди, в тому числі орден Дружби народів та "Знак Пошани".

Справжнім довгожителем служби став **Леонід Прокопович Шеховцов**. Очолював він її з травня 1973 року по січень 1991 року. Народився Л.П.Шеховцов у 1930 році, закінчив Одеський кредитно-економічний інститут (1963р.). Загальний стаж роботи — 48 років, у тому числі у фінорганах — 43 роки. Обирався депутатом райради (у м. Запоріжжі), має безліч трудових відзнак.

З першого дня створення Контрольно-ревізійного управління в Запорізькій області його колективом керує **Олександр Олексійович Клепаков**. Трудову діяльність розпочав у 1969 році бухгалтером-касіром колгоспу. Потім працював бухгалтером центрального відділу колгосп знаменитої на весь Радянський Союз Чорнухінської птахофабрики, що на Луганщині.

У 1977 році О.О.Клепаков закінчив економічний факультет Харківського державного університету. Рік після цього працював старшим економістом облплану, потім протягом трьох років долав шаблі службової кар'єри в інституті "Запоріжцивільпроект": керівник групи, заступник начальника, начальник відділу. З 1981 по 1990 роки перебував на партійній роботі. Депутат обласної ради.

Зрозуміло, що будь-яка служба — то не лише її керівники. Це ще й десятки, сотні підлеглих їм працівників. Від їхнього ставлення до конкретної справи, кваліфікації, від їхнього сумління, громадянської позиції залежить дуже багато, і, передусім, авторитет керівника. У цьому плані контрольно-ревізійній службі Запорізької області, можна стверджувати, поталанило. Її ряди прикрасили такі фа-

хівці, як **В.Є. Жукова, М.А. Онуфрієнко, В.Р. Байрак, В.М. Лепеха, В.С. Богуславський, Ф.І. Даниленко, Н.Ф. Перепьолкін, Г.М. Коровін, С.С. Малюгін, А.М. Башинський, Р.В. Тихоновський, Ю.А. Гайнетдінов, Л.А. Ревун, А.І. Романько, М.А. Гавриш, К.Т. Духопел, І.Т. Сімонець** та інші.

Згадає **Євгенія Павлівна Волоніна**, колишній старший контролер-ревізор обладнання служби:

"Народилася я у лютому 1925 року. Запоріжанка. Маю диплом випускника Одеського інституту народного господарства. 46 років трудового стажу, в обладнанні служби — 24 роки. Мені поталанило, що мала щастя працювати разом з Антоном Миколайовичем Башинським, Юсуфом Ахметовичем Гайнетдіновим, Ростиславом Васильовичем Тихоновським, Володимиром Михайловичем Яровим, Надією Трохимівною Агарковою, Галиною Сергіївною Марченко — прекрасними спеціалістами, чудовими людьми. Теплі спогади залишилися і про мого першого вчителя "круківській" справі Миколу Миколайовича Шлехова.

На моєму особистому рахунку безліч ревізій і перевірок. Усіх не згадаєш, а от перевірка Орджонікідзевського гастрономторгу в пам'яті залишилась. Директор цього торгу Патрак і головний бухгалтер Прокошина вдалися до витончених форм незаконного збагачення. Зокрема, підлеглі їм матеріально відповідальні особи протягом тривалого часу приховували нестачі шляхом виписування фіктивних (безтоварних) накладних на крамниці торгу з подальшим погашенням вартості товарно-матеріальних цінностей готівкою. Наступний крок шахраїв — вимога призначити товарні інвентаризації складів, після їх проведення "кінці ховалися у воду". Тільки махінатори зі складу № 1 Чайников та Дородная за період з вересня 1967 року по грудень 1970 року завдали матеріальної шкоди державі в сумі 63,7 тис. карбованців. Відбувся суд, винних покарали, а я на основі матеріалів цієї ревізії підготувала свій виступ на семінарі контрольно-ревізійних працівників, який відбувся у Дніпропетровську".

До найбільш резонансних ревізій і перевірок, проведених контрольно-ревізійною службою області, слід віднести перевірки і ревізії окремих питань фінансово-господарської діяльності держплемзаводу "Комуніст" Мінсільгоспу СРСР, Мелітопольського консервного заводу Мінхарчопрому УРСР, Запорізького виробничого об'єднання "Моторобудівник" Міністерства авіаційної промисловості СРСР, ефективності використання бюджетних коштів, асигнованих на проведення науково-дослідних робіт в "УкрНДІспецсталі", Запорізькій філії Дніпропетровського металургійного інституту тощо.

Зокрема, перевірка на держплемзаводі "Комуніст" проводилася за дорученням правоохоронних органів у 1978-1981 роках старшим контролером-ревізором **А.А. Шрамко** за безпосередньою участю **Л.П. Шеховцова**. У цьому господарстві (директор Івлєв, головний бухгалтер Доєнко) "хімічили" з капітальним будівництвом (приписки обсягів виконаних робіт, перевищення кошторису вартості об'єктів, "мертві душі", фіктивні наряди, завищені розцінки тощо). Закінчилося це все тим, що бригадир будівельників Панарьїна опинилася на лаві підсудних, її на три з половиною роки позбавили волі та присудили відшкодувати державі 49,2 тис. карбованців нанесених збитків.

Розповідає колишній начальник КРВ у Гуляйпільському районі **Катерина Терентіївна Духопел**:

"Я місцева, з Гуляйпільщини. Маю вищу економічну освіту, з грудня 1985 року — на контрольно-ревізійній роботі.

Що пам'ятається? Практично все. Можна писати повість, у тому числі і про те, як у Гуляйпільській районній друкарні (директор Азаров, головний бухгалтер Хуторська) налагодили "друж" нестач та розтрат грошових коштів на суму 43,3 млн. крб. (у 1993 році це були досить солідні гроші). В ході ревізії винні у крадіжках внесли до каси близько 10 млн. карбованців. Матеріали ревізії ми передали районній прокуратурі для притягнення комбінаторів до відповідальності та повного відшкодування нанесених державі збитків."

Темні ділки як вогню боялися старшого контролера-

ревізора КРУ МФ УРСР по Оріхівському району **Івана Тихоновича Сімонця**. Все своє свідоме життя (чверть віку) він присвятив роботі у фінорганах. Заочно закінчив фінансовий технікум, кредитно-економічний інститут. У 1976 році, ревізуючи колгосп ім. Чапаєва, І.Т. Сімонць виявив, що це господарство спеціалізується не тільки на відгодівлі бичків, а й на вирощуванні "липу". За рік тут украли 27 тонн комбікормів, хоча по документах все було "в ажурі". Серед крадіїв були і керівні персони. Їх виключили з партії та вигнали з роботи.

86 років життя за плечима **Миколи Андрійовича Онуфрієнка**. У нього ясний розум, логічне мислення, прекрасна пам'ять, а головне — ветеран служби займає активну життєву позицію. Працюючи контролером-ревізором у Бердянську, М.А. Онуфрієнко викрив директора міського кінотеатру Малкіса, який шляхом кустарного виготовлення та реалізації вхідних квитків без обліку їх кількості привласнив 45 тисяч карбованців. Акт ревізії Малкіс підписувати відмовився, але це його не врятувало. Ознайомившись із матеріалами ревізії, прокурор дав санкцію на арешт спритного директора, а суд виніс вирок: 10 років позбавлення волі.

Багато розмов точилося і навколо ревізії радгоспу "Перемога" Василівського району (очолював ревізорську бригаду, до якої входив і М.А. Онуфрієнко, керівник обласної служби А.П. Шеховцов). Радгосп, як кажуть, гримів своїми показниками. Обласна влада вже готувала матеріали на присвоєння директору "Перемоги" звання Героя Соціалістичної Праці, він вже й дірочку у новому піджаку для ордена Леніна проколов, але прийшли ревізори і сказали: "Злодій". Довелося "герою" (разом з головним бухгалтером) приміряти не парадний костюм, прикрашений золотою медаллю "Серп і Молот", а тюремну куфайку.

Через принциповість, непоступливість у Онуфрієнка було багато неприємностей. Та чи не найбільше випробування випало йому у 1969 році під час проведення ревізії у Запорізькому медичному інституті. При цьому навчальному закладі були організовані підготовчі курси — в основному для залучення до навчання сільської молоді, але дівчат і хлопців із села там майже не було. Переважали міські жителі, які вступили на курси по фіктивних доку-

ментах (за хабарі головам колгоспів, директорам радгоспів, головам сільрайвиконкомів).

Творилося це неподобство з благословення ректора інституту Токаренка, який на той час був "великим цабе" — членом бюро обкому партії. Але ревізори не злякалися цієї обставини і довели справу до кінця. Більше того, з матеріалами перевірки вони ознайомили кореспондента "Известий", де невдовзі з'явилася стаття "Кукушкины студенты". Що тут скоїлося!..

По завданню обкому партії були скликані партійні збори міськфінвідділу, на яких прийняли рішення рекомендувати Головному контролеру-ревізору по Запорізькій області зняти М.А.Онуфрієнка з роботи як такого, що не відповідає своїй посаді. Головний був людиною не з лякливих і зумів відстояти свого підлеглого. Що ж до Токаренка, то після публікації в "Известиях" ним зацікавилися правоохоронні органи. Слідство встановило, що він брав хабарі у великих розмірах, за що суд покарав його позбавленням волі на 12 років.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

В архіві Контрольно-ревізійного управління в Івано-Франківській області зберігається фотографія, на якій зображена група ще молодих, впевнених у собі чоловіків, одягнених та підстрижених по моді тепер вже далеких років, що припали на середину ХХ століття. Тоді вони тільки починали своє сходження до вершин професійної майстерності, але кожен з них був твердо переконаний, що досягне свого. Власне, так воно і сталося. Тому їх по праву вважають фундаторами контрольно-ревізійної служби Прикарпаття. Назвемо їхні імена.

Анатолій Васильович Кондратенко стояв на чолі контрольно-ревізійної служби області з 1954 по 1959 рік. Виріс до посади начальника організаційно-інструкторського відділу — заступника начальника КРУ Мінфіну УРСР.

Володимир Костянтинівич Михальченко — учасник Великої Вітчизняної війни, кавалер ордена Червоної Зірки. Був Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по області з 1959 по 1975 рік. У 1967 році його нагороджено значком "Відмінник фінансової роботи".

Тимофій Якович Майданніков — колишній партизан. Воював з німецько-фашистськими загарбниками у лісах Білорусії. Нагороджений п'ятьма медалями. 20 років був контролером-ревізором обласного апарату служби.

Іван Степанович Пукіш — контролер-ревізор обласного апарату з 1955 по 1966 рік. Розповідають, що порушники фінансової дисципліни боялися його як вогню.

Василь Ілліч Матеюк, як і І.С. Пукіш, теж працював у обласному контролером-ревізором. У 1961 році його висунули на посаду заступника начальника облфінуправління. 1979 року він виїхав до Краснодару, де очолював крайове фінуправління.

Іван Миколайович Морозов двадцять років обіймав посаду заступника Головного контролера-ревізора КРУ МР Республіки по області. У 1966 році його висунули на керівну партійну роботу, що тоді вважали за неабияку честь, означало визнання високих ділових якостей людини.

Микола Литвинович Романовський та **Остап Остапович Кульчицький** теж залишили по собі добру славу.

Ще кілька фотографій з архіву облКРУ.

З однієї з них на нас дивиться **Василь Васильович Кирилюк** — колишній контролер-ревізор обласного апарату. Легендарна людина. Активний учасник другої світової війни. Був тяжко поранений. Орденоносець. У прямому значенні цих слів жив роботою. Дбайливо опікувався професійним зростанням молодших колег. Як один з кращих фахівців, у 1966 році був нагороджений значком "Відмінник фінансової роботи". Пішов з життя у травні 1977 року.

Чимало доброго можна розповісти про **Ганну Миколаївну Лубів**. Родом із села Лючки Косівського району, Г.М. Лубів працювала старшим контролером-ревізором у Коломиїському районі, а з жовтня 1976 року (до виходу на пенсію) — старшим контролером-ревізором в обласному центрі. Маючи неабиякі здібності до контрольно-ревізійної роботи, Галина Михайлівна постійно підвищувала свій професійний рівень. Тому все зроблене нею було високої якості, приносило бажаний результат. Вона завжди забезпечувала максимальне відшкодування завданих державі збитків.

Зокрема, у 1986 році Г.М. Лубів виявила в бюджетних організаціях завищення обсягів і неправильне застосування цін на художньо-оформлюючі роботи на суму 14,2 тис. крб. У результаті цієї комбінації незаконно було виплачено 5,4 тис. карбованців зарплати. Вказану суму повністю

утримано з винних осіб, у доход бюджету донараховано понад 100 тис. карбованив.

Безперервний стаж роботи **Йосипа Івановича Колибаб'юка** у фінансових органах сягнув за півстоліття. 24 роки трудового життя він віддав Косівському району, де працював старшим контролером-ревізором. Такі, як Й.І. Колибаб'юк, справжня гордість контрольно-ревізійної служби Прикарпаття.

В особовій справі **Миколи Митрофановича Рассуждая** зберігається його автобіографія. Є в ній один рядок, що до болю стискає серце. Його, як страшне і правдиве звинувачення комуністичних нелюдів у геноциді проти українського народу, варто викарбувати на пам'ятнику жертвам голодомору, влаштованого сталінськими посіпаками в Україні. Микола Митрофанович пише: "В 1933 году родители умерли". Лунає як постріл у потилицю. Померли не десь у безлюдній пустелі, де крім пекучого піску, немає нічого живого, а посеред багатющого Таврійського степу, що впродовж багатьох десятиліть годував Європу найкращою у світі пшеницею.

Залишившись сиротою, 10-річний хлопчина подався до Запоріжжя. Після закінчення семирічки вступив до Херсонського фінансового технікуму. Звідти його, третьокурсника, "забрили у солдати" — почалася війна. Скільки мільйонів українців скосила вона, до сьогоднішнього дня ніхто точно не знає. Як не знаємо ми і того, на чий совісті — фашистських загарбників чи московських "вірних лєнінцїв" — більше української крові.

Миколі Рассуждаю поталанило: залишився живим. Можливо тому, що служив у групі радянських військ, яка стояла в Ірані, стримуючи Туреччину від вступу до гітлерівської коаліції.

Військову форму носив аж до 1948 року. Потім знову навчання в технікумі, після закінчення якого за направленням Мінфіну опинився на Станіславщині. Працював чесно, кожну справу доводив до кінця, про що, зокрема, свідчить наказ міністра фінансів УРСР А.М. Барановського від 6 березня 1967 року. Ось витяг з цього документу:

"Контрольно-ревізійним апаратом Міністерства фінансів УРСР на окремих підприємствах і в організаціях вия-

влені факти, коли групи злочинців розкрадали кошти та матеріальні цінності в значних розмірах.

За підсумками ревізії злочинців притягнуто до кримінальної відповідальності і відшкодовано значну частину завданих державі збитків.

Особливо чітко організовували ревізії і проявили наполегливість слідуючі працівники контрольно-ревізійного апарату:

— контролер-ревізор КРУ Міністерства фінансів УРСР по Галицькому району Івано-Франківської області тов. Рясуждай М.М. — при ревізії Буканівського комбінату комунальних підприємств Івано-Франківської області”.

Так, Микола Митрофанович показав себе у цій справі з найкращого боку. Завдяки і його старанням злочинці були викриті і притягнені до кримінальної відповідальності. Це, без сумніву, добре. Але чому до цих пір по-справжньому так і не викрито і не притягнуто до суду (хоча б до суду історії) усіх причетних до голодомору в Україні?..

Яскравими особистостями на контрольно-ревізійному небосхилі Прикарпаття зарекомендували себе **Євген Михайлович Кудрай** (вийшов на пенсію у 1992 році) та **Михайло Васильович Сmachило** (наприкінці січня 1995 року переведений на роботу у податкові органи).

Так, Є.М.Кудрай, працюючи в апараті, переважну кількість своїх ревізій провів на “відмінно”. Зокрема, у 1981 році під час ревізії окремих питань фінансово-господарської діяльності Івано-Франківського арматурного заводу він виявив факт незаконної виплати премії в сумі 48 тисяч карбованців (солідні кошти на той час). Винних було притягнуто до відповідальності, а гроші повернули державі. Євген Михайлович регулярно виступав на сторінках обласної газети “Прикарпатська правда” та республіканського журналу “Перець” з гострими, дошкульними публікаціями. Нагороджений значком “Відмінник фінансової роботи”.

На долю **Михайла Васильовича Сmachила** випало формування у 1993 році Контрольно-ревізійного управління в Івано-Франківській області. До того він обіймав посади головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по м. Івано-Франківську та Головного контролера-ревізора КРУ Міністерства фінансів республіки по Прикарпаттю.

На посту керівника контрольно-ревізійної служби області М.В.Смачила змінив **Антон Васильович Костишин**, корінний прикарпатець, 1947 року народження. Високоосвічена, висококультурна, глибоко мисляча людина, здібний організатор, А.В.Костишин користується заслуженою повагою підлеглих і колег, до його думки прислуховуються в Києві.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Першим Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Київській області був призначений **М.Х. Педченко**. Разом з ним у 1956 році на посади старших контролерів-ревізорів та контролерів-ревізорів в апарат служби прийшли **Г.Д. Боровик, А.Е. Бродський, О.Й. Грищенко, М.В. Данильчик, В.М. Дяченко, А.І. Дмитрієва, І.Г. Мельниченко, М.Й. Коробко, П.Д. Процько, С. І. Погромков, А.І. Сукальський, Г.А. Хайкін, Ф. А. Ханкін, В.В. Чижов, І.В. Шепелев**, трохи пізніше — **К.В. Макаревич** та інші.

Переважна більшість "першопроходців", які до того працювали у фінорганях, зокрема — податковими інспекторами, перевіривши свою здатність утверджувати авторитет служби, стали провідними спеціалістами у галузі фінансового контролю.

Багато працівників контрольно-ревізійних підрозділів Київщини воювали на фронтах Великої Вітчизняної війни і мають урядові нагороди. Серед них: **Володимир Андрійович Пікож** — Головний контролер-ревізор КРУ МФ УРСР по області, **Юлій Гнатович Климюк** — начальник відділу ревізії фінансових органів та бюджетних установ апарату, **Володимир Федорович Дерпаско** — старший контролер-ревізор по Яготинському району, **Олексій Йосипович Грищенко** — стар-

ший контролер-ревізор по Бородянському району та **Микола Йосипович Коробко** — старший контролер-ревізор по Фастівському району.

З середини 1959 року і до виходу на пенсію наприкінці 1985 року апарат Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по області очолював В.А. Пікож, який досконало володів сучасними методами управління, добре знав основні законодавчі та інструктивні документи, ґрунтовно освоїв методику проведення ревізій і перевірок, був дисциплінованим, вимогливим до себе і підлеглих. Очолювана ним контрольно-ревізійна служба столичної області мала стабільні результати роботи, особливо з питання забезпечення додаткового надходження до бюджету платежів, сума яких з 1202,6 тис. крб. у 1977 році збільшилася до 3310,4 тис. крб. у 1985 році.

Після виходу В.А. Пікожа на пенсію його посаду обіймав **Микола Іванович Саранін**, який з 1976 року пройшов шлях від контролера-ревізора до начальника відділу ревізій підприємств і господарських організацій.

М.І. Саранін зумів ще більше згуртувати колектив, націлити його на успішне виконання поставлених перед службою завдань.

Вимогливе і водночас чуйне ставлення до підлеглих, висока особиста працездатність, загострене почуття відповідальності за доручену справу здобули Миколі Івановичу заслужений авторитет і ширю повагу з боку підлеглих.

Завдяки своїм професійним і людським якостям М.І. Саранін у встановлений термін укомплектував штати структурних підрозділів контрольно-ревізійного управління в Київській області, як того вимагав прийнятий 26 січня 1993 року Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні". Ця робота спочатку супроводжувалася значними труднощами: через брак досвідчених кадрів на посади контролерів-ревізорів змушені були брати ще не обізнаних з тонкощами ревізійної справи спеціалістів, що вимагало вжиття невідкладних заходів до їх перекваліфікації. Проблема була успішно вирішена за рахунок організації спеціальних курсів при Ірпінському фінансово-економічному інституті, короткострокових семінарів безпосередньо в районах, на які запрошувалися фахівці 4-5 сусідніх контрольно-ревізійних відділів.

У зв'язку з переводом М.І.Сарапіна на роботу до ГоловКРУ України, з грудня 1997 року КРУ в Київській області очолює **Микола Миколайович Волощук**, досвідчений фахівець фінансової справи.

Патріархом контрольно-ревізійної служби області називають **Сергія Васильовича Пугіна**. Почав він її у Миронівському районі з посади контролера-ревізора (1967 рік). У 1969 році заочно закінчив Київський інститут народного господарства. Довгі роки був заступником Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по області. Враховуючи глибоке знання С.В.Пугіним бюджетного законодавства, його часто відряджали на місяця допомагати розв'язувати конфліктні ситуації, що виникали під час ревізій. Гроза порушників фінансової дисципліни і крадіїв, С.В.Пугін і нині в строю — регулярно зустрічається з молоддю, прищеплює їй любов і повагу до складної праці контролера-ревізора.

З посади контролера-ревізора по Баришівському району розпочав у 1965 році своє сходження до вершин професійної майстерності **М.Ф.Рубан**. За 35 років, відданих службі, він виховав цілу плеяду молодих спеціалістів.

Однією з найбільш складних і трудомістких ревізій, які проводилися під безпосереднім керівництвом М.Ф.Рубана, була ревізія централізованої бухгалтерії професійно-технічних училищ у місті Біла Церква. Цілі стоси паперів за 5 років у восьми ПТУ "перелопатили" ревізори. І зробили висновок: і в централізованій бухгалтерії, і в деяких профтехучилищах отаборилися злодії, якими керував дует шахраїв у складі головного бухгалтера і бухгалтера-касира ЦБ.

Ревізійна бригада в ході ревізії забезпечила відшкодування винними особами 21,3 тис. карбованців. Матеріали ревізії були направлені до облвиконкому, Держкомітету по профтехосвіті та правоохоронних органів. У результаті 8 посадових осіб було звільнено з роботи, а п'ятеро працівників централізованої бухгалтерії засуджено до позбавлення волі на різні терміни.

Серед ветеранів контрольно-ревізійної служби області, які вже пішли на заслужений відпочинок, незаперечним авторитетом користувалася заступник начальника КРВ у м.Ірпінь **Ганна Іванівна Кубракова**. Її завжди доручалося проведення найбільш відповідальних ревізій з акту-

альних питань, вона постійно залучалася до участі в ревізіях, що проводилися працівниками обласного апарату. З нагоди 5-ї річниці від дня створення державної контрольно-ревізійної служби Г.І.Кубракова була нагороджена відзнакою Президента України — орденом "За заслуги" III ступеня.

Після аварії на Чорнобильській АЕС працівникам КРУ в Київській області також довелося виконувати завдання, пов'язані з ліквідацією наслідків цього страшного лиха. Мова, передусім, йде про 30-кілометрову зону, де оперативного вирішення потребували питання своєчасної виплати одноразової допомоги, компенсації матеріальних збитків потерпілим. Та й складання списків постраждалих від аварії теж було нелегкою справою.

За роки, що пройшли з дня 26 квітня 1986-го, працівниками облКРУ проведено значну кількість ревізій і перевірок на об'єктах, підпорядкованих Адміністрації зони відчуження і Чорнобильській АЕС. Нещодавно в структурі КРУ було утворено Іванківський міжрайонний контрольно-ревізійний відділ, підконтрольними об'єктами якого стали і сільські ради Поліського району, що входить у зону добровільного відселення.

На "30-кілометрову зону" сьогодні фактично працює два відділи облапарату, а в КРВ міста Славутич лівова частка робочого часу витрачається на ревізії і перевірки з різноманітних питань, що проводяться на Чорнобильській АЕС та підпорядкованих їй підприємствах і в організаціях.

Безпосередню участь у різних заходах з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС брали *О.І. Романенко, С.В. Пугін, О.П. Андрущенко, Н.О. Бикова, Г.С. Гузенко, В.Ю. Корчак, М.Г. Пархоменко, М.Г. Вдовиченко, А.С. Отраківський, З.Д. Федорова, Л.А. Лозаченко, Н.І. Пенківська, В.С. Бурлака, Ю.Д. Кременецький, В.П. Корнійчук, Н.М. Кирилюк, М.Г. Клименко, З.П. Абент, Н.В. Куць, Г.І. Ріман, М.П. Попруга* та інші.

Головний показник рівня кваліфікації контролера-ревізора — результативність ревізій і перевірок, які він проводить. Серед тих, про кого з повним на те правом можна сказати "професіонал", слід відзначити старшого контролера-ревізора *І.О. Олексієва*. У 1988 році він, зо-

крема, очолював ревізію централізованої бухгалтерії при Тетіївській міській раді (за 1983-1987 роки). Сигнал правоохоронних органів про те, що в згаданій бухгалтерії кояться неподобства, був не марним: ревізори виявили факт привласнення грошових коштів головним бухгалтером цієї установи Плавун на загальну суму 19,3 тис. крб., з яких відшкодовано в ході ревізії 12,6 тис. карбованців.

Плавун була справжнім віртуозом темних махінацій, оскільки, як і знаменитий Остап Бендер, володіла тисячею і одним прийомом привласнення чужих грошей. Так, в бухгалтерії міськради значилося, що певна сума, як оплата здійснених заходів по благоустрою міста, перерахована в Ошадбанк на рахунок комбінату комунальних підприємств. Насправді ж кошти по платіжних дорученнях за тими ж номерами і датами надходили в Ошадбанк на особові рахунки родичів та знайомих Плавун — як компенсація за буцімто знесені споруди і плодові насадження. Отримавши гроші в Ошадбанку, подільники віддавали їх Плавун. За ці та інші комбінації спритна бухгалтерка була засуджена до 8 років позбавлення волі.

Склалося так, що І.О.Олексієву доводилося розплутувати найхитромудріші клубки порушень і злочинів у фінансово-бюджетній сфері. Матеріали проведених ним ревізій могли б лягти в основу гостросюжетних детективних романів та фільмів. Тільки для того, щоб викрити та притягти до відповідальності посадових осіб централізованої бухгалтерії Потокської сільської ради Миронівського району, Олексієв був змушений ретельно вивчити кілька тисяч бухгалтерських документів, а по 933 з них — провести зустрічні перевірки. В результаті цієї копіткої роботи було встановлено, що 614 документів є фіктивними. По них списано коштів на загальну суму 20,4 тис. карбованців. А всього головний бухгалтер і касир згаданої бухгалтерії Гербіч і Мамро завдали збитків державі на суму понад 50 тис. крб., з яких у ході ревізії відшкодовано 26,4 тис. карбованців. Обидві комбінаторки постали перед законом.

Яскраву сторінку в новітню історію КРУ в Київській області вписали працівники відділу контролю у сфері охорони здоров'я. Зокрема, головний контролер-ревізор **В.М. Єфімова** — нині головний контролер-ревізор бух-

галтер ГоловКРУ України, яка у 1997 році викрила групу шахраїв із Васильківської центральної районної лікарні у складі старшого бухгалтера-касира Томаревської, сестри-господарки Губенко та завідуючого гаражем Вишневського. Це злочинне тріо почувалося в лікарні так само, як риба у воді, тільки тому, що з боку головного бухгалтера Дегтярьової та її заступника Ірیشної за діями підлеглих не було ніякого контролю.

Колектив КРУ в Київській області завжди пишався своїми висуваннями. Серед останніх — *Ю.Г. Теодорович, В.М. Діхтярьов, В.О. Симоненко, Т.М. Міщенко*, які були переведені до ГоловКРУ України.

Впевнено тримає руку на пульсі часу нинішній склад контрольно-ревізійної служби столичної області. Це відповідальні працівники обладнання *О.І. Романенко, Л.Б. Лисенко, О.П. Андрюшенков, І.К. Сосюк, В.Ю. Корчак, С.В. Пархоменко, Г.С. Гузенюк, Г.П. Костюк, Н.Е. Кристюк, Т.І. Лендел, Ф.Г. Лопатюк*, керівники контрольно-ревізійних відділів у районах і містах *Г.П.Хорощак, О.В. Мисюк, В.П. Олійник, М.П.Попруга, Ю.Г.Скринник, І.М. Герасимов, Г.Я. Рівна, А.Є. Богданова, Л.Є. Чеканська, Т.М. Демиденко, В.В. Костик, В.П. Кравець, В.І. Роговой, Г.Ф. Лободасва, О.В. Малашенко*, "рядові" служби, а по суті — її головна ударна сила *В.О. Кострицька, Л.А. Колесник, Н.О. Бикова, А.Є. Черпак, С.О. Бартко, О.В. Зволінська, С.І. Бичик, В.І. Коломієць, О.Й. Наумова, О.Х. Шарко, А.А. Зуй, Л.І. Тищенко, Н.В.Цішковська, О.О. Самарська, Г.І. Дерев'янюк, О.В. Степаненко, Т.Б. Осипенко, М.О. Сабов, В.П. Пятенко, Т.І. Олефір, Л.В. Лемешко, О.В. Зєрєва, Л.М. Яценко, Л.М. Дубровська, О.А. Федчак, Т.І. Іващенко, С.В. Величко* та інші.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ

У державних і приватних архівах Єлисаветградщини (так до революції називалася Кіровоградська область) збереглися рідкісні згадки про те, що на її території до 1919 року, відповідно до "Положення про місцеві контрольні установи імперії" від 3 січня 1866 року, діяли повітові та волосні контрольні палати. Потім було 30 років різноманітних комуно-радянських пертурбацій контрольно-ревізійної служби, аж поки вона не набула сталого вигляду під назвою "Апарат Головного контролера-ревізора Мінфіну УРСР по Кіровоградській області" (постанова Ради Міністрів СРСР N 583 від 3 травня 1956 року). Тоді цей апарат налічував лише 15 чоловік.

У післявоєнний період на чолі контрольно-ревізійної служби Кіровоградщини стояли: **Павло Васильович Уткін** (1949-1959, учасник Великої Вітчизняної війни, орденоносець), **Леонід Митрофанович Слюсенко** (1959-1977, фронтовик, кавалер бойових нагород), **Григорій Кирилович Лузанов** (1977-1990, також учасник Великої Вітчизняної війни, удостоєний шести медалей і ордена).

З дня створення Контрольно-ревізійного управління в Кіровоградській області по березень 2000 року його очолював один з найдосвідченіших і найшанованіших в Україні фахівців контрольно-ревізійної справи **Леонід**

Іванович Папуша, якому присвоєно звання "Заслужений економіст України".

Л.І.Папуша підготував собі гідну зміну в особі **Таліни Василівни Дзеркаль**. Вона була призначена на посаду начальника КРУ в Кіровоградській області в травні 2000 року.

Страшна війна, яку пережив наш народ, не оминула жодної області, жодного міста чи села, жодної сім'ї. Не дивно, що серед контролерів-ревізорів Кіровоградщини у перші повоєнні роки було чимало вчорашніх фронтовиків. Серед них **Ольга Антонівна Солнцева, Анатолій Іванович Суровцев, Іван Степанович Скутов, Іван Сергійович Бурдікін, Володимир Євтухович Лобода, Яків Михайлович Федан, Григорій Мефодійович Бугмій, Григорій Іванович Яблонівський, Степан Йосипович Кравченко, Петро Семенович Робочий, Василь Петрович Дворцов** та інші.

Немало славних сторінок в історію служби вписали ветерани праці **Іван Іванович Самар, Микола Іванович Іванов, Григорій Якович Пустовойтенко, Віктор Григорович Ретунський**. По-справжньому святковим для колективу служби став день 5 лютого 1952 року, коли Президія Верховної Ради Союзу РСР своїм указом № 151 "Про нагородження орденами і медалями працівників фінансово-кредитної системи" за вислугу років і бездоганну працю удостоїла медалі "За трудовое отличие" контролерів-ревізорів **Анастасію Михайлівну Вичужаніну** (облапарат), **Максима Андрійовича Каліниченка** (Бобринецький район), **Івана Федоровича Лебеда** (Новоукраїнський район).

Новоукраїнський район дав ще одного знаного в області фахівця контрольно-ревізійної справи — **Григорія Івановича Товмаченка**. Почав він у 1959 році з посади контролера-ревізора, а у 1993 році очолив контрольно-ревізійний відділ.

Г.І.Товмаченко також учасник війни. За ратний подвиг нагороджений шістьма медалями, а за трудові успіхи — значком "Відмінник фінансової роботи". Заочно закінчив Одеський кредитно-економічний інститут.

Справжньою гордістю колективу КРУ в Кіровоградській області є **Ніна Степанівна Кравченко**. Закінчила сільськогосподарський технікум, Київський інститут народ-

ного господарства (заочно), 32 роки — на контрольно-ревізійній роботі в Олександрійському районі. На заслужений відпочинок пішла у 1999 році з поста начальника КРВ.

Звання ветерана праці хоча і навіває легкий сум за роками, що непомітно сплили ніби вода у тихій річці, свідчить про те, що людина не даремно живе на цій землі. Так вважають начальники контрольно-ревізійних відділів **Майя Іванівна Малюгіна** (Новоархангельський район), **Людмила Миколаївна Мигуль** (Новгородківський район), **Галина Семенівна Шутко** (Ульянівський район), **Михайло Михайлович Іванюта** (м. Знам'янка), а також провідні фахівці обладнання **Михайло Іванович Сафронів**, **Тетяна Юріївна Якимаха**, **Юрій Володимирович Коріньовський**, **Анатолій Михайлович Пономаренко**, які не шкодують ні часу, ні сил, аби довести до кінця кожну доручену їм справу.

Взірцем у цьому може служити **Антоніна Романівна Чумак**, яка віддала контрольно-ревізійній роботі понад 20 років. Колектив КРВ в Олександрівському районі, яким вона керує, постійно займає перші місця серед контрольно-ревізійних відділів управління.

Є у ветеранів гідна зміна. Це начальники КРВ **Володимир Миколайович Іванов** (Бобринецький район), **Надія Петрівна Кожедуб** (Вільшанський район), **Юрій Петрович Буркан** (Маловисківський район), **Павло Олександрович Кириленко** (Онуфріївський район), **Людмила Миколаївна Сазонік** (Устинівський район), **Юрій Володимирович Яременко** (м. Світловодськ), **Інна Валеріївна Коваленко** (м. Олександрія).

У 1993 році контрольно-ревізійний відділ в Голованівському районі очолив **Михайло Дмитрович Копієвський**, 1957 року народження, має вищу освіту. За успіхи в роботі, сталі високі показники реалізації матеріалів ревізій і перевірок та з нагоди 5-ї річниці ДКРС М.Д. Копієвський був нагороджений Почесною грамотою начальника Головкин України.

Мабуть не один десяток років пішов би на те, аби звести докупи та літературно описати усі резонансні ревізії і перевірки, проведені працівниками контрольно-ревізійної служби області.

Зокрема, Н.С.Кравченко, про яку вже розповідалося

више, та її підлеглі викрили цілу зграю шахраїв, які діяли під "дахом" Олександрійського міськвідділу освіти.

Працівники КРВ в Бобринецькому районі у лютому – березні 1996 року провели ревізію окремих питань фінансово-господарської діяльності на складі паливно-мастильних матеріалів райагропостачу. Як мухи навіжено летять на мед, так і темні ділки, зокрема завідувача складом Чорна та комірник Ляшенко, аж присмокталися до ємкостей з бензином, соляркою та моторними мастилами. Та і як було не присмоктатися, коли директор райагропостачу Тесленко і головбух Бойко віддали склад спритникам у повне володіння. Якби таке трапилося відразу після війни, то шахраїв з паливного складу, не виключено, чекала б вища міра покарання, а так вони відбулися чотирма і двома роками позбавлення волі з відстрочкою виконання вироку на два роки.

Так, сьогодні вже не ті часи, коли людину тягли до в'язниці за десяток житніх колосків, зібраних на колгоспному полі. Але вимоги, що пред'являються контрольно-ревізійним працівникам, об'єктивно стають дедалі жорсткішими. Розуміючи це, колектив КРУ в Кіровоградській області робить все залежне від нього, аби забезпечувати на належному рівні проведення планових і позапланових ревізій і перевірок, своєчасно, якщо цього вимагає ситуація, направляти контрольно-ревізійні матеріали до відповідних інстанцій на предмет вжиття заходів, адекватних допущеним порушенням чи скоєним злочинам.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Контрольно-ревізійна служба Львівщини у 1956 році і в подальшому налічувала 53-57 працівників, з яких 17 безпосередньо працювали в обласному центрі. Понад 25 років (1962-1978) очолювала службу **Леонтіна Василівна Колесник (Шевчук)**. Обласний апарат мав два відділи: ревізії фінорганів і бюджетних установ та ревізії господарських організацій. З 1974 року вказані підрозділи очолювались найбільш досвідченими спеціалістами, зокрема **Блотнером Григорієм Ісаковичем** (по 1982 рік) і **Фоменком Дмитром Григоровичем**. Обидва постійно приділяли багато уваги роботі з кадрами: їх підбору, підвищенню ділових якостей кожного працівника, що давало можливість своєчасно та якісно виконувати поставлені перед апаратом завдання.

Керівництво обласного апарату служби великого значення надавало підготовці оглядових листів, в яких висвітлювалися найбільш характерні факти безгосподарності та методи їх виявлення. Ці листи надсилалися на місця для керівництва в практичній роботі.

Під час проведення комплексних ревізій разом з галузевими спеціалістами обласного фінансового управління контрольно-ревізійними працівниками шільно перевірялася фінансово-господарська діяльність підприємств місцевої промисловості, споживчої і промислової коо-

перації, комунального господарства. Ревізіями обов'язково охоплювались централізовані бухгалтерії установ освіти, культури, охорони здоров'я, сільських, селищних і міських рад. Узагальнені матеріали комплексних ревізій надсилалися місцевим органам влади, з боку яких до недолугих керівників вживалися відповідні заходи впливу. У ряді випадків факти безгосподарності оприлюднювалися через пресу, друкувалися фейлетони.

Свою повсякденну контрольно-ревізійну роботу апарат здійснював у тісному контакті з правоохоронними органами, що сприяло більш оперативному виявленню злочинства, відшкодуванню заподіяних державі збитків і притягненню винних до відповідальності. Наприклад, ревізіями фінансово-господарської діяльності Городоцького та Миколаївського райпромкомбінатів, проведення яких очолював Блотнер Григорій Ісакович, були виявлені крадіжки на величезні суми, за що притягнуто до кримінальної відповідальності та засуджено відповідно 19 і 40 матеріально відповідальних осіб. На цих підприємствах, як і на деяких інших, не повністю обліковувалася виготовлена продукція, яка розкрадалась і реалізовувалась через торговельну мережу.

За роботу, пов'язану з проведенням ревізій і перевірок, принциповість і ініціативу при їх здійсненні, контролер-ревізор Блотнер Григорій Ісакович, він же старший контролер-ревізор (начальник відділу), 18 разів одержував від керівництва Мінфіну, ГоловКРУ, державних органів влади подяки і грошові премії, а наказом міністра фінансів СРСР від 3 жовтня 1967 року його нагороджено значком "Відмінник фінансової роботи". Досягнувши пенсійного віку, Григорій Ісакович продовжував працювати в КРУ та обліку-управлінні по 1997 рік на посадах начальника відділу по спецроботі і секретаря колегії.

Із спогадів ветерана КРУ Григорія Ісаковича Блотнера (з архіву керівника ревізійної групи Адама Андрійовича Процишина — колишнього заступника Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Львівській області):
"В ході ревізії фінансово-господарської діяльності Львівської кавової фабрики за 1981-1985 рр., що проводилася контрольно-ревізійним апаратом Міністерства фінансів УРСР по області за дорученням і в тісному

контакті з органами Міністерства внутрішніх справ, були виявлені серйозні недоліки і порушення в нормуванні сировини на виробництво продукції в цеху N 1 нерозчинних кавових напоїв, недотримання встановленого порядку ведення цехової технологічної документації, відсутність належного контролю з боку технологічних і лабораторних служб цеху та фабрики за витрачанням сировини тощо. Все це створювало умови для розкрадання державної власності протягом тривалого часу в особливо великих розмірах.

Основним методом розкрадань було щоденне вилучення з цеху N 1 лишків кави натуральної в зернах, які утворювалися за рахунок її недовкладень проти рецептурних норм в окремі нерозчинні кавові напої. Замість кави при виробництві цих напоїв збільшувалось проти норм вкладення ячменю, вівса, жита, цикорію, що перекривалося, в свою чергу, за рахунок резервів у нормах їх витрат на 100 кг готової продукції.

Всього ревізією виявлена і підтверджена технологічною експертизою наявність прихованих у звітності резервів сировини, за мінусом відображеної у виробничих звітах економії та виявлених при інвентаризаціях лишків, у загальній кількості в перерахунку на смажений напівфабрикат — 618,5 тонни, в т.ч. ячменю — 495,4 т, вівса — 73,0 т, жита — 4,5 т, цикорію сушеного 45,6 тонни. Контрольні запуски сировини на виробництво кавових напоїв і технологічна експертиза проводилися спеціалістами відділу кавових напоїв Всесоюзного науково-дослідного інституту харчоконцентратної промисловості та спеціальної харчової технології (Москва).

Характерно, що навіть у період ревізії працівниками відділу боротьби з розкраданням соціалістичної власності управління МВС у м. Львові була попереджена спроба приховати лишки зерна, що утворювалися в цеху N 1 в процесі виробництва нерозчинних кавових напоїв. Так, відділом постачання і збуту та бухгалтерією фабрики була оформлена товарно-транспортна накладна на реалізацію радгоспу "Білівський" Пустомитівського району 1550 кг відходів зернової плівки, одержаної при сепарації та оброщі зерна, але після затримання автомобіля, на який вона була навантажена, виявилось, що під виглядом

відходів з цеху вивезено 977 кг повноцінного ячменю і 573 кг плівки...

Вразив цинізм, з яким керівництво фабрики і цеху № 1 дурили споживачів. У кавових напоях "Львівський", "Новость", "Дружба", "Народний", "Арктика", "Кава натуральна з цикорієм" та інших зменшувалися рецептурні норми витрачання кави натуральної, натомість збільшувалися вкладення ячменю, жита, вієса або цикорію. При цьому, з метою утворення резервів жита для заміни в напоях кави натуральної, зменшувалися рецептурні норми витрачання жита в кавових напоях "Кубань", "Золотий колос" і "Новость"...

Матеріали ревізії, що склали 13 томів, були ретельно вивчені слідчою групою МВС УРСР. До кримінальної відповідальності притягнуті директор фабрики, головний бухгалтер, начальник цеху № 1, старший майстер, інженер-технолог та інші особи, що були причетні до розкрадання і збуту кави, а всього в судовому порядку визнані винними та засуджені до різних строків позбавлення волі 16 посадових осіб..."

Слід зазначити, що резонансна ревізія Львівської кавової фабрики проводилась у 1985 році під керівництвом колишнього заступника начальника управління, а тепер — консультанта при керівництві **Адама Андрійовича Процишина**.

А.А. Процишин народився у 1926 році. З 1951 року, тобто вже півстоліття, працює в контрольно-ревізійній службі. Трудову діяльність розпочав з посади контролера-ревізора районної ланки, з 1965 по 1972 рік працював старшим контролером-ревізором. З 1972 по 1994 рік — заступником Головного контролера-ревізора Мінфіну України по Львівській області, потім — заступником начальника КРУ в цій області, з 1995 року А.А. Процишин є консультантом начальника КРУ.

Результативна робота А.А. Процишина не залишилася непоміченою вищим керівництвом. Так, наказом міністра фінансів УРСР від 27.08.1966 № 62 за кваліфіковане і високоякісне проведення ревізій, якими було викрито розкрадачів і відшкодовано значну частину завданих державі збитків, йому оголошено подяку.

Міністерство фінансів колишнього СРСР спільно з Цен-

тральним комітетом профспілок працівників державних установ за досягнуті успіхи в роботі нагородили А.А. Процишина значком "Відмінник фінансової роботи".

Наказом міністра фінансів України від 21.05.1984 № 43 за зразкове виконання службових обов'язків, умілу організацію, глибоке, якісне проведення ревізії, проявлену ініціативу і принциповість у розкритті крадіжок соціалістичної власності і вжиття ефективних заходів щодо відшкодування нанесених збитків Адаму Андрійовичу оголошена подяка і видана грошова премія. Це — за ревізію, проведену А.А.Процишиним і старшими контролерами-ревізорами М.Г.Луцишиним і М.Н.Бельчиковим в системі продторгу Ленінського району м.Львова і на заготівельній фабриці Львівського тресту Ідалень, коли було виявлено розкрадання грошових засобів і матеріальних цінностей на загальну суму 660 тис. крб., з яких відшкодовано 360 тис. крб.

На Галичині (як, до речі, і в інших районах України) кажуть: кожен піп знай свій прихід. Мається на увазі роль першого керівника. Слід зазначити, що теперішній начальник облКРУ **Євген Миколайович Романів** виявився у цьому плані на висоті. Контрольно-ревізійній службі Є.М.Романів віддав понад 25 років. З 1988 року він обіймав посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну України по Львівській області, а у 1993 році став начальником КРУ у Львівській області.

Державний підхід Є.М.Романіва до справи збереження суспільної власності був відзначений численними нагородами і заохоченнями. У 1984 році йому присвоєно звання "Кращий по професії". Є.М.Романів нагороджений відзнакою Президента України — орденом "За заслуги" III ступеня.

Рішенням спеціалізованої вченої ради Інституту регіональних досліджень НАН України від 10.06.1997 Євгену Миколайовичу присвоєно науковий ступінь кандидата економічних наук, у вересні 1998 року його обрано академіком Академії економічних наук України зі спеціальності "Фінанси та кредит".

Атмосфера творчості, взаємної довіри і поваги, що склалася в колективі КРУ області, сприяла тому, що він набув слави справжньої кузні кадрів. Один з переконливих доказів цього — службова кар'єра колишнього першого заступника Є.М.Романіва — **Ігоря Богдановича Стефа-**

нюка. Нині він обіймає посаду першого заступника голови ГоловкиРУ України.

Серед тих, хто вносить сьогодні особливо вагомий вклад в подальший розвиток контрольно-ревізійної служби області, з повним на те правом можна назвати працівників обладарату **Р.Й. Кроляка**, **І.Р. Волянського**, **Л.В. Чудіну**, начальників контрольно-ревізійних відділів **П.С. Суду** (м. Дрогобич і Дрогобицький район), **В.І. Сипеня** (м. Стрий і Стрийський район), **Л.М. Дунець** (Жовківський район). Щирих слів подяки за свою сумлінну працю заслуговують заступники П.С. Суду та В.І. Сипеня **Г.І. Нечпор** і **М.В. Сметана**, старший контролер-ревізор КРВ у м. Червонограді **Т.Г. Федоріна**, інші фахівці служби, чия висока кваліфікація, державне розуміння завдань, поставлених перед ДКРС, допомагають їм завжди бути на висоті.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Луганська (Ворошиловградська) область з'явилася на карті Української РСР у 1938 році. Відтоді починається і біографія контрольно-ревізійної служби Луганщини.

Її організатором і першим керівником був **Дмитро Олександрович Заплавський**. 21 рік (з перервою на війну) відав він службі. Ще й сьогодні ветерани контрольно-ревізійної справи згадують про нього, як про досвідченого фахівця, вимогливого керівника, чуйного вихователя молодих спеціалістів. Помер Д.О. Заплавський у грудні 1962 року.

Після Заплавського контрольно-ревізійний апарат області очолював **Андрій Андрійович Нечаєнко**, учасник Великої Вітчизняної війни. За шість років керівництва службою А.А. Нечаєнко зумів кардинально підвищити ефективність її роботи, що дало вагомі підстави для призначення його на посаду першого заступника начальника Контрольно-ревізійного управління Міністерства фінансів УРСР.

Протягом 15 років (1968-1983) посаду Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по Луганській області обіймав **Григорій Якович Птушко**. Народився він у бурхливому 1917 році, ветеран другої світової війни (воював з японськими самураями), його трудовий шлях

відзначений багатьма нагородами, в тому числі значком "Відмінник фінансової роботи".

Згадує Григорій Якович Птушко:

"Демобілізувався у жовтні 1946 року. Тоді ж почав працювати в обласному апараті служби. Налічував він усього шість чоловік, включаючи Д.О.Заплавського. По одному контролеру-ревізору було в районах і містах.

Умови праці — гірше не буває. Тривалі відрядження, голод, холод. А транспорт? Регулярного автобусного сполучення тоді не було, тому до об'єктів ревізії добиралися попутними вантажівками, на підводах, а частіше "одинадцятим номером", тобто на власних двох ногах. Пішки доводилося долати по 10-15 і більше кілометрів. Причому, не по асфальту чи бруківці, а по коліна в грязюці. Особливо навесні та восени. Ночували, як правило, не в готелях (їх просто не існувало), а в конторах (на столах і лавах). Добові: 1 крб. 30 коп. — відрядження у село; 2 крб. 60 коп. — до міста. Дико? Так. Адже під час відрядження у село контролеру-ревізору хотілося їсти стільки ж, скільки й у місті.

Терпіли. Бо були привчені до труднощів. Більшість працівників служби — демобілізовані воїни, які звикли до всього.

Роботі більш за все завжала наша недостатня обізнаність з фінансовим законодавством. Допомогали старші товариші, виручали курси підвищення кваліфікації, що функціонували в Одесі.

Сьогодні в це важко повірити, але до 1949 року в обласному апараті служби на всіх нас мався лише один примірник інструкції про порядок ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах та один примірник інструкції про облік у сільрадах.

Шоправда, у 1948 році ми одержали з Мінфіну СРСР перший збірник вказівок та інструкцій з фінансових питань під редакцією Глезина обсягом 900 сторінок. Пізніше надійшла дуже корисна для роботи книга Процанова "Збірник інструкцій по промкооперації". Використання обох збірників позитивно вплинуло на якість проведення і оформлення актів ревізій і перевірок. Не

дивно, що авторитет нашого контрольно-ревізійного апарату зростає з року в рік.

Запам'яталася результативна ревізія овочевої бази Луганського міськхарчоторгу, в ході якої контролери-ревізори виявили не тільки грубі порушення фінансової дисципліни, а й відверті зловживання службовим становищем з метою власного збагачення. Верховний суд Української РСР засудив директора торгу та 25 його спілників до позбавлення волі на різні терміни, конфіскації майна та права займати керівні посади в торгових організаціях.

Багато зусиль доклали наші контролери-ревізори і до викриття зграї злочинців, які отаборилися на обласній базі "Головпарфюмерія" та на складі лакофарб облжилпостачторгу. Заподіяні шахраями державній казні збитки були відшкодовані за їхній рахунок".

З 1983 року і по сьогоднішній день контрольно-ревізійну службу Луганщини очолює **Йосип Олександрович Покинсьборода**, 1947 р.н., один зі співавторів Закону України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні", прийнятого у січні 1993 року.

Особистий внесок Й.О.Покинсьбороди у становлення та подальший розвиток служби був відзначений належним чином. Зокрема, Кабінет Міністрів України (постанова № 1731 від 20 вересня 1999 року) нагородив його Почесною грамотою з врученням пам'ятного знака.

Це визнання урядом держави значних досягнень колективу Контрольно-ревізійного управління в Луганській області і його керівника здобуто багаторічною копіткою працею ветеранів служби, представників середнього і нинішнього покоління контролерів-ревізорів Луганщини. Як при цьому не згадати **Ю.Я.Фельдмана** (41 рік самовідданої праці в контрольно-ревізійних органах), **Л.В.Цодікова** (39 років), **В.І.Чишкала** (35 років), **П.С.Зільбербранда** (34 роки), **Н.І.Грешнова** та **В.І.Загорулько** (по 33 роки), **А.І.Чернія** і **Е.А.Левицького** (по 30 років).

Понад 28 років життя віддав службі **А.І.Косматенко**, майже чверть віку — **Н.В.Бескровна**, **Т.В.Федорова**, **Н.В.Шишкова**. Нещодавно на заслужений відпочинок пішов **В.В.Кабанчук** — один з кращих працівників КРУ.

Нелегка доля випала колишньому старшому контролеру-ревізору КРУ МФ УРСР по Кременському району **Володимиру Андрійовичу Савченку**. Війна закинула його аж у Швейцарію. Про це було декілька публікацій у республіканській і місцевій пресі. Причому, ні фашистський полон, ні швейцарський табір для інтернованих осіб не тільки не зламали Володимира Андрійовича, а й загартували його волю, навчили знаходити вихід з найскладніших ситуацій. А в них протягом 22 років роботи в контрольно-ревізійних органах він опинявся неодноразово.

Чимало яскравих сторінок в історію служби вписав колектив контрольно-ревізійного відділу в м. Стаханові. Колишній керівник цього КРВ **А.Д. Дмитрієнко** віддала службі 34 роки життя!

Цікава деталь: контрольно-ревізійна служба області завжди щедро ділилася кадрами з Києвом, з іншими контролюючими органами. Так, **В.Л. Першин** був заступником міністра Кабінету Міністрів, зараз він працює в Адміністрації Президента України. **А.А. Нечаєнко** і **А.П. Величко** доросли до заступників начальника КРУ Мінфіну УРСР, а **В.А. Редько** — до начальника управління ГоловкиндрУ України. З апарату КРУ до обласної податкової адміністрації переведені **В.С. Дубель** і **Г.А. Алепов** (нині перший заступник і заступник начальника облДПА). Старші контролери-ревізори **Н.В. Кусливая** (Старобільський район), **В.В. Фоменко** (Кремінський район), **В.А. Інзер** (м. Краснодар), **Л.І. Поднебенная** (м. Антрацит) стали завідуючими рай(міськ)фінвідділами.

На засіданнях колегії ГоловкиндрУ України неодноразово відзначалася результативна робота контрольно-ревізійних підрозділів Луганської області. Сумлінна праця колективу КРУ, його рішучість подолати всі перешкоди і виконати на високому професійному рівні поставлені завдання є запорукою подальших успіхів.

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Оповідь про події, що стали надбанням історії, це, передусім, звернення до людської пам'яті, до совісті учасників тих подій. Захочуть — розкажуть правду і тільки правду, якою б гіркою вона не була. Зате нащадки матимуть істинне уявлення про те, що діялося до них. А захочуть — негідника зроблять великомучеником, ледаря — працелюбом, тупоголового — мудрецем. Така історія — від лукавого. Повірівши йому, ми повторюємо трагічні помилки роду людського, борсаємося у муках і багнюці там, де б давно мали весело йти широкою і світлою дорогою.

Такі думки навіюють спогади колишніх керівників контрольно-ревізійної служби Миколаївської області **Марата Андрійовича Штепи** та **Анатолія Миколайовича Страшевського**, які наводяться нижче.

Розповідає М.А. Штепа:

“До того, як очолити колектив контрольно-ревізійної служби, я 23 роки працював в апараті облфінуправління на різних посадах, в тому числі завідував відділом фінансування місцевого господарства. Грунтовні знання бюджетної сфери, набуті в облфінуправлінні, дали змогу досить швидко опанувати тонкощі нової для мене роботи. Шоправа, давалася взнаки недостатня обізнаність з бухгалтерським обліком, однак завдяки теоре-

тичній самопідготовці та безпосередній участі у ревізіях вдалося за досить короткий термін ліквідувати цей недолік.

Сумно згадувати про побутові умови нашої праці. Кабінет Головного контролера-ревізора і ще одна невеличка кімната для решти колективу обладнати. П'ятнадцять чоловік на десяток квадратних метрів. Траплялися дні, коли за одним столом тулилося троє, а то й четверо працівників.

Куди ж за чисельністю апарат не міг оперативно вирішувати питання організації і проведення позапланових ревізій, тому багато звернень прокуратури, міліції, служби безпеки, органів народного контролю залишалися без нашого реагування, що справедливо викликало незадоволення нами з їхнього боку.

А партійне керівництво контрольно-ревізійною справою! Ще й сьогодні можна почути, що воно було мудрим, толерантним, надихало ревізорів на ударну працю. Якби так! Насправді ж замість підтримки — суцільні "втики", недвозначні натяки на те, що ми занадто прискіпливі, або не того ревізуємо, не те шукаємо.

Скажімо, у нас склалися добрі ділові стосунки з власним кореспондентом газети "Правда України" по Миколаївській області. На основі наших матеріалів він написав і опублікував кілька дошкульних фейлетонів і гострокритичних заміток, але наше співробітництво, що йшло тільки на користь справі, було недовгим. Якось мене викликали в обком і сказали: "Тримайтесь від цього журналіста подалі..."

На жаль, молоді колеги розповідали мені, що і нині, коли навколо демократія і гласність, держадміністрації недоброзичливо ставляться до дружніх стосунків "кружківців" із пресою.

Ще один приклад.

Під час ревізій і перевірок радгоспів ми неодноразово виявляли нецільове використання коштів республіканського бюджету, за рахунок яких мали фінансуватися захист ґрунту від ерозії, його гіпсування тощо. Мова йшла про досить великі суми, що з мовчазної згоди керівників місцевих контор Держбанку розтринькувалися на інші цілі.

Установивши, що така згубна практика набуває дедальшого поширення, ми організували комплексну перевірку всіх радгоспів області з цього питання. Результатом проведеної роботи було повернення до бюджету сотень тисяч незаконно витрачених коштів. Але замість подяки мене знову викликали "на килим" і сказали, що в обкомі сумніваються щодо моїх ділових якостей та бажання працювати в області. Мовляв, ревізори пограбували радгоспи. Як це не прикро, але подібну "оцінку" діяльності контрольно-ревізійної служби можна почути й сьогодні. А деякі "діячі" добазікалися до того, що інститут контролерів-ревізорів треба взагалі ліквідувати як непотрібний.

Багато було проблем з кадрами. На жаль, не всі наші працівники за рівнем професійності відповідали вимогам, що до них пред'являлись. Тому вважаю, що велику роль у підвищенні професійної майстерності ревізорів відіграли інформаційні довідки КРУ МФ республіки, в яких йшлося про методи виявлення розкрадань, приписок та інших порушень.

Не можу не сказати кілька слів про відданість наших працівників обраній справі. За всі роки моєї роботи Головним контролером-ревізором тільки один з моїх підлеглих спалює честь служби — під час проведення ревізії взяв хабаря, за що негайно був звільнений. Решта працівників поводитися гідно, не піддавалася ні на які спокуси, хоча заробітна плата була тоді мізерною, а премії — жалюгідними, до того ж вони мали епізодичний характер. Не існувало ні доплати за вислугу років, ні за ранги, не було персональних надбавок. І все ж колектив був стабільним, працездатним. Завдання, що доручалися йому, виконувалися якісно і у встановлений термін. Згуртовували людей навколо себе такі "зубри" служби, як О.Т. Конотопенко, Ю.Є. Федоров — у них дійсно було чому повчитися.

Наостанок кілька теплих слів адресую Олександрі Василівні Кривді — колишньому старшому контролеру-ревізору по Миколаївському району, а нині начальнику Контрольно-ревізійного управління в області. Щира їй подяка за чуйне ставлення до пенсіонерів, за людяність по відношенню до підлеглих. Останнє — запорука того, що буде кому продовжити нашу справу."

Згадує А.М. Страшевський:

“Сьогодні, коли з часу прийняття Закону України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” пройшло майже вісім років, — цікаво, а головне, не зайве згадати, як все те відбувалось і хто до того був причетний.

По-перше. Дехто намагається стверджувати, що думка про створення контрольно-ревізійної служби нового типу, яка б відповідала нагальним потребам молодій Українській державі, зародилася у високих урядових кабінетах. Це не так. Насправді питання про необхідність реформування контрольно-ревізійної роботи визріло безпосередньо в апараті КРУ Міністерства фінансів, в обласних підрозділах служби, що документально зафіксовано в листі-зверненні до Президента України, голови Верховної Ради, Кабінету Міністрів, підписаному Головними контролерами-ревізорами КРУ МФ України по Донецькій, Луганській, Дніпропетровській, Запорізькій, Херсонській і Миколаївській областях і схваленому на ініціативній нараді в Дніпропетровську, що відбулася в травні 1992 року.

У тому історичному зверненні наголошувалося, що стан справ з виконанням державного і місцевих бюджетів, зі збереженням і використанням в інтересах незалежної України державної власності є вкрай незадовільним, що вимагає докорінного перегляду всієї системи фінансового контролю у законодавчому порядку.

Як це не дивно, але першим проти запропонованих нами змін виступило керівництво Міністерства фінансів. Особливо — проти ідеї створення самостійної контрольно-ревізійної служби в Україні. Застрільниками у протидії новаціям виступили заступники міністра В.І. Ільїн, В.П. Тентюк, начальник управління кадрів міністерства О.Ф. Верба. Не знаходила підтримки наша пропозиція щодо реформування контрольно-ревізійної справи і в міністерствах і відомствах, що фінансувалися з бюджету і мали свій відомчий контроль.

Про зверхнє ставлення деяких керівників Мінфіну до нашої служби красномовно свідчить такий факт. У лютому 1986 року я разом з майбутніми першим заступником начальника ГоловКРУ України М.І. Сарапіним,

начальником КРУ в Полтавській області М.Г.Різниченком мали співбесіди з членами колегії міністерства у зв'язку із затвердженням нас на посади Головних контролерів-ревізорів КРУ Мінфіну УРСР відповідно по Миколаївській, Київській та Полтавській областях. Так от, член колегії О.В.Рудич, дізнавшись, що Микола Григорович Різниченко до переходу на контрольно-ревізійну службу працював завідуючим Полтавським міськфінвідділом, з посмішкою сказав: "Вважай, що тебе переводять працювати з Полтави у Болгарію, на курорт Золоті піски". Згодьтеся, така позиція щодо ролі нашої служби у житті держави личила б неосвіченому двірникові, ніж члену колегії фінансового міністерства.

Серед недоброзичливців ідеї створення незалежної і потужної контрольно-ревізійної служби були і такі, хто нашіптував у владних коридорах та засобам масової інформації: "Це бар'єр на шляху розвитку вільного підприємництва, працівники новоствореної служби лише поповнять ряди тих, хто збирає "податі" з підприємців у вигляді хабарів". Інші кричали криком: "Нову службу неможливо створити через брак демократично налаштованих, по-європейськи мислячих керівних кадрів, які були б здатні налагодити таку важливу справу". Час — найсуворіший і найчесніший суддя. Він показав, що за весь період з дня прийняття закону про ДКРС не було жодної гучної кримінальної справи стосовно працівників нашої служби, чого не скажеш про тих "патріотів" держави, які зятьо протистояли змінам, запропонованим нами.

Не витримав випробування часом ще один "аргумент" наших супротивників: мовляв, а де взяти стільки контролерів-ревізорів. Відповідь на це запитання не забарилася. Більше того, вже на кінець першого півріччя 1992 року (за рік до прийняття закону про ДКРС) у більшій половині областей на підставі рішень облвиконкомів, прийнятих з ініціативи працівників контрольно-ревізійних органів, фактично були створені контрольно-ревізійні управління — завдяки об'єднанню апаратів Головних контролерів-ревізорів по областях і апаратів ревізорів управлінь і відділів виконкомів місцевих рад. Ці новоутворення відіграли надзвичайно позитивну роль, оскільки

стали базою для формування підрозділів ДКРС на місцях.

Дізнавшись про те, що такі управління в областях вже існують "де факто", міністр фінансів Г.О.П'ятаченко сказав своїм заступникам та іншим працівникам міністерства: "Життя нас випередило. Хочете ви чи ні, але створення державної контрольно-ревізійної служби в Україні — реальний факт. І проти цього нічого не вдіеш".

На завершення кілька слів про журнал "Фінансовий контроль". Мушу визнати, що про нього ми навіть не мріяли. Появу нашого, "круківського", видання важко переоцінити. Це надбання слід цінувати, плекати на благо всіх працівників ДКРС і тієї справи, яка їм доручена".

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

Сьогодні вже мало хто пам'ятає, що територія нинішньої Одеської області вбирає в себе і землі, які входили до складу колишньої Ізмаїльської області. Тому було б цілком логічним виділити у цій главі хоча б одну сторінку, присвячену розповіді про контролерів-ревізорів Ізмаїльщини та їхні справи. На жаль, архівні дані не дозволяють зробити цього. Скажемо тільки, що старшим контролером-ревізором КРУ Мінфіну СРСР по Ізмаїльській області з 1950 по 1956 рік був **Борис Миколайович Юр'єв**. Щодо власне Одешини, то її контрольно-ревізійну службу у різні роки очолювали **Микола Васильович Вакуєв** (1944-1952), **Надія Михайлівна Лосєва** (1952-1963), **Володимир Васильович Ульянов** (1952-1962), **Борис Іванович Тадика** (1963-1972), **Олександр Іванович Кухаренко** (1972-1985), **Дмитро Никифорович Янішевський** (1985-1988). У 1989 році Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Одеській області був призначений **Степан Костянтинівич Стоянов**. З серпня 1993 року він є начальником Контрольно-ревізійного управління, колектив якого завжди показував зразки самовідданості на нелегкій ниві боротьби з порушниками фінансово-бюджетної дисципліни, зі злодіями і шахраями.

Предметом законної гордості колишніх і нинішніх працівників служби є героїчна участь багатьох їхніх колег у Великій Вітчизняній війні.

Так, з першого і до останнього дня її дорогами пройшов **Микола Сергійович Грицик**, кавалер чотирьох бойових нагород.

Борис Іванович Тадика через два поранення став інвалідом війни. Удостоєний багатьох бойових нагород.

Олександр Ісакович Місюк був мобілізований на фронт у 1944 році. Служив заступником командира взводу на 2-му Білоруському фронті.

Олександрю Івановичу Кухаренку випало обороняти Москву, визволяти Смоленськ. Дістав тяжкі поранення, а на груди — два ордени та три медалі.

Довгим і важким був і бойовий шлях **Семена Наумовича Олендера**, що проліг дорогами Криму, Кавказу, України, Румунії, Угорщини, Австрії, Чехословаччини. У С.Н. Олендера — 11 урядових нагород, в тому числі за участь у війні — два ордени і дві медалі.

Варто зауважити, що одеські контрольно-ревізійні працівники були хоробрими та ініціативними не тільки на війні, а й у мирний час. Так, 14 травня 1969 року газета "Известия" опублікувала статтю старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Одеській області **Г.Г. Валєєва** "Рубль счет любить", в якій він закликав депутатів, керівників і всіх працівників місцевих рад підвищити персональну відповідальність за цільове витрачання державних коштів і звернув їхню увагу на вкрай незадовільний рівень кваліфікації багатьох працівників централізованих бухгалтерій, що обслуговували бюджетні установи. Можна тільки уявити, скільки ворогів нажив собі Валєєв тією публікацією!

Але на цьому він не зупинився. 18 січня 1970 року обласна газета "Чорноморська комуна" опублікувала ще одну його статтю, в якій Валєєв висловив серйозну стурбованість станом справ з наповнюваністю бюджетів сілрад, з приводу численних порушень їх бюджетних прав. Йшлося у статті і про печерний рівень побуту сільських трударів, оскільки кошти, що виділялися з бюджету на облаштування на селі перукарень, майстерень з пошиття і ремонту одягу, лазень тощо, як правило, витрачались

не за призначенням. Це — у крашому випадку, а зазвичай — розкрадались.

Багато повчального для себе можуть взяти новобрані служби і з трудової біографії **Леоніда Григоровича Булатного**. Ось що він згадує:

"З 1975 по 1992 рік я очолював контрольно-ревізійний апарат міста Одеси. А це 23 роки, які увібрали в себе безліч подій, нерідко — драматичних. Чого нам, наприклад, коштували тільки одні перевірки ходу виконання постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 19 травня 1961 року N 440 "О мерах по предотвращению обмана государства и по усилению контроля за достоверностью отчетов о выполнении планов и обязательств". На яке підприємство не підеш — суцільні порушення і окозамилювання. А ще — надійний "дах" від небажаної цікавості ревізорів. Як той двуликий Янус, одними вустами партія наказувала нам "посилити боротьбу", а іншими — посилювала подалі. І все ж ми виявили численні факти прилисок, необгрунтованої виплати премій, зарплати, зайвого списання сировини, матеріалів, розбазарювання основних фондів та виробленої продукції. Особливо грішили цим на заводах "Червона гвардія", "Поліграфмаш", "Автоагрегат", по виробництву поршневих кілець, ковальсько-пресових автоматів, фрезерних та радіально-свердлувальних верстатів, на суперфосфатному заводі. Про підприємства легкої і харчової промисловості, побутового обслуговування населення, автотранспортні підприємства, що традиційно є привабливими для шахраїв, я вже не кажу.

В 1964 році я брав активну участь у ревізії фабрики "Маспошив". Розкрадачі, які вступили у змову зі своїми "колегами" з Херсонського бавовняного комбінату, одержували з Херсона відходи виробництва — мірний і ваговий клапоть, з якого "маспошивці" (так і хочеться написати "маспаршивці") виготовляли різноманітні швейні вироби, а повноцінну тканину, отриману фабрикою по фондах, привласнювали з подальшим продажем через торговельну мережу. Результати ревізії приголомшили навіть тих одеситів, яких, здавалося, нічим здивувати вже неможливо. Винні у розкраданні товарно-матеріальних цінностей були засуджені до різних термінів позбавлення волі".

Традиції, започатковані ветеранами служби, не тільки продовжуються, а й примножуються. На підтвердження цього наведемо кілька прикладів.

У 1994 році в зв'язку зі здійсненням замахом на життя директора спільного підприємства "Інфлот" (м. Ізмаїл) Петушенка і вбивством головного бухгалтера "Інфлоту" Ніколаєнка Ізмаїльським відділом по боротьбі з організованою злочинністю була призначена ревізія у Ренійській філії "Інфлоту". Провів її начальник КРВ в м. Ізмаїлі **Ф.Х. Гузаїров**. Він, зокрема, встановив, що, скориставшись відсутністю дійового контролю за фінансовими і валютними операціями з боку економічних служб Дунайського пароплавства (йому було підпорядковане СП "Інфлот"), касир філії Сташко стала на злочинний шлях. Їй вдалося вкрати 234 тисячі доларів США і 22,3 тисячі німецьких марок. Технологія крадіжки валюти була до примітивного простою: отримавши валюту від супервайзерів, Сташко виписувала прибуткові касові ордери, але не видавала клієнтам відривні квитанції. Згодом касові ордери переписувалися убік списання сум оприбуткованої валюти, а різниця привласнювалася. Далі, користуючись тим, що облік розрахунків за надані послуги вела знову ж таки вона, Сташко, у бухгалтерському обліку сума вкраденої нею валюти з місяця в місяць ставилася на перехідну дебіторську заборгованість.

У ході розслідування кримінальної справи було встановлено, що покійний Ніколаєнко, запідозривши Сташко у махінаторстві, почав перевірку її бурхливої діяльності. Відчувши, що за її спиною ось-ось закриється брама в'язниці, спритна касирка звернулася до кілерів

Одеський обласний суд визнав Сташко винною по всіх пунктах пред'явлених їй звинувачень і засудив до 12 років позбавлення волі з відшкодуванням нанесених нею збитків у повному обсязі і конфіскацією майна.

Нікому і ніколи не злічити сил і нервів, витрачених одеськими "круківцями" на чолі з начальником облКРУ С.К. Стояновим під час дорученої їм Кабінетом Міністрів України (постанова від 6 лютого 1997 року № 73) перевірки фінансово-господарської діяльності Одеського морського торговельного порту (начальник Павлюк М.П.). Марнотратство, обчислюване мільйонами доларів, явне і приховане хабарництво, службова халатність — ось далеко не

повний "букет" порушень, виявлених у ході перевірки її матеріали направлені для відповідного реагування до Кабміну, ДПАУ, МВС, Генеральної прокуратури України.

Гордість і одночасно ганьба Одеси — її знаменитий Привоз. Так здавна називається продовольчий ринок, розташований неподалік від Одеського залізничного вокзалу. Хто і що про нього тільки не писав! І Бабель, і Ільф з Петровим, і Багрицький, і Жванецький. Залишитися в історії Привозу і "твір" головного і старшого контролерів-ревізорів КРУ **В.О. Сапелкіної, Н.О. Бакуліної, О.В. Сичової**, мається на увазі акт ревізії окремих питань фінансово-господарської діяльності ЗАТ "Ринок Привоз" (директор Масовець А.Г., головний бухгалтер Кульчицька М.В.), проведеної ними у 1998 році. Не акт, а сюжет для детективного роману з життя одеських пройдисвітів. Достатньо сказати, що тільки платежів до бюджету ревізіями було донараховано на загальну суму 2012,3 тис. гривень.

Якось Степан Костянтинівич Стоянов сказав що мріє дожити до того часу, коли в штаб-квартирі очолюваного ним КРУ буде встановлена Дошка "круківської" слави. На його думку, на цю Дошку мають бути занесені імена **Олександра Ісаковича Місюка, Лариси Володимирівни Геращенко, Валентини Миколаївни Кабак, Івана Івановича Міхова, Василя Павловича Мельниченка, Ігоря Михайловича Ніколи, Олександра Миколайовича Гонтаря, Михайла Семеновича Опаристого, Михайла Степановича Доніча, Тамари Ілларионівни Анісімової, Бориса Костянтинівича Назарова** та багатьох інших лицарів контрольно-ревізійної служби Одешини, які присвятили себе нелегкій, але благородній справі — стояти на варті фінансової безпеки держави.

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

На жаль, довоєнні архівні документи про діяльність контрольно-ревізійних органів Полтавщини не збереглися, тому розповідь про її історію буде неповною.

Відомо, що після створення КРУ Мінфіну УРСР його Головним контролером-ревізором по Полтавській області був призначений **Герентій Степанович Пальваль**, 1903 року народження. Очолював він обласну контрольно-ревізійну службу до 1963 року. Пальваль був нагороджений медаллю "За доблестний труд в Великій Отчественной войне 1941-1945 гг."

Тоді обларпарат служби налічував 17 працівників. Особливо сумлінними серед них у проведенні ревізії та перевірок були старші контролери-ревізори **Валентин Миколайович Бехтеренко**, **Олександр Єгорович Михайлін**, **Марія Єгорівна Петренко**, **Олександр Маркіянович Скубій** та **Андрій Павлович Таран**. Те саме можна сказати і про **Лідію Федорівну Афоніну**, яка з 1956 по 1970 рік працювала старшим контролером-ревізором КРУ МФ УРСР по м. Полтаві. Л.Ф. Афоніна нагороджена медаллю "За трудовое отличие".

В індустріальному Кременчуці у 1956 році фінансові інтереси держави пильнували старший контролер-ревізор **Григорій Васильович Ремезов** та контролер-ревізор **Микола Михайлович Соколов**.

Потрібно сказати, що в той час на контрольно-ревізійній роботі у фінорганах області знаходилося немало учасників Великої Вітчизняної війни. Зокрема, в апараті Головного контролера-ревізора працювали **Федір Федотович Гончаренко**, **Лука Миколайович Курачій**, **Андрій Степанович Кучеренко** та інші. На периферії області довгі роки контрольно-ревізійну роботу вели колишні фронтовики **Яків Хомич Кузьмін** (Гадяцький район), **Іван Пилипович Пащенко** (Гребінківський район), **Іван Ілліч Чуніхін** (Карлівський район), **Іван Оксентійович Івженко** (Лохвицький район), **Іван Макарович Хижняк** (Пирятинський район).

Двадцять два роки (1964-1986) Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по області був **О.Є. Михайлін**, 1925 року народження, колишній фронтовик, нагороджений десяткома медалями. Свою трудову діяльність він розпочав контролером-ревізором райфінвідділу, а на пенсію пішов у вересні 1995 року.

Якщо при Т.С.Пальвалі контрольно-ревізійна служба області налічувала 17 працівників, то у 1985 році — 57. Неухильно зростала результативність її зусиль. Якщо у 1963 році кваліфіковано проведені ревізії та перевірки дали можливість внести до бюджету платежів та поновити неправильно проведених витрат на суму 90,8 тис.крб., то у 1986 році — на 3702 тис.крб., а збитки відшкодовано у розмірі 737 тис. карбованив.

Не з власної волі, а за наказом з Києва двоє полтавчан — **М.Г.Різниченко** і **І.І.Чуніхін** — у квітні-травні 1973 року брали участь у знаменитій "каральній експедиції" бригади КРУ Мінфіну України на Ворошиловградщину. Це досить сумна і з морально-етичного боку неприваблива історія.

А почалася вона з того, що ворошиловградська футбольна команда "Зоря" стала чемпіоном СРСР, вшент розгромивши визнаних фаворитів, в тому числі і уславлене київське "Динамо". Секрет був простим: футболістам "Зорі" щедро платили. За перемогу, красиво забитий гол, хитромудрий пас, за "сухі" власні ворота тощо. Звичайно, у порівнянні з гонорарами, які сьогодні отримують гравці того ж таки київського "Динамо" (не кажучи вже про майстрів шкіряного м'яча з "Реала", "Мілана", "Барселони"

чи "Баварії"), ті преміальні футболістів "Зорі" виглядають жалюгідними крихтами, але...

Фанатичний болільник і опікун столичного "Динамо" всевладний і всемогутній перший секретар ЦК КПУ Шербицький не міг вибачити ворошиловградцям такої зухвалості, а тому була віддана команда "фас!". Особливих зусиль у пошуку джерел матеріального стимулювання команди "Зоря" від ревізорів не вимагалось. Тоді на Донбасі широко практикувалось так зване "підсніжництво", коли майже кожна шахта утримувала до сотні і більше "мертвих душ". Чималий "лівий" прибуток давали і незаконні операції, які проводились відділами робітничого постачання вугільних трестів (магазини, кафе, підсобні господарства). Тисячами кубометрів розбазарювався ліс, кілометрами — труби, сотнями тисяч тонн — вугілля. Київ (мається на увазі ЦК КПУ) про все це добре знав, але мовчав, бо левова частка коштів, добутих кримінальним шляхом, була призначена для кишень столичних "вірних лєнінцїв". І невідомо, скільки б усе це продовжувалося, якби не гординя першого секретаря Ворошиловградського обкому партії Шевченка, що наслідився переплюнути у футболі не тільки Київ, а й саму білокам'яну, де тоді правив Брежнєв. Такого комуністичні вожді нікому не вибачали. Щоправда, Шевченко, так би мовити, відбувся легким переляком: його пересадили у "хлібне крісло" директора по економіці одного з провідних вугільних об'єднань Донбасу. Він дожив до старості і помер своєю смертю. Вдячні луганці, на згадку про тріумф "Зорі" у 1972 році, нарекли його іменем одну з вулиць обласного центру. А от першому секретарю Кадіївського міськкому партії Білиму не поталанило. Фактичний господар батьківщини стахановського руху (Кадіївка — нинішній Стаханов; саме на підприємствах і в організаціях цього міста проводили ревізію М.Г. Різниченко та І.І. Чуніхін) отримав тоді 14 років тюремного ув'язнення. Відбувши покарання, почав, як кажуть, життя з нуля. Та не судилося. Спасаячи хлопчика, що тонув у сільському ставку, загинув сам...

Чи не завеликою буває ціна переможних голів у футболі?..

Ясно, що це запитання не стосується Різниченка і Чуніхіна. Вони чесно і професійно виконали свій службовий

обов'язок, за що цілком заслужено отримали від міністра фінансів УРСР А.М. Барановського подяку та грошові заохочення.

Закономірно, що високий професіоналізм Миколи Григоровича Різниченка знайшов своє підтвердження в тому, що у 1986 році його призначили Головним контролером-ревізором КРУ МФ УРСР по Полтавській області. Йому ж у 1993 році довелося формувати Контрольно-ревізійне управління в області, яке він очолював до грудня 1997 року.

Заступником у М.Г. Різниченка був **Володимир Юхимович Шишенок**, 1937 року народження, випускник Київського фінансово-економічного інституту (1959 р.). Його багаторічна сумлінна праця на ниві фінансового контролю увінчана значком "Відмінник фінансової роботи".

Полтавські контролери-ревізори провели безліч результативних ревізій та перевірок, зокрема, в 1996 році у "Полтавгазпромі". Тоді було виявлено, що у бухгалтерському обліку поставка газу іноземній фірмі "Кем Дизайн" відображувалась у цінах, встановлених для вітчизняних споживачів, а поставка партії газу в 27,8 млн. куб. метрів на суму 4 млн. грн. взагалі була невідображена. Внаслідок цих порушень обсяг реалізації продукції був занижений на 17,4 млн. грн., а держава недоодержала податок на прибуток у 5 млн. грн., які були стягнуті до бюджету під час ревізії. І такі приклади не поодинокі. Колектив КРУ в Полтавській області продовжує чітко виконувати всі завдання, пов'язані з виявленням і належним покаранням порушників фінансової дисципліни.

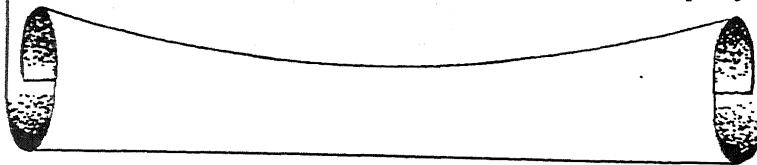
РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ

Історія будь-якої організації схожа на килим, зітканий з ниток-доль людей, які в ній колись працювали чи працюють сьогодні.

На жаль, на цій землі ніщо не вічне. Фарби на килимах вицвітають, нитки стираються і рвуться, а невдячні нащадки не завжди цікавляться тим, хто і коли торував їм дорогу, які події передували їхнім сьогоднішнім справам.

Скажімо, мало хто з нинішнього покоління контролерів-ревізорів Рівненщини з впевненістю може сказати, хто такий **Трохим Федорович Печень**. Воно й не дивно, адже з січня 1950 року, коли його було призначено Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну СРСР по Рівненській області, пройшло півстоліття.

Народився Т.Ф.Печень у серпні 1918 року в селі Берестівка Кіровського району Бобруйської області Білоруської РСР. До війни закінчив фінансово-економічний технікум, працював, у 1939 році був призваний на військову службу, воював, у травні 1942 року отримав важке поранення. Очолював фінвідділи у Микулинецькому та Зборівському районах Тернопільської області. Після закінчення у 1949 році Вищих фінансових курсів МФ СРСР був призначений начальником податкового відділу Рівненського облфінвідділу. Цю посаду він обіймав до січня 1950 року.

На посту керівника контрольно-ревізійної служби області Т.Ф.Печеня змінив **Макар Федорович Селезньов**, також вихідець із сусідньої Білорусії, колишній партизан (серпня 1942 року по липень 1944 року був комісаром загону у бригаді Кирилова).

6 вересня 1967 року Головним контролером-ревізором КРУ МФ УРСР по Рівненській області став **Олексій Ісасильович Чуприна**. Родом з Луганщини, О.В.Чуприна після закінчення Чернівецького фінансового технікуму на двох роки зв'язав свою долю з Західною Україною. Працюючи на посаді заступника начальника бюджетного відділу Рівненського облфінвідділу, кваліфіковано організував проведення ревізії виконання бюджету Грушвицької сільради. Було викрито справжню зграю розкрадачів державних коштів, яка постала перед судом. Заочно закінчив Київський інститут народного господарства.

Наступним керівником контрольно-ревізійної служби Рівненщини став **Олександр Олександрович Воробійов** (народився в м.Волчанську Харківської області). На жаль, через тяжку хворобу він був змушений рано піти на пенсію (у грудні 1980 року). Нагороджений орденом "Знак Пошани".

Нарешті, дійшла черга і до корінного рівненчанина. 6 лютого 1981 року після двох "сябрів" та двох "східняків" біля керма контрольно-ревізійної служби області став **Андрій Петрович Шевчук-Юганець** (родом із села Білівські Хутори Рівненського району). Проїшов типовий для представників його покоління життєвий і трудовий шлях: школа, технікум, армія, робота на різних посадах, заочне навчання у вищому навчальному закладі. Отримавши у Львівському держуніверситеті диплом економіста, почав стрімке сходження по службі. Зокрема, перед призначенням на посаду Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по Рівненській області працював у обласному комітеті Народного контролю.

Якову Арсеновичу Редьку випала висока честь налагоджувати роботу КРУ в Рівненській області. Народився він 21 березня 1947 року також на Рівненщині, в селі Риччино Корецького району. Має технікумівський і вузівський дипломи. Нині працює в обласному фінансовому управлінні.

З 7 травня 1997 року Контрольно-ревізійне управління

в Рівненській області очолює **Валерій Володимирович Сорока** — фахівець високого рівня. Досягти його зумів завдяки таким рисам характеру, як цілеспрямованість, зосередженість, непоступливість у принципових питаннях.

Народився В.В.Сорока в селі Корито (нині Привітне) Млинівського району Рівненської області. Вчився у торгово-кооперативному училищі, служив у війську, працював агентом інспекції Держстраху. У 1977 році закінчив стаціонар Тернопільського фінансово-економічного інституту. Про таких, як В.В.Сорока, ветерани контрольно-ревізійної служби кажуть: "Ревізор від Бога".

Так, обіймаючи у 1988 році посаду старшого контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по Рівненській області, Валерій Володимирович провів ревізію централізованої бухгалтерії (ЦБ) при обласному госпіталі інвалідів Великої Вітчизняної війни і установах, що обслуговувалися цією бухгалтерією. Як ні хитрували, як ні ховали кінці у воду головний бухгалтер ЦБ Тимчук Д.І. та її заступник-подільник Денег В.В., а постати перед судом їм зрештою довелося. Ревізія з точністю до копійки встановила, що протягом 1985-1987 рр. комбінатори завдали державі шкоди на суму 30 тис. крб., в т.ч. шляхом брутальних крадіжок грошей і матеріальних цінностей — на 18,5 тис. крб. Тимчук була визнана винною по всіх пунктах пред'явленого їй звинувачення і засуджена до 6 років позбавлення волі з конфіскацією всього належного їй майна та позбавленням на 5 років права займати посади, пов'язані з розпорядженням матеріальними цінностями, їх зберіганням і обліком. Про закономірний фінал фінансових афер спритної комбінаторки дошкульно писала обласна газета "Червоний прапор" (номер за 13 вересня 1989 року). Матеріал називався "І шука втопилась".

Цілу книгу можна написати про життя та трудові звершення колишнього заступника Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по Рівненській області **Георгія Лукашовича Демчука** (1981-1983).

Народився Г.Л.Демчук 4 травня 1928 року в селі Городище Рівненського району в сім'ї бідняка. Змалечку привчений до чесної праці, він завжди зневажав тих, хто звик жити за чужий рахунок. І посади, і освіту здобув власними мозолями.

У 1962 році Г.Л. Демчук брав найактивнішу участь у візі Дубнівського м'ясокомбінату і Здолбунівської та воноармійської контор "Скотосировина". Георгій Лукавич згадує, що навіть у загартованих ревізорів дибки нялося волосся, коли до них дійшло, з якими жахливими масштабами і цинізмом фактами розкрадання державі та колгоспної власності вони мають справу. Мабуть, це через це і вирок суду був відповідним. Коли акт візі ліг на стіл слідчих, ті без вагань висунули на адресу одіїв тяжкі звинувачення. Директор м'ясокомбінату Ліцій та завідуючий базою передзабійного утримання ху-бу Брудолей були засуджені до вищої міри покарання — стрілу, начальник передзабійного цеху Кауаров і заві-ючий базою цього цеху Турчинський, начальник м'ясожи-ювого цеху Іванця та керуючий Здолбунівською конто-ю "Скотосировина" Федорчук — до 15 років позбавлення лі, а заготівельник цієї контори Тарасюк — до 10 років з'янення.

Працюючи на посаді заступника Головного контроле-а-ревізора, Г.Л. Демчук провів результативну перевірку акупки курячих яєць системою споживчої кооперації Го-данського району в 1978-1979 рр. Розплутуючи хитромудрі омбінації жадібних до наживи спритників, перевіряючі переконливо довели, що заготівля яєць велась на папері, населення про цю "заготівлю" навіть не здогадувалося, юча, згідно з "документами", було активним учасником яйцезаготівельного процесу. Всього протиправними діями махраїв споживчій кооперації була заподіяна шкода на зуму майже 9 тис. крб, за що районний народний суд покарав директора райзаготконтори Гордіючука на 4 роки позбавлення волі, а завідуючу яйцескладом цієї контори Трофімову — на 2 роки. В обох було конфісковане їхнє особисте майно. Обох позбавили права займати матері-ально відповідальні посади протягом 3 років.

По цій справі засуджено ще трьох посадових осіб — умовно, з передачею на поруки колективу для перевихо-вання.

Є про що розповісти молодим працівникам служби і таким знаним на Рівненщині фахівцям фінансової та контрольно-ревізійної справи, як **Микола Іванович Сім-чук** (у 1995 році пішов на пенсію з посади начальника

відділу ревізій і перевірок місцевих органів державної виконавчої влади, правоохоронних і фінансових органів), **Сергій Дмитрович Василюк** (у 1989-1992 рр. був заступником Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по області) та **Іван Васильович Хлян** (керував у облКРУ відділом ревізій і перевірок установ і організацій охорони здоров'я). Досвід, набутий ними, у поєднанні із сучасними методиками дає непогані результати: Контрольно-ревізійне управління в Рівненській області за багатьма показниками входить до кращих регіональних підрозділів ДКРС.

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

На Сумщині, як і повсюди в Україні, становлення контрольно-ревізійної служби проходило в умовах, які аж ніяк не назвеш ідеальними: куценькі штати, брак кваліфікованих спеціалістів, жахлива тіснота у приміщеннях, що були виділені "приймакам" обласними та районними фінуправліннями. Так, апарат Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області протягом 1956-1981 рр. розташовувався у двох невеликих кімнатках, що належали облфінуправлінню. Одна кімната — "самому", а друга — його чотирнадцяти підлеглим. Яблуку ніде було впасти. Не кожен контролер-ревізор мав власне робоче місце.

Умови праці дещо поліпшилися, коли у 1981 році облфінуправління з вул. Леніна, 12 переїхало на вул. Фрунзе, 7, де контролерам-ревізорам виділили 6 кімнат.

Вважається, що першим керівником контрольно-ревізійної служби області був **Павло Стефанович Луньов**, 1917 року народження. Свою трудову діяльність він розпочав у липні 1942 року. Працював старшим контролером-ревізором КРУ Наркомфіну СРСР по Бурят-Монгольській АРСР і Тамбовській області. У 1944 році був мобілізований на фронт, воював. За участь у бойових діях нагороджений сімома медалями. За успіхи ж на трудовому фронті Павло Стефанович удостоєний ордена

"Знак Пошани". З грудня 1945 року — на Сумщині. Посаду Головного контролера-ревізора по області зайняв 13 січня 1950 року. Пішов з неї на заслужений відпочинок у квітні 1980 року. 30 років біля керма служби!

Таке довголіття П.С.Луцьова як керівника пояснюється не в останню чергу тим, що у нього були надійні, висококваліфіковані помічники: в обласпараті — старші контролери-ревізори **Василь Миколайович Анциферов**, **Олександр Васильович Сукачов**, контролер-ревізор **Сергій Опанасович Бондарев**; в районах — контролери-ревізори **Ілларіон Тимофійович Овчинніков** (Лебедин), **Григорій Борисович Різниченко** (Охтирка) та інші.

Вже вкотре автори-упорядники цієї книги змушені згадувати "незлим, тихим словом" М.С.Хрушова та його "промислові" і "сільськогосподарські" обкоми, облвиконком, його нікому не потрібні раднаргоспи та інше волюнтаристське безглуздя. У березні 1963 року (це був пік хрушовських реформ) контролери-ревізори Сумщини були поділені на "городян" і "селян". Перших очолив П.С.Луцьов, а "колгоспників" з "радгоспниками" — **Олена Миколаївна Смілянська**, яка до того працювала в обласпараті служби старшим контролером-ревізором. Через два роки все повернулося на "круги своя", але шкода службі була завдана чимала.

До 15 травня 1974 року штатним розкладом обласпарату Головного контролера-ревізора не передбачалося посади його заступника та посад начальників відділів. Було 5 старших контролерів-ревізорів та 10 контролерів-ревізорів, які практично діяли автономно, а це значною мірою ускладнювало керівництво ними з боку Головного контролера-ревізора, знижувало ефективність зусиль колективу.

Після згаданої вище дати в апараті Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Сумській області було створено два відділи по п'ять чоловік у кожному.

Відділ ревізії фінансових органів і бюджетних установ очолив **Анатолій Миронович Лапоногов**, 1936 року народження, випускник Київського фінансово-економічного інституту. Авторитетний фахівець фінансової справи, він прекрасно зарекомендував себе не тільки на контрольно-ревізійній ниві, а й на посаді начальника бюджетного відділу — заступника завідуючого Сумським міськфінвідді-

(1967-1969). Після повернення в апарат Головного контролера-ревізора не полищав службу до виходу на пенсію 20 січня 1998 року з посади начальника відділу контролю у сфері органів державної виконавчої влади, правоохоронних органів і оборони.

Начальником відділу ревізій підприємств і господарських організацій був призначений **Григорій Мойсейович Дмиренко**, 1924 року народження, учасник війни, освіта вища. Як і А.М.Лапоногов, він деякий час працював у сумському міськфінвідділі, але найбільший період його трудової біографії припадає на роботу в контрольно-ревізійній службі. Пішов на пенсію у 1984 році.

Ще один фронтовик — **Пилип Кузьмич Бондарев**. З жовтня 1974 року — старший контролер-ревізор по відомчому контролю. Пішов на пенсію за станом здоров'я в березні 1979 року.

Службовими сходами, що ведуть вгору, впевнено піднімався **Віктор Антонович Несвітайло** — з 23 листопада 1976 року він займав посаду заступника Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Сумській області. У грудні 1982 року його затвердили заступником завідуючого Сумським обласним фінансовим відділом, де він пропрацював до виходу на пенсію.

Після Павла Стефановича Луньова біля керма контрольно-ревізійної служби Сумщини став **Михайло Іванович Шумило**, 1937 року народження, заочно закінчив Київський інститут народного господарства. Саме М.І. Шумилу випало у серпні 1993 року формувати Контрольно-ревізійне управління в Сумській області та протягом трьох років очолювати його.

Справу М.І. Шумила продовжив **Володимир Федорович Підпригора**, якого, в свою чергу, змінив **Ігор Володимирович Басанцов**. Сталося це 15 червня 1999 року.

Молодий та енергійний, в той же час ґрунтовно підготовлений для керівної роботи (має вищу економічну і юридичну освіту, 12-річний трудовий стаж), І.В. Басанцов зумів мобілізувати колектив на нові досягнення. Так, якщо в 1993 році КРУ в області було обревізовано та перевірено 401 підприємство, установу та організацію, то в 1999 році — 2603. Майже в 10 разів збільшилась кількість перевірок в бюджетних установах.

На рахунку контролерів-ревізорів Сумщини чимало резонансних справ. Зокрема у жовтні 1998 року на прохання обласного управління по боротьбі з організованою злочинністю була проведена перевірка окремих питань фінансово-господарської діяльності ВАТ "Гумотехніка". Здійснювалась перевірка під керівництвом заступника начальника КРУ в області **М.І. Мозольова**. Були виявлені незаконні витрати на суму 737,7 тис. грн., недостачі матеріальних цінностей на суму 361,8 тис. грн., інші порушення фінансово-господарської дисципліни, що призвели до значних збитків. Ініціатором і головним реалізатором цих порушень був голова правління "Гумотехніка" Муштай, який розпоряджався коштами і матеріальними цінностями товариства як власними. У свої афери він навіть втягнув ділових партнерів з Німеччини, до яких керівництво "Гумотехніка" буцім-то їздило вивчати нову техніку і технологію та вести переговори щодо створення спільного підприємства, а насправді — купили у німців три автомобілі для особистих цілей і гайнули додому.

За матеріалами цієї перевірки було порушено дві кримінальні справи.

Громадськість обласного центру немало була здивована тим, що у ВАТ "Сумський міськмолокозавод" невідомо куди зникла 21 норкова шапка вартістю 3,5 тис. грн. Дійсно, що може бути спільного між кефіром чи ряжанкою і хутром норки? Виявляється, робітникам цеху морозива видається теплий спецодяг, у тому числі й хутрянні шапки. Але чому саме норкові, а не, скажімо, кролячі?..

Ревізія, яку провела на молокозаводі в.о. начальника контрольно-ревізійного відділу в м. Сумах **В.М. Дворнік**, встановила, що старший майстер цеху морозива Шерегова В.В., одержавши під звіт з матеріального складу згадані шапки, тут же списала їх як зношені. Товар ходовий. Не те, що копійчані кролячі шапки. На базарі його можна було збути швидко і за пристойну ціну. Ось Шерегова і спокусилась.

Матеріали цієї ревізії стали предметом судового розгляду. Шерегову В.В. та старшого майстра заводу Чубун В.П. оштрафували відповідно на 3,5 та 0,7 тис. грн., обох засудили (умовно) до позбавлення волі та позбавили права займати матеріально відповідальні посади.

Контрольно-ревізійна служба Сумської області завжди славилася як кузня кадрів для фінорганів. Так, чимало контролерів-ревізорів КРУ Мінфіну УРСР по районах і містах Сумщини свого часу були висунені на посади завідуючих райфінвідділами. Серед них — **М.І. Ананко**, **А.М. Губар**, **Н.В. Лазоркіна**, **О.В. Смирнов** та інші. Податкова служба теж має завдячувати “круківцям” — **М.С. Супрун** та **В.Ф. Денисенко**, які раніше працювали контролерами-ревізорами в облапараті, виростили до посад перших заступників начальника обласної податкової адміністрації.

Серед тих, хто сьогодні гідно продовжує славні традиції попередників, з повним на те правом можна назвати першого заступника начальника облКРУ **Л.І. Мельника**, заступників начальника управління **М.І. Мозольова**, **В.П. Дегтяря**, **В.О. Свистюлу**, начальників відділів облКРУ **Є.І. Корніяка** та **В.В. Дудчик**. Вагомих показників контрольно-ревізійної роботи досягли колективи КРВ в Білопільському і Охтирському районах, на чолі яких стоять **Л.В. Дубинка** та **Л.М. Лищенко**. Намагаються не відставати від них й колективи інших КРВ, що дає підстави сказати: справа фінансового контролю на Сумщині — в надійних руках.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Як відомо, під час війни Тернопіль був практично зруйнований — в місті не залишилось жодної будівлі, придатної для розташування в ній державної установи. Тому все обласне начальство, включаючи керівництво контрольно-ревізійної служби, тимчасово перебазувалося до м. Чорткова.

Першими контролерами-ревізорами в області були випускники Одеських міжобласних курсів Наркомфіну УРСР по підготовці контролерів-ревізорів *Ольга Миколаївна Карасьова, Георгій Феофанович Целих, Зінаїда Іванівна Забудько, Віра Семенівна Нечипоренко, Марія Степанівна Крикунова та Микола Пилипович Вовченко.*

Всього у 1945 році в обласному апараті працювало 7 чоловік, а в районах — 26

Цікавим був розпорядок робочого дня, встановленого для працівників обласного апарату:

початок роботи	09.00
обід	13.00-14.00
робочий час	14.00-18.00
перерва	18.00-20.00
продовження роботи	20.00-22.00
закінчення роботи	22.00

Першим керівником контрольно-ревізійної служби на Тернопільщині (з 1945 року по 1948 рік) був **Михайло Петрович Боділовський**. В подальшому він працював на Дніпропетровщині.

Після Боділовського службу очолював **Тимофій Прокопович Іванов**. У 1953 році він був переведений до Станіслава (тепер Івано-Франківськ).

З серпня 1953 року на чолі служби став **Григорій рохимович Вілко**. Прибув він до Тернополя з посади контролера-ревізора КРУ Мінфіну СРСР по м. Дніпропетровську. Працював десять років і повернувся у місто на Дніпрі. Г.Т. Вілко удостоєний ордена Червоної Зірки і медалі "За відвагу".

Серед ветеранів контрольно-ревізійної служби області особливої пошани заслуговують учасники Великої Вітчизняної війни **А.І. Дудікова** і **В.М. Федун**.

22-річна Антоніна Дудікова пішла на фронт добровольцем. Учасниця бойових дій. На контрольно-ревізійній службі — з 1949 року. Надзвичайно чесна людина, безкомпромісна і принципова.

У січні 1953 року Василь Михайлович Федун був переведений із облсоцзабезу (працював там старшим бухгалтером-ревізором) на посаду контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Тернопільській області. Потім працював у обласному комітеті народного контролю. А в грудні 1983 року знову став контролером-ревізором Мінфіну УРСР по Тернопільській області. На заслужений відпочинок пішов у грудні 1994 року. За плечима — 47 років трудового стажу.

На війні В.М. Федун з 1944 року. Двічі поранений. Учасник Параду Перемоги в Москві.

Людина безмежної доброти, порядності і принциповості — таким знають на Тернопільщині Василя Михайловича Федуну.

Григорій Васильович Турчин народився у 1933 році в селі Новосілка Підволочиського району. Навчався у Львівському обліково-кредитному технікумі, Тернопільському фінансово-економічному інституті.

На контрольно-ревізійній службі — з листопада 1966 року. Працював на посадах контролера-ревізора, старшого контролера-ревізора, головного контролера-ревізора, на-

чальника контрольно-ревізійного відділу при міськфінвідділі, начальником групи в контрольно-ревізійному відділі м. Тернополя. Пішов на пенсію у червні 1994 року.

За вмілу організацію і високоякісне проведення ревізії, викриття групи розкрадачів державних коштів і припущення крадіжок (в конторі "Бережангаз" облкомунгоспу) був премійований міністром фінансів УРСР.

Петро Миколайович Дмитрик народився у 1932 році в селі Буданів Тереховлянського району. Закінчив Чернівецький фінансовий технікум та Тернопільський фінансово-економічний інститут.

На контрольно-ревізійній роботі — з 1967 року. Звільнений в червні 1994 року у зв'язку з виходом на пенсію.

П.М.Дмитрик — людина із "золотими руками", вмiє і любить майструвати, лагодити різні механізми (особливо годинники). За веселу вдачу, доброзичливий характер товариші по роботі неодноразово вибирали його на керівні посади в громадських організаціях.

Гнат Михайлович Бродецький — на контрольно-ревізійній службі з лютого 1953 року. Виконував обов'язки Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Тернопільській області з листопада 1963 року по червень 1964 року. На заслужений відпочинок пішов у березні 1988 року. Нагороджений значком "Відмінник фінансової роботи".

Серед контролерів-ревізорів, які в різні часи працювали на Тернопільщині, було немало неординарних, яскравих особистостей. Однією з них, безумовно, є **Володимир Павлович Вихрущ**. Народився він у 1934 році в селі Августівка Козівського району. Навчався у Львівському фінансово-кредитному технікумі, який закінчив з відзнакою. Був студентом Всесоюзного заочного фінансового інституту.

Змолоду прилучився до літературної діяльності, яка стала його другою професією. В.П.Вихрущ видав кілька поетичних збірок, написав немало пісень.

Володимир Павлович очолював планово-економічні комітети облвиконкому, обласної ради народних депутатів. Захистив кандидатську і докторську дисертації, був професором. Мав численні наукові праці. На жаль, помер у розквіті сил.

Роман Іванович Саранчук народився у 1939 році в с. Богданівка Заліщицького району. Навчався у Чернідькому фінансовому технікумі та у Львівському державному університеті.

На контрольно-ревізійній службі — з лютого 1964 року. Їмав посади: контролера-ревізора, старшого контролера-ревізора, заступника Головного контролера-ревізора У Мінфіну УРСР по Тернопільській області. В лютому 1980 року призначений завідуючим обласним фінансовим відділом, з 1985 до 1989 року — начальник обласного фінансового управління. Обирався депутатом обласної ради депутатів трудящих п'яти скликань, був членом облвиконкому. Р.І.Саранчук має 16 опублікованих наукових праць, є автором двох практичних посібників: "Бюджетно-фінансова робота сільських та поселкових Советов народных депутатов" та "Ревізія і контроль в установах світу".

Зіновій Іванович Товстига народився у 1934 році в с. Велика Плавуча Козівського району. Навчався у Львівському фінансово-кредитному технікумі та Львівському державному університеті. Працював на посадах: контролера-ревізора, старшого контролера-ревізора, Головного контролера-ревізора Мінфіну УРСР по Тернопільській області, начальника облКРУ в Тернопільській області. Під його керівництвом колектив контрольно-ревізійної служби Тернопільщини неодноразово відзначався серед кращих.

Серед "маяків" сьогоднішнього дня передусім варто назвати **Зіновія Івановича Бартоша** — начальника КРВ у Зборівському районі, **Любомира Михайловича Шашикевича** — начальника контрольно-ревізійного відділу в Бережанському районі, **Ярослава Петровича Дзиндру** — начальника КРВ в Чортківському районі.

Контрольно-ревізійне управління в області плідно співпрацює з правоохоронцями. Так, з 1994 по 1999 рік до правоохоронних органів області передано 1477 ревізійних справ на суму збитків 84734,7 тис. грн., по яких відкрито 562 кримінальні справи на суму 13400 тис. грн. Зокрема, протягом 1993-1994 рр. за дорученням Служби безпеки облКРУ разом з Державною податковою адміністрацією провели ревізію окремих питань фінансово-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю

"Трайдент" за 1992-1993 рр. Було виявлено прихованих і несплачених податків та інших обов'язкових платежів до бюджету в сумі 1,1 млрд. крб., застосовано фінансових санкцій на 3,6 млрд. крб., разом 4,7 млрд. крб. (або 47 тис. грн.), з яких 2,7 млрд. крб. надійшло до бюджету та позабюджетних фондів. Порушена кримінальна справа.

Пам'ятною стала і ревізія окремих питань фінансово-господарської діяльності Тернопільського управління магістральних газопроводів (дочірнє підприємство "Львівтрансгазу"). 11 листопада 1998 року начальник підприємства "Львівтрансгаз" Г.К.Хмельницький уклав угоду про переуступлення права на вимогу з юридично неіснуючим суб'єктом фінансово-господарської діяльності під назвою ВТФ "Терно-Експорт", який не зареєстровано у відповідних установах за адресою, вказаною в угоді. Виявилось, що банк "Тернопіль-Кредит", де, згідно з угодою, знаходився розрахунковий рахунок ВТФ "Терно-Експорт", ліквідовано ще в серпні 1998 року.

Крім цього, в.о. директора "Терно-Експорту" І.Ю.Єлисеєв, чие прізвище значиться в договорі, у своєму письмовому поясненні заперечив свою причетність до укладення угоди з Тернопільським УМГ "Львівтрансгазу".

В результаті нескладних, але чомусь не помічених керівниками трьох цукрових заводів області комбінацій, псевдо-фірма "Терно-Експорт" одержала 90 тонн цукру на суму 90,3 тис. грн. в рахунок покриття заборгованості за транспортування цукрозаводам природного газу.

За матеріалами ревізії було порушено кримінальну справу, недостача 90 тонн цукру винними особами відшкодована, а в обласній газеті "Вільне життя" опубліковано дошкульну статтю.

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Чимало славних сторінок в історію контрольно-ревізійної служби України вписано і контрольно-ревізійним апаратом Слобожанщини, до складу якого входили висококваліфіковані фахівці, справжній золотий фонд служби. З огляду на це харків'янам доручались найбільш складні і відповідальні ревізії, які проводились з ініціативи прокуратури, МВС, ДБ (як УРСР, так і Союзу РСР).

На перше місце у списку справжніх бійців контрольно-ревізійного фронту Харківщини слід поставити **Йошуа Маркіяновича Репіна**, який пройшов шлях від рядового ревізора до Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по області. Народився Й.М. Репін у 1903 році. У фінансовій системі працював з 1924 по 1968 рік, в тому числі у контрольно-ревізійних органах — з 1935 року. Активний учасник Великої Вітчизняної війни. Кавалер багатьох бойових нагород та трудових відзнак.

До "старої гвардії" служби належать **Андрій Семенович Аляб'єв** (1918 р.н., починав у 1948 році контролером-ревізором, а пішов на пенсію у 1981 році з посади Головного контролера-ревізора, кавалер ордена Трудового Червоного Прапора), **Лазар Заяманурійович Лівшиць** (1910 р.н., віддав службі 38 років життя), **Леонід Івлійович Баландін** (1921 р.н., почав свою

кар'єру як контролер-ревізор, а закінчив начальником відділу), **Олена Захарівна Бризжак** (присвятила контрольно-ревізійній справі 35 років), **Іван Антонович Одинцов** (1920 р.н., стаж контрольно-ревізійної роботи — 31 рік, на пенсію пішов з посади заступника Головного контролера-ревізора).

Яскравими особистостями, авторитетними керівниками підрозділів служби зарекомендували себе колишній начальник контрольно-ревізійного відділу в м. Харкові **Микола Якович Яковченко** та його колега з Краснокутського району **Василь Федорович Панчишний**.

Донедавна КРУ в Харківській області очолювала **Людмила Григорівна Мешкова**. Як і її попередники на посту начальника служби, починала контролером-ревізором. З роками прийшли досвід і авторитет. До думки Л.Г. Мешкової прислуховувалися не тільки підлеглі, а й колеги з інших облКРУ, київське керівництво.

Неможливо навіть перелічити всі ревізії і перевірки, проведені фахівцями контрольно-ревізійної служби Харківщини за час її існування. Згадаємо лише деякі з тих, чия тематика і сьогодні не втратила своєї актуальності.

Так, у 1990 році була обревізована фінансово-господарська діяльність Харківської обласної дитячої та 15-ї психіатричної лікарень. Виявлено, що касири, бухгалтери та сестра-господарка привласнили 191,6 тис. карбованців. При цьому повз увагу ревізорів не пройшли різного роду виправлення у касових документах та необгрунтоване збільшення сум виплати заробітної плати у порівнянні з нарахованою, що в подальшому дало підстави для детального аналізу касових операцій за 10 років, в результаті чого були викриті інші значні зловживання з боку згаданих вище посадових осіб. Фінал — порушення кримінальної справи, судовий розгляд, позбавлення волі на тривалі строки. Результати ревізій в обох медустановах і методи їх проведення були узагальнені КРУ Мінфіну УРСР та доведені до відома усіх працівників контрольно-ревізійної служби республіки.

Не секрет, що питання достовірності і обгрунтованості нарахування і виплати заробітної плати не втратили своєї злободенності. Про це говорять факти порушень, пов'язаних з утриманням понадштатних одиниць,

вищенням посадових окладів, незаконним призначенням плат тощо.

Крім того, практика контрольно-ревізійної роботи, яка зводиться на Харківщині, переконливо свідчить, що риятливим підґрунтям для зловживань, в тому числі отягом тривалого часу, є грубе порушення вимог щодо дення бухгалтерського обліку і додержання касової дисципліни, а в деяких випадках — умисне залучення до цього боку головних бухгалтерів та перших керівників підприємств, установ чи організацій.

Наприкінці 1960 року за дорученням Харківського обласного управління внутрішніх справ Микола Якович Яковенко, про якого йшлося вище, проводив ревізію Староалтівського міжколгоспбуду (голова правління Власенко, головний інженер Аїзенберг). На той час цей міжколгоспуд мав у наявності (для забезпечення колективних заовників, а також населення) гостродефіцитні будівельні матеріали, зокрема шифер. Так от, скориставшись великим попитом на шифер, Аїзенберг, до того неодноразово засуджений за розкрадання соціалістичної власності, почав брати з селян хабарі за дозвіл придбати дефіцитний покрівельний матеріал. А ще керівний пройдисвіт у змові з деякими головами колгоспів та існувавшою лише на папері бригадою найманих "шабашників" укладав фіктивні угоди на будівництво об'єктів, які вже були зведені і малися у наявності. Зрозуміло, що будівельні матеріали і кошти на оплату робіт списувалися, а потім привласнювалися злодіями. Обласний суд належним чином оцінив злочинну діяльність шахраїв.

Додала всеукраїнської слави харківським "круківцям" і блискуче проведена ними разом з працівниками МВС і КДБ кампанія по викриттю та притягненню до відповідальності так званих "цеховиків". Завдяки наполегливості, принциповості, високому професійному рівню провідних ревізорів **А.С. Аляб'єва, Л.З. Лівшиця, М.Я. Яковченка, Л.Г. Мешкової, В.І. Карюгіна** широка громадськість дізналась про шахрайські дії "трикотажників", "хутровиків", "побутовиків", "мебльовиків".

Так, влітку 1960 року керівництво служби було повідомлене, що у навчально-виробничих майстернях школи-інтернату № 11 селища Есхар Чугуївського району органи-

зовано нелегальне виробництво трикотажних виробів з подальшою реалізацією їх через торговельну мережу. Провели перевірку, сигнал підтвердився. Матеріали перевірки надійшли до прокуратури, почалося слідство. Контролерам-ревізорам доручили перевірити інші навчальні заклади з цього питання.

Місячі надзвичайно напруженої, копіткої праці дали вражаючі результати: зловживання носили глибоко замаскований характер, відрізнялись значними масштабами. Суми розкрадань сягали мільйонів карбованців. Зграя провідисвітів, якою керували невинуватий злочинець Гешелін та його спільники Збрижер і Партигул, організувала на базі шкіл-інтернатів та майстерень при лікувальних закладах (для психічно хворих) широко розгалужене виробництво трикотажу, налагодила хитромудру систему його реалізації, в тому числі і через облспоживспілку. Але то була лише верхівка злочинного "айсбергу".

Ревізори встановили, що до складу "підпільників" входив і директор мебльової фабрики "Зоря" Чанишев, який запустив нелегальне трикотажне виробництво на території свого підприємства. Виявилось також, що Чанишев — давній спільник Гешеліна. Як кажуть, два чоботи — пара.

Обидва злодії, як і належить, по-злодійськи вирішували і кадрові питання. Скажімо, не встиг громадянин Калмиков вийти з в'язниці, як Чанишев призначає його на посаду начальника окремого цеху. Керівником іншого цеху було призначено зятя директора фабрики — провідника залізничних вагонів Маматказина. Продавцю гастронома Кауу і водію Нечаєвському довірили очолити побутопункти з окремим виробництвом. Якийсь Сігунов, що до того ліпив цеглу, почав керувати виготовленням меблів, а копіювальниця Гриненко — планово-економічним відділом.

Постачальниками сировини (зрозуміло, підпільними) стали Харківський комбінат спорттрикотажу та Канібаданська трикотажна фабрика — тамтешні посадові особи теж були визнаними в середовищі темних ділків фахівцями у справі завищення норм сировини на виготовлення одиниці продукції та списання пряжі понад передбачену норму на так звану "путанку", тобто брак.

"Хрещеними батьками" трикотажної мафії на згаданих підприємствах були директор комбінату Гуревич, головний

ггалтер Шевченко, начальник технологічного відділу паропольський та інші. Рішенням Харківського обласного ду їх було засуджено до позбавлення волі загальним ерміном понад 143 роки.

Що ж стосується Гешеліна, Збрижера та Партигула, о їм призначили вищу міру покарання — розстріл. Вирок /ло виконано.

Варто зауважити, що махінаїї "трикотажників" навряд л вдалось би розкрити повністю, коли б ревізори глибоко е вивчили технологічні процесу, не брали безпосередньої часті у контрольних запусках, суцільних інвентаризаціях, устрічних перевірках тошо.

Великого розголосу набула і ревізія Дергачівського пром-омбінату, спритні керівники якого налагодили випуск лівих" хутрянних виробів і псевдокришталю.

"Технологія" у них була як дві краплини води схожа на пу, яку застосовували "трикотажники". Злодії штучно ттворювали надлишки сировини (хутра) шляхом списання ча крій, натяжки та заниження площі шкір. Клаптик до клаптика — і ось уже на виході шапка, комір, а то й шуба, які збували через мережу облпостачзбуту та пересувних автолавок.

Крім цього, злодії освоїли ще один прибутковий вид "підприємницької діяльності" — за готівку закуповували звичайний скляний посуд, потім шляхом примітивної огранки маскували його під кришталь. "Липу" збували через хитро налагоджену мережу роздрібної торгівлі.

Враховуючи той факт, що злочинною групою у складі інженера зі стандартизації промкомбінату Файнюда (керівник групи), директора комбінату Фалькова, головного інженера Рудого, начальників цехів Бабкіна, Шапіро, Аветисяна, майстра Фуксона, завідуючого складом Бабуджана, директора магазину Шелудько, заступника директора комбінату Бистрицької, заступника генерального директора виробничого об'єднання "Тисменця" Івано-Франківської області Мішти за період з 1979 по 1982 рік було викрадено понад півмільйона карбованців, усіх їх засудили до тривалих строків тюремного ув'язнення.

Чорним став для шахраїв, які отаборилися на Велико-бурлуцькому сирному заводі, день, коли на цьому підприємстві з'явилися "круківські" ревізори. І не тільки для них,

а й для тих, хто, зловживаючи високим службовим становищем, створив "дах" для крадіїв. "Сировики" та їхні покровителі привласнили понад 600 тис. карбованців вилучені за незаконно вироблену і таким же чином збуту продукцію. Суд постановив: першого секретаря райкому партії, голову районного комітету народного контролю, голову районного народного суду, керуючого районним відділенням Держбанку, голову райспоживспілки, чотирьох директорів магазинів, п'ятьох голів колгоспів і бухгалтерів, ревізорів райсільгоспуправління, керівників сирзаводу позбавити волі терміном від 6 до 13 років. Полетіли "голови". І не шкода.

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ

Легендарна Таврія. Благодатний причорноморський і приазовський степ, здатний прогудувати хлібом півсвіту. У травні 1944 року цих землях, рясно политих людським потом і кров'ю, була створена Херсонська область Української РСР, а так — і її контрольно-ревізійна служба.

Ось хто очолював контролерів-ревізорів Херсонщини час її існування: **Є. К. Гончаров** (1944-1946), **М. Сінгур** (1946-1963), **Г. М. Косій** (1963-1996), **С. Чернявський** (1996-1998). З 1998 року по сьогоднішній день начальником КРУ в Херсонській області є **Ірій Васильович Грищенко**.

Серед перших контролерів-ревізорів Херсонщини були **Г. Андрюкова, О. С. Лазарчук, Н. В. Зайцева** та інші.

Поліна Григорівна Андрюкова народилася у 1898 році. Після закінчення Воронежської гімназії до 1926 року вчителювала. Потім перейшла на роботу у фінансові органи (була бухгалтером, заступником головного бухгалтера). З 1942 року — контролер-ревізор КРУ Наркомфіну СРСР по Фрунзенській області Киргизької РСР. У 1944 році переїхала на Херсонщину.

Олександр Сільвестрович Лазарчук, 1899 р.н., до того, як стати контролером-ревізором, працював бухгал-

пером, старшим інспектором бюджету Херсонського міськфінвідділу.

Наталія Володимирівна Зайцева, як і П.Г. Андрюкова та О.С. Лазарчук, теж народилася в кінці XIX сторіччя. Вчилася в Черкаській гімназії. З 1917 року — на бухгалтерській роботі. Кар'єру контролера-ревізора почала під час війни в м. Нукусі Кара-Калпацької АРСР. В контрольно-ревізійному апараті Херсонщини працювала до 1950 року.

Багатим на події було життя **Якова Миколайовича Сінгура**. Народився він 9 жовтня 1900 року в Петропавлівці Катеринославської губернії в багатодітній селянській родині. Закінчив церковно-приходську школу, працював учнем сільського писаря, а після революції — діловодом земельного відділу.

У 1920 році Я.М. Сінгура призначили помічником начальника міліції у рідній Петропавлівці, звідки він був призваний на військову службу. Служив політруком ескадрону 15-го кавалерійського полку, помічником комісара окремого кавалерійського ескадрону, командиром і політруком роти 45-го стрілецького полку героїчної 15-ї Сиваської дивізії.

Усе складалося так, що до кінця життя Яків Миколайович мав залишитися військовим. Але у 1930 році за рішенням партійних органів його направили на навчання до Київського фінансово-економічного інституту, який він успішно закінчив у 1934 році, отримавши фах економіста. Працював у штабі Київського військового округу, а з травня 1940 по липень 1941 року — контролером-ревізором КРУ Наркомфіну Союзу РСР по Українській РСР.

Під час війни Я.М. Сінгур не відсижувався в тилу, а до останнього дня знаходився в діючій армії. Його мужність і героїзм відзначені бойовими орденами і медалями.

У 1966 році Яків Миколайович пішов на заслужений відпочинок. Найтеплішими словами його згадують Г.М. Косій, Л.С. Сеннік, О.М. Турков, П.М. Лавриненко.

Про те, наскільки кваліфікованим було керівництво Я.М. Сінгура службою, говорять ось такі приклади.

У 1962 році ревізією Херсонської міської контори "Вторсировина" було встановлено факт незаконних виплат премій адміністративному персоналу в сумі близько 20 тисяч карбованців. "Хімічили" в основному з промисловими відходами Херсонського бавовняного комбінату, за

директора контори Глаза було засуджено на 3 роки ув'язнення волі. Крім того, за допущені порушення по-
у видачі нарядів на вторинну сировину голова міськ-
ту Богатирьов позбувся посади, а на голову Херсонсь-
кого міськвиконкому Данилова було накладено
дисциплінарне стягнення. Про це широкій громадськості
повідомила газета "Наддніпрянська правда" у номері за 16
лютого 1962 року.

Сповістила ця газета своїх читачів і про результати
ревізії, проведеної "круківцями" у Херсонському міськсоцза-
ї, коли було встановлено розкрадання бюджетних кош-
тів, виділених для виплати пенсій та соціальних допомог.
Матеріали цієї ревізії були розглянуті обласним судом.
Трьох розкрадачів він позбавив волі на строк від 3 до
5 років, трьох було засуджено умовно, а завідуючий міськ-
забезом Козаченко позбувся займаної посади.

Дісталось "на горіхи" і шахраям з Херсонського судно-
будівного заводу, де на складі № 99 протягом чотирьох
років розкрадалися товарно-матеріальні цінності, що при-
значалися для комплектації суден. Ця ревізія, яка прова-
дилася у 1966 році, встановила такий сумнівний факт:
державі завдано збитків у сумі 32,2 тис. крб., а відомчий
контроль про це нічого не знав, бо цілих чотири роки
не заглядав до цього складу.

У Я.М.Сінгура були надійні помічники. В обласній
службі — **Борис Васильович Хорошилов, Серафима
Іванівна Журавльова, Микола Петрович Зайцев,
Іван Захарович Шевченко**; в Херсоні, містах і районах
області — **Петро Клеофасович Марковський, Георгій
Іванович Стафикопуло, Василь Денисович Мало-
муж, Григорій Михайлович Бурцев, Семен Лукич
Бондаренко, Олексій Абрамович Петрушин, Григорій
Іванович Манюк, Григорій Прокопович Гузь, Семен
Захарович Олексієнко, Василь Федорович Корнієнко,
Григорій Федорович Бреднев, Євдокія Вікторівна Бе-
ба, Сергій Васильович Пипко, Іван Федорович Кисе-
льов, Григорій Юхимович Маханько, Василь Опана-
сович Сачко, Іван Прокопович Десенко.**

16 березня 1963 року Головним ("сільськогосподарським")
контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Херсонській
області був призначений **Григорій Миколайович Косій,**

якому теж довелося до дна випити гірку чашу хрушовських псевдоновацій.

Народився Г.М.Косій 15 вересня 1922 року в м. Могилів-Подільському Вінницької області в сім'ї службовців. У 1927 році Косії переїхали до Скадовського району Херсонської області.

Далі життя Григорія Миколайовича складалося за сценарієм, написаним історією для його трагічного покоління.

У червні 1940 року закінчив середню школу, а через два місяці вже був втягнений у військову форму. Блізнавання у Тбіліському артилерійському училищі — і відразу ж відправка на фронт. Був командиром взводу, командиром батареї, начальником розвідки артдивізіону. Має бойові ордени і медалі. На щастя, вицілів, дожив до Дня Перемоги, чого не судилося мільйонам його однолітків.

Заочно закінчив Одеський кредитно-економічний інститут (1963 рік) і понад 33 роки очолював контрольно-ревізійну службу Херсонщини. На пенсію вийшов у квітні 1996 року.

Діяльність Г.М.Косія на посаді керівника контрольно-ревізійної служби області заслуговує на окрему книгу захоплюючих мемуарів. Ми ж, за браком місця, розповімо лише про те, як він та його підлеглі у 70-ті роки "приводили до тями" відомчий контроль, оскільки останній, образно кажучи, "не ловив мишей".

Так, працівники відомчого контролю обласного об'єднання м'ясної промисловості протягом кількох років підряд проводили комплексні ревізії підвідомчих підприємств, але нічого протизаконного (розтрат, розкрадань, недостач, зловживань службовим становищем тощо) не помітили.

Та ось за справу взялися "круківці" і, як кажуть, пішло-поїхало. Проведені ними в радгоспах "Авангард" і "Прибережний" ревізії виявили масу порушень, в тому числі і бухгалтерських махінацій, що підпадали під статтю Кримінального кодексу. Шахраї з радгоспу "Авангард" завдали державі збитків на суму 49 тис. карбованців, а їхні "колеги" з "Прибережного" — на 14,7 тис. крб.

Довелося працівників відомчого контролю залучати до участі у нарадах, семінарах, які проводилися обладнанням служби, вчити їх не тільки теорії, а й конкретній практиці контрольно-ревізійної роботи. В результаті рівень

ть ревізій, які проводилися силами відомчого кон-
о, значно підвишилися.

ома істина: немає команди без капітана, немає
ана без команди. У Григорія Миколайовича Косія була
а команда: **П.М. Лавериненко, А.С. Сеннік,
Турков, В.Г. Мотов, Р.Д. Невойт, І.П. Криве-
М.С. Горєвой, В.П. Кудима, В.В. Ходосов,
Напалков, М.П. Рожко, І.І. Сафонов, Г.Г. Явор-
, О.І. Пелих** та інші.

собливою повагою у колег користувалися Поліна Ми-
вна Лавриненко та Людмила Семенівна Сеннік. Маючи
у різницю в 10 років, ці славні жінки дуже схожі за
ли професійними долями. Вихідці із сімей простих
арів, вони власноруч торували свій шлях до відпові-
лих посад у системі контрольно-ревізійної служби.
ві закінчили Одеський кредитно-економічний інсти-
, обидві віддали контрольно-ревізійній роботі понад
оків життя!

після цього знаходяться люди, які ставлять під сумнів
хідність того, аби незалежна Україна мала чітко
годжену систему фінансового контролю! Так можуть
зрджувати тільки невігласи, а не професіонали. Без
іної контрольно-ревізійної служби жодна держава іс-
ти не може.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

В пам'яті працівників контрольно-ревізійної служби Хмельницької області зберігаються найрезонансніші ревізії, які провели колишні чи сьгоднішні працівники КРУ.

Згадаймо хоча б проведену у 1965 році ревізію Хмельницького м'ясокомбінату, яку очолював заступник Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області **М.І. Кащенко** і в якій активну участь брав контролер-ревізор **А.Д. Дубицький**. Тоді було встановлено систематичне утворення на цьому підприємстві необлікованих надлишків м'ясопродуктів у надзвичайно великій кількості. Це комбінаторам вдалося зробити за рахунок порушень технологічного процесу виробництва. Передусім — порушень температурного режиму заморожування при зберіганні в холодильниках напівтуш свиней і великої рогатої худоби. Крім того, надлишки щоденно зростали за рахунок обману постачальників худоби: в гуртових відомостях завідуючий передзабіюною базою самочинно (як забажається його лівій нозі) визначав максимальну скидку з живої ваги прийнятої на забій худоби, яка навмисно витримувалася на базі більше 2 годин до її приймання і зважування. Постачальники не обурювалися таким діями завбазою, оскільки були раді, що їм зрештою вдалося здати худобу.

Ревізуючим стало відомо, що визначення завбазою розміру скидки на живу вагу прийнятої для забою худоби здійснювалося за командою начальника холодильника комбінату, який волів мати "живі гроші" з метою їх привласнення. Цікаво, що збути надлишки продукції безпосередньо з холодильника при наявності на території комбінату суворого контролю, який здійснювався позавідомчою охороною і працівниками міського відділу внутрішніх справ, було справою доволі складною. Тому начальник холодильника і К^о знайшли унікальний спосіб збуту надлишків м'ясопродуктів: з використанням супроводжувальних документів (товарно-транспортних накладних) на ввезення напівтуш зі Старокостянтинівського забійного пункту, який існував на правах філіалу м'ясокомбінату. Суть цієї комбінації полягала в тому, що в супроводжувальних документах філіалу, за попередньою домовленістю крадіїв, кількість м'ясопродукції в два-три рази перевищувала ту, що фактично здавалася на холодильник. При цьому такі документи приймалися до обліку як на комбінаті, так і в його філіалі.

Напрошується запитання: а де брали крадії гроші на проведення таких розрахунків? Як з'ясувалося під час ревізії, директор згаданого філіалу вступив у злочинний зговір із заготівельниками п'яти сільських споживчих товариств, які закуповували у населення міні-теляток і бичків-дистрофіків (середньою вагою 90-100 кг), після цього починали "химічити" з квитанціями. Перші примірники квитанцій вони знищували, натомість оформляли інші на тих самих громадян та їхні адреси. Зрозуміло, що вага "закупленої" великої рогатої худоби "перевищувала" середню вгодованість і дорівнювала 350 кг і більше.

Виявлені ревізією збитки в сумі 2 млн. радянських рублів було повністю відшкодовано за рахунок вилучення у злочинного угруповання золота і валютного капіталу. До кримінальної відповідальності притягнуто 25 осіб. Усім ділкам обласний суд визначив відповідну міру покарання, а одному з них — розстріл.

При проведенні ревізії у жовтні 1980 року одного з центральних ресторанів м. Хмельницького головний контролер-ревізор **А.Д. Дубицький** і старший контролер-ревізор **Л.Й. Пирогов** звернули увагу на те, що у пере-

важній більшості документів на закупівлю сільгосппродукції зустрічається одне й те саме прізвище — Ковальчук. Її, як приватній особі, видавали значні суми готівкою за кожну здачу ресторану яєць. Так, за одним закупочним актом вона здала 360 штук, за другим — 1080 штук, за третім — 720 штук, за четвертим 360 штук яєць, за п'ятим — 1440 штук. Це відразу насторожило: приватна особа не могла мати у ті часи в своєму присадибному господарстві цілу птахоферму та ще й тарний склад, оскільки яйця вона здавала у фабричній упаковці. Виникло запитання: звідки бралася така кількість яєць, бо в закупочних актах адреса не вказувалася, а якщо в окремих випадках наводилися паспортні дані Ковальчук — то, як кажуть, взяті зі стелі. Керівництво ж ресторану не горіло бажанням внести у це питання ясність. Допомогли ревізуючим вантажники, які в один голос заявили, що Ковальчук привозить товар двічі-тричі на тиждень автомобілем — спеціально обладнаним яйцевозом з Красилівського району, де вона керує птахофермою.

Після цієї розмови, озброївшись відповідними матеріалами (за три останні роки) про здачу ресторану яєць громадянкою Ковальчук, ревізуючі незабаром з'явилися на птахофабриці, до складу якої входила очолювана спиртницею птахоферма. Слід зазначити, що фабрика була колгоспною, а тому вся виручка від реалізації яєць мала надходити до каси колективного господарства. Це в ідеалі. А що діялося насправді? Звірка накопичених ревізорами чорнових записів про здачу в ресторан яєць і отримання Ковальчук грошей за них із даними касової книги колгоспу засвідчила: далеко не кожна виручка поповнювала колгоспну касу. Під тиском фактів Ковальчук зізналася, що через раз, інколи через два, виручка опинялася в її кишені. На другий день після звірки, за пропозицією ревізуючих, вона внесла в банк на рахунок колгоспу 9 тис. крб. (як часткове відшкодування збитків). Після цього була проведена тотальна ревізія фабрики, яку розпочали з вилучення у операторів механічного збору яєць чорнових записів (зошитів) про те, коли і скільки продукції було вироблено кожною зміною. Саме ці записи відіграли головну доказову роль у суді щодо визначення кількості вироблених фабрикою яєць за 5 років, бо облік їх збору,

як на фабриці, так і в бухгалтерії колгоспу, не відображав дійсності, оскільки знаходився у занедбаному стані. Ревізуючі самі відновили рух по обліку виробництва і реалізації фабрикою продукції, що дало можливість розкрити крадіжку більше як 300 тисяч яєць на суму 24 тисячі радянських рублів. Винні у цьому посадові особи були притягнені до відповідальності, а Ковальчук позбавлена волі на 5 років з конфіскацією належного їй майна.

Ще одна показова ревізія.

Свого часу при обласному управлінні охорони здоров'я за рахунок бюджетних коштів, виділених на підготовку кадрів, функціонували обласні курси підвищення кваліфікації медсестер-акушерок.

Неодноразові перевірки цільового витрачання коштів, що проводилися протягом 5 років, ніяких порушень чи зловживань не виявили. Все, як кажуть, було в ажурі. Звітуючи перед бухгалтерією управління про витрати зазначених коштів, директор курсів дуже акуратно і своєчасно оформляв усі документи. Цифри були справні, відповідали всім вимогам бухгалтерського обліку і касових операцій. Скажімо, відомості про виплату курсових (по 30 рублів на місяць) ніякого сумніву чи підозри у перевіряючих не викликали.

І ось прийшов 1982 рік. А з ним і ревізія, яку очолив досвідчений контролер-ревізор *М.Л. Флоринський*. Було вирішено зробити у найближчих до м. Хмельницького райлікарнях зустрічні перевірки на предмет підтвердження медсестрам, які навчалися в обласному центрі, отримання ними згаданих вище курсових від директора курсів. Результати такої перевірки приголомшили: всі опитані медсестри з обуренням відповіли, що ніяких курсових ні від директора, ні від інших працівників курсів вони не отримували, оскільки отримали їх безпосередньо в касах райлікарень.

Дійшла черга давати пояснення з цього приводу головним лікарям і головним бухгалтерам райлікарень, які послалися на наказ облуправління охорони здоров'я, в якому зазначалося, що направленим на обласні курси медсестрам слід виплачувати курсові за рахунок коштів райлікарень. Перевіряючі не полінувалися звірити цей "папір" з першим примірником наказу, що зберігався в облуправлінні, і обі-

мліли: до райлікарень надійшов варіант наказу про організацію роботи обласних курсів, в якому замість слів "за рахунок облздороввідділу" майстерно було підроблено – "за рахунок райлікарень".

Після цього колесо ревізії завертілося у шаленому темпі. Скажімо, на місяць треба було опитати півтори тисячі курсантів, заповнити опитувальні листи. І ось фінал: заарештований на основі негайно порушеної кримінальної справи (на підставі проміжного акта ревізії) директор курсів зізнався, що у такий спосіб він вкрав всю суму, виділену по кошторису на виплату грошей курсантам, а це за п'ять років, як підтверджено матеріалами ревізії, склало більше 100 тис. рублів. Для порівняння скажемо, що тоді за 6-7 тисяч можна було придбати новенькі "Жигулі"

Вироком народного суду директора курсів засуджено на 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Контрольно-ревізійна служба області під час ревізії (перевірок) особливу увагу приділяє проблемі збереження енергоносіїв (стратегічного фактора існування держави). Зрозуміло, що у цьому питанні не може бути дрібниць. Тому в ході інвентаризації пально-мастильних матеріалів (під час проведення ревізії Старосинявської центральної районної лікарні) старший контролер-ревізор КРУ Мінфіну УРСР по Хмельницькій області А.Д.Дубицький звернув увагу і, природно, зафіксував у акті, що комірник, відпускаючи водіям лікарні бензин відром (посилаючись на те, що воно в середньому вміщає 10 літрів пального), складає заправочні відомості саме в літрах. Зробивши інвентаризацію, ревізор поцікавився, в якій одиниці виміру ведеться бухгалтерський облік і списання бензину на витрати. З'ясувалося, що бухгалтерське оприбуткування по обліку бензину установа проводила в кілограмах (без переводу на літри). Списання з підвіту комірника бензину також здійснювалося в кілограмах, але без переводу в ці кілограми кількості бензину, відпущеного водіям у літрах.

Створений таким чином надлишок бензину в кількості 12,6 тонни не був відображений в обліку, не фіксувався документально, а тому протягом трьох років фактично розбазарювався комірником не без відома головного лікаря та головного бухгалтера лікарні. Останні змушені були

матеріально допомогти комірникові повністю відшкодувати вартість "надлишку".

Результативних, по-справжньому резонансних ревізій проведено багато. Їх перелік контрольно-ревізійною службою Хмельницької області буде продовжуватися. Бо служба існує, її робота вдосконалюється, з кожним роком стає все ефективнішою.

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ

В кінці 1999 року ГоловКРУ України змушене було піти на безпрецедентний крок: майже повністю замінити керівництво Контрольно-ревізійного управління в Черкаській області. Таке рішення зумовлене багатьма причинами. Передусім, різким погіршенням показників роботи як обладнання, так і контрольно-ревізійних відділів, слабкою виконавською дисципліною і, що найприкріше, нехтуванням чудовими традиціями, що склалися протягом багатьох років. Ці традиції, що дозволяли контрольно-ревізійній службі Черкащини бути на висоті та в пошані, започатковували перший Головний контролер-ревізор КРУ Мінфіну УРСР по області **Олексій Олександрович Філіппов**, його колеги по обладнанню **Микола Степанович Статкевич**, **Григорій Петрович Носок**, **Віра Сергіївна Софійська**, **Катерина Панасівна Мартиненко**. В містах і районах справжньою грозою казнокрадів, різного роду темних ділків, ласих до народного добра, були **Степан Ананійович Глуценко** (м. Сміла), **Григорій Федорович Гончарук** (Жашківський район), **Григорій Кузьмич Калеушко** (Звенигородщина), **Борис Аркадійович Невін** (м. Канів), **Всеволод Павлович Даценко** (Лисянський район), **Поліна Миколаївна Косогор** (Монастирищенський район), **Фрол Фролович**

лосконіс (Черкаський район), **Геннадій Дмитрович**
Андас (Чигиринський район).

О.О. Філіппов народився в Чувашиї, закінчив у грудні 1941 року Казанський фінансово-економічний інститут. Очолював. У 1944 році за станом здоров'я був демобілізований. Працював у Запорізькій області, звідки його направили до Черкаського облфінвідділу. Контрольно-ревізійну службу очолював 10 років.

Надійною помічницею О.О. Філіппову була **Віра Сергіївна Софійська**, яка теж у 1941 році закінчила Казанський фінансово-економічний інститут. Отримавши диплом, вона спочатку працювала в Чебоксарах, потім у Челябінську. З березні 1944 року була направлена на роботу у фіноргани України, зокрема в Полтавську область. Працювала у Львові (1946-1949), у Наркомфіні Молдавської РСР (1949-1954), з 1961 року — контролер-ревізор КРУ Мінфіну УРСР по Черкаській області.

Після О.О. Філіппова контрольно-ревізійну службу області очолювали **Прокіп Карпович Янковський**, **Василь Миколайович Голубев** та **Юрій Дмитрович Квотченко**, на чиєму рахунку багато ефективних ревізій та перевірок.

Заслуженим авторитетом серед колег користується ветеран служби **Ростислав Казимірович Грабовський**. У 1969 році закінчив Київський інститут народного господарства. Протягом 1963-1965 рр. набував професійного досвіду в Пологах (Запорізька обл.), Білгород-Дністровську (Одеська обл.), Смілі (Черкаська обл.). У 1977 році Р.К. Грабовського призначили старшим контролером-ревізором, трохи згодом — головним контролером-ревізором Мінфіну УРСР по м. Черкасам. З 1993 року він успішно очолює КРВ обласного центру.

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Людям старшого покоління Чернівецька область більше відома як Буковина. Офіційно вона утворена в червні 1940 року, а до того входила до складу Австро-Угорської імперії та Румунії.

У тому ж 1940 році старшим контролером-ревізором КРУ Наркомфіну СРСР по області був призначений **Афанасьєв**, по м. Сторожинцю — **Мудь**, м. Хотину — **Дубонос**, Вижницькому району — **Дяченко**, Кіцманському — **Паламарчук**, Новоселицькому — **Парасольченко**, Садгирському — **Харченко**, Сторожинецькому — **Друзяк**, Чернівецькому — **Тимошану**. Це були перші контролери-ревізори фінорганів на Буковині.

Контрольно-ревізійний апарат області тимчасово припинив свою діяльність з початком Великої Вітчизняної війни і поновив її у квітні 1944 року після звільнення Буковини від румуно-фашистських загарбників.

З червня 1949 року по листопад 1960 контрольно-ревізійну службу області очолював **Георгій Іванович Дейнекін**, 1894 року народження, активний учасник Великої Вітчизняної війни.

З грудня 1960 року по день смерті (20 жовтня 1968 року) Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Чернівецькій області працював **Іван Семенович Ярусов**, 1920 року народження, учасник Великої

пчизняної війни, яку закінчив заступником командира пальйону 293-ї стрілецької дивізії. Мав численні бойові городи.

З жовтня 1968 року по червень 1975 посаду Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області обіймав **ан Олексійович Євтушенко**, 1927 року народження, ветеран праці, учасник бойових дій на фронтах Великої пчизняної війни, орденоносець, кавалер п'ятнадцяти одалей, нагороджений значком "Відмінник фінансової роботи".

Здібний економіст, фінансист, І.О.Євтушенко досконало оволодів спеціальностями бухгалтера, ревізора. Він глибоко вивчав процеси, що відбувалися в економіці країни та фінансово-бюджетній сфері.

У 1962 році його призначили контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по Садгирському району, а через рік перевели до обласного апарату, де він пройшов шлях від контролера-ревізора до першого керівника.

Іван Олексійович неодноразово очолював бригади ревізорів, багато уваги приділяв добору і вихованню кадрів (за станом на 1 січня 1975 року штат працівників апарату Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області складався з 24 працівників).

У червні 1975 року І.О.Євтушенка перевели до Києва, на посаду начальника відділу ревізії міністерств і відомств — заступником начальника КРУ Мінфіну УРСР.

У 1977-1981 рр. він працював Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по м. Києву, а з 1981 року (до виходу на пенсію у 1992 році) — начальником фінансового управління виконкому Київміськради.

З вересня 1975 року по червень 1983-го Головним контролером-ревізором КРУ Мінфіну УРСР по області працював **Григорій Іванович Бреусенко**, 1925 року народження, учасник Великої Вітчизняної війни. У святкові дні його груди прикрашають орден, медалі та значок "Відмінник фінансової роботи".

Шістнадцять років контрольно-ревізійну службу Буковини очолював **Ігор Дмитрович Урсуляк**, 1947 року народження. Нині він доцент Буковинського фінансово-економічного інституту.

А починав Ігор Дмитрович свою службову кар'єру в

1964 році з посади контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР в Кельменецькому районі. У 1973-1983 рр. він працював заступником голови Садгирського райвиконкому.

Справжньою кузнею кваліфікованих кадрів фінансових і контрольно-ревізійних органів став Чернівецький фінансовий технікум, директором якого тривалий час був **Георгій Федорович Сердунь**.

Крім нього, свій вагомий внесок в організацію контрольно-ревізійної роботи, підвищення її результативності внесли й інші ветерани облКРУ. Передусім це **Еммануїл Соломонович Клейнерман**, учасник Великої Вітчизняної війни, який пройшов шлях від контролера-ревізора до заступника Головного контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по області.

Добрих слів заслуговують **Яків Омелянович Жидченко** з Глибоцького району, **Семен Митрофанович Циганівський** з Хотинського району, **Степан Іванович Зотолошний** із Сокирянського району, **Петро Федорович Плохой**, який довгі роки був начальником КРУ у м. Києві. Неабияку повагу колег здобули **Микола Іванович Терехов**, **Григорій Романович Прокопюк**, **Ананій Васильович Дроник**, **Сільвія Василівна Фока (Копецька)** та інші справжні біці контрольно-ревізійної служби Буковинського краю.

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Чернігівська область, древній і славетний Сіверський край, як адміністративна одиниця УРСР була створена 15 жовтня 1932 року. Відтоді практично починається її історія її контрольно-ревізійної служби.

На жаль, під час війни Чернігівщина жорстоко страждала від німецько-фашистської навали. Тотальному знищенню були піддані не тільки фабрики і заводи, але й школи, лікарні, театри, бібліотеки. Вогонь спелив і архівні установи, тому довоєнний період діяльності служби — суцільна біла пляма. Знадобиться немало часу і зусиль, щоб на її місці з'явилися конкретні імена, дати, події. Тож почнемо свій відлік з 21 березня 1946 року, коли на посаду старшого контролера-ревізора КРУ Наркомфіну СРСР по Чернігівській області було призначено **Петра Микитовича Репіна**. Дванадцять років незмінно стояв він біля керма служби, набувши слави справжньої грози казнокрадів.

1 квітня 1958 року П.М.Репін здав справи новопризначеному Головному контролеру-ревізору КРУ Мінфіну республіки по області **Івану Андрійовичу Лугіну**, який перебував на цьому посту до березня 1984 року. Щоправда, з чотирирічною перервою, яка припала на період безглузвих адміністративно-господарських реформ,

нав'язаних народів М.С.Хрушовим. Тоді з березня 1959 року по лютий 1963 року контрольньо-ревізійною службою Чернігівщини керували **Д.Д. Романенко** та **М.М. Колесник**.

Наступником І.А. Лугіна став **Михайло Андрійович Мекшун**. У листопаді 1996 року його змінив **Михайло Миколайович Подоляко**. Обидва, як і їхні попередники, справжні майстри контрольньо-ревізійної справи, які всім серцем вболівали за неї.

Характерно, що у перші повоєнні роки ревізійною роботою в області займалися переважно чоловіки. Поступово, з однієї жінки-ревізора (50-ті роки), служба майже наполовину укомплектувалася представницями слабкої статі. У 1981 році їх налічувалося вже 17.

Звичайно, правила, якими під час проведення ревізії і перевірок керувалися чернігівські контролери-ревізори, повсюди були однаковими і, на жаль, не завжди розумними. У чернігівців, як, скажімо, і у їхніх колег з Вінничини або Житомирщини, справжнє обурення викликала вимога обов'язкового документування всіх записів у акті ревізії — навіть про незначні порушення (1953 рік). Як згадує колишній заступник Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по області **В.В. Ішуткін**, якщо в акті, наприклад, було записано: "В книгах бухгалтерського обліку допускались забруднення, підчистки і незастережні виправлення", то на довідці про це мали бути штамп, дата, номер, підписи керівника і головного бухгалтера, завірені печаткою організації.

Згодом цю формалістику скасували і ревізори полегшено зітхнули, хоча ніхто з них не заперечував проти того, що в особливих випадках (великі розтрати, крадіжки) документування всіх записів у актах ревізії було необхідним.

Золотими літерами, і це не перебільшення, в історію контрольньо-ревізійної служби Чернігівщини вписане ім'я **Івана Андрійовича Лугіна**. Народився він у Чернігові в сім'ї робітників. У 1941 році закінчив авіашколу. Всю війну, аж до стін Кенігсбергу і Берліну, пройшов у складі винищувального авіаполку. Захищав Москву, Ленінград.

З 1951 року І.А. Лугін у фіноорганах області. Заочно закінчив Київський інститут народного господарства.

» разів обирався депутатом Чернігівської міськради, членом обкому народного контролю. Героями Великої Вітчизняної війни були старші пролетари-ревізори **Анастасій Михайлович Шахрай Федір Анастасійович Трубенюк**. А.М. Шахрай родом з бровицького району, а Ф.А. Трубенюк — з Новгород-Сіверського. Обидва інваліди війни. Були хоробрими солдатами, не знали страху і на роботі, хоча усякий людинамалося ревізувати та перевіряти. Їх включали до складу не тільки республіканських, а й союзних бригад. Анастасій Михайлович і Федір Анастасійович, як і лише справжнім патріотам служби, цікавляться трудовими буднями колективу, часто бувають у нього в гостях, широко діляться багатим досвідом. На жаль, цього не можуть робити ті, хто назавжди пішов від нас — **Іванка Аврамович Гричик, Михайло Федорович Шевченко, Микола Миколайович Коновалов, Михайло Іванович Тарновський** та інші, кого називали "зубрами" контролю-ревізійної роботи, хто був грозою для порушників фінансової дисципліни.

Згадує В.В. Ішуткін:

"До 1957 року керівники обласних управлінь і відділів облвиконкому (в тому числі керівники управління торгівлі і облспоживспілки) мали посадові оклади у розмірі 135 крб. Крім того, в облвиконкомі вони одержували так звані "конверти" (ще по 135 крб.), які не обкладалися податком. Премії їм нараховувалися виходячи з посадових окладів, тобто з розрахунку 135 крб.

У 1957 році "конверти" було відмінено, а посадові оклади керівників збільшені вдвічі (вони тепер отримували по 270 крб.), з яких у відповідному розмірі утримувались податки.

Ревізуючи у 1970 році облспоживспілку, я встановив, що її голові премія нараховувалася з розрахунку 270 крб., а не 135 крб., як це витікало з положення про преміювання, затвердженого постановою Центроспілки ще до 1957 року.

Оскільки згадана ревізія була наскрізною, охоплювала облспоживспілку, дві райспоживспілки, дві заготконтори, чотири споживчих товариства, в область для з'ясування

деяких обставин приїхав начальник управління фінансування торгівлі Мінфіну УРСР Кабенець М.В. На наше запитання про правильність нарахування премії керівництву облспоживспілки він роздратовано відповів: "...У них свої закони".

Ми з цим не погодилися і звернулися із запитом в Держкомітет з питань праці і зарплати при Раді Міністрів Союзу РСР, а секретар-друкарка помилково відіслала наш запит до Мінфіну УРСР, звідки надійшла відповідь: "На Ваш запит не можемо відповісти, надсилаємо його в Мінфін СРСР". Змушені були повторно звернутися до Держкомпраці.

Протягом місяця надійшли дві відповіді: з Мінфіну СРСР — премії нараховуються правильно; і з Держкомпраці СРСР — премії нараховуються неправильно. Друга відповідь була адресована Центроспілці, Мінфіну СРСР та Головному контролеру-ревізору КРУ МФ УРСР по Чернігівській області. Після цього правління Центроспілки прийняло нове положення про преміювання керівників, а з голови правління Чернігівської облспоживспілки було утримано 500 крб. незаконно отриманої премії. Таким чином справу було доведено до кінця.

Наведу ще один приклад з 70-х років.

Бухгалтер Батурицької селищної ради Бахмацького району Оксинь протягом шести років займалася розкраданням грошових коштів. Як це не дивно, але ревізії, що регулярно проводилися в цій селищній раді, ніяких зловживань не виявили.

Та ось на посаду старшого контролера-ревізора КРУ Мінфіну УРСР по Бахмацькому району був прийнятий А.А. Примаков. Прискіпливий (як кажуть про таких — в'їдливий) спеціаліст, він, зрештою, знайшов те місце, де був "закопаний собака", і надіслав у область донесення про присвоєння Оксинь 3 тис. крб. бюджетних коштів (таким був результат ревізії її бурхливої діяльності за останній рік).

Після цього для допомоги А.А.Примакову і з'ясування інших обставин було відряджено мене (В.В. Ішуткіна), а трохи пізніше — М.Д. Горлача. Спільними зусиллями ми викрили махінаторку, яка привласнювала державні кошти шляхом виправлення виписок банку по поточному

у. Скажімо, у виписці банку на шифрі "303" (тобача готівки) Оксинь робила виправлення на "ККП" (кат комунальних підприємств), на благоустрій. І "виписки" вона додавала копію платіжного до-ля, на якій власноручно ставила "відмітку" пра-а банку (завитульку) і невизначний відбиток пу.

За допомогою цієї нехитрої "технології" за три роки ний бухгалтер привласнила 14 тис. карбованців, що кваліфікувалося як крадіжка в особливо вели-озмірах і каралося вищою мірою покарання — роз-юм.

Права з цієї причини була передана до прокуратури, а одному з допитів Оксинь заявила, що дала с. крб. хабаря працівнику райфінвідділу, який про-з ревізію до А.А. Примакова.

Звелось разом із слідчим знову їхати до Батурина. кожно оглянувши місце зберігання бухгалтерських па-з, ревізори знайшли бухгалтерські документи ще за роки "діяльності" Оксинь, коли касове виконання жету здійснювалося через ощадкасу. Нам поталани-Адже в ощадкасі документи юридичних осіб зберіга-ся протягом 10 років. Порівнявши виписки платіж-ного рахунку з дійсними записами в ощадкасі, ми виявили, що знову ж таки шляхом підробки Оксинь власнила ще 14 тис. карбованців, а всього — 28 тисяч. Бухгалтер-крадій була засуджена до 14 років позбав-ня волі з конфіскацією належного їй майна.

За поданням прокурора Чернігівської області стар-му контролеру-ревізору А.А. Примакову була оголоше-подяка.

До речі, факт дачі Оксинь хабаря працівникові рай-фінвідділу не підтвердився.

Резонансною була і ревізія Чернігівської фабрики "Інтрикотаж" (1983 рік).

Це були часи тотального дефіциту, чим і скористався директор підприємства. В підпільному цеху, обладнаному в будинком міської лазні, він налагодив випуск "лівих" одягів, які збувалися в багатьох містах України і Росії. Вручені гроші привласнювалися.

Спритний директор був притягнутий до кримінальної

відповідальності і засуджений до 10 років позбавлення волі.

Щодо ревізії фабрики, то її проводила *Надія Петрівна Залозна*, яка працює в облКРУ з квітня 1977 року, очолює відділ контролю у сфері матеріального виробництва і послуг. За багаторічну сумлінну працю у 1997 році вона нагороджена Почесною грамотою голови облдержадміністрації".

Кілька слів про автора цих спогадів Володимира Васильовича Ішуткіна.

Після закінчення у 1953 році Київського фінансово-економічного інституту він був направлений на роботу до Чернігова. Обласній контрольно-ревізійній службі Володимир Васильович віддав 36 років, з них 18 був заступником керівника облКРУ. Йому вже за 70, але він ще консультує фінансових працівників, зокрема з питань аудиторських перевірок.

Поза всякий сумнів, до справжніх маяків контрольно-ревізійної служби Чернігівщини слід віднести і *Ніну Григорівну Медвідь*, яка з 1979 року очолює контрольно-ревізійний відділ обласного центру. Вона не тільки уміло керує підлеглими, а й бере безпосередню участь у важливих ревізіях і перевірках.

Зокрема, великого розголосу набула проведена відділом у 1996 році ревізія використання бюджетних коштів військовою частиною 2255 Комітету у справах захисту державного кордону за 1994-1995 роки. Було викрито справжню "шайку-ліжку" шахраїв у погонах на чолі із заступником командира частини Комаком. "Хімічили" в основному з продуктами харчування, за що Комак був засуджений до позбавлення волі на п'ять років з відбуванням терміну покарання у виправно-трудовій колонії суворого режиму. Його позбавлено також полковницького звання. Дісталось на горіхи і його подільникам — Свежову і Селіхову.

Багато доброго можна розповісти про начальника КРВ у Носівському районі *Наталію Миколаївну Буняк*, про першого заступника начальника облКРУ *Сергія Миколайовича Нікітченка* та інших висококваліфікованих фахівців контрольно-ревізійної служби Сіверського краю. Усіх,

ь, не перелічити. Та і не це головне. Найважливіше
о працівники контрольно-ревізійної служби області
розуміють значення покладених на них завдань, а
зиршують їх сумлінно, наполегливо, як це і годиться
и державним службовцям.

м. КИЇВ

Розповідь про багату на події та факти історію контрольно-ревізійної служби столиці України планувалося розпочати з короткої біографії **Олександра Сергійовича Білецького**, який очолював київських контролерів-ревізорів з липня 1954 року по квітень 1960 року. На жаль, його особова справа загубилася в архівах (і таке буває), тому пошлемося на свідчення тих, кому довелося працювати разом з Білецьким. Їхня думка однастайна: Олександр Сергійович був високим професіоналом, вимогливим керівником, чуйною людиною.

Яскраве життя прожив наступник Білецького **Володимир Федорович Смолінський**. Народився він у 1905 році у місті Кам'янець-Подільський. Змолоду привчений до праці, перебрав багато професій, доки не зупинився на фінансовій справі. Був секретарем сільради, райвиконкому, бібліотекарем, секретарем окружної робітничо-селянської інспекції, працював у комсомолі, завідував райвідділом місцевого господарства, служив в армії. З 1930 року Володимир Федорович послідовно очолює чотири районні фінансові відділи, а в грудні 1938 року його призначають начальником Житомирського обласного управління Держстраху. Саме на цій посаді його застала війна. Від Сталінграда до Кенігсберга — такий бойовий шлях В.Ф. Смолінського у складі гвардійського танкового корпусу, де він був начальником польової каси Держ-

а членом військового трибуналу. Ні перша, ні друга аж ніяк не звільняли його від обов'язку тримати зброю та брати безпосередню участь у запеклих аз з ворогом, за що В.Ф. Смолінський був нагород- медалями та орденом Червоної Зірки.

я війни Володимир Федорович почав стрімке сход- до високих керівних посад. Зокрема, після закінчення фінансових курсів Міністерства фінансів Союзу РСР означили заступником Головного контролера-ревізора Д СРСР по Українській РСР. Був начальником фінвід- ністерства лісової промисловості. Довелося пізнати чі штурхани дурисвітських хрущовських реформ: з начальника фінансового відділу Станіславського рад- ну (Станіслав — колишня назва Івано-Франківська) іквідації цієї нікому не потрібної структури "злетів" мне крісло бухгалтера-ревізора ліспромгоспу. Та ось їнули недовгі роки роботи в науково-технічному истві лісової промисловості і Володимир Федорович у рідній стихії: наприкінці 1960 року його призначили ним контролером-ревізором Мінфіну республіки по еву. На цій посаді він пробув до грудня 1971 року. нагоди 60-річчя В.Ф. Смолінського міністр фінансів рановський та голова президії Українського респуб- ського комітету профспілки працівників державних нов М.Таранець тепло привітали ювіляра, відзначив- ого багаторічну плідну роботу у фінансових органах сною грамотою.

скравую особистістю на відповідальному посту Го- ого контролера-ревізора КРУ Мінфіну республіки по ієву (1971-1977) показав себе і **Михайло Якович ша**. Незважаючи на похилий вік, він веде активний іб життя, консультує працівників Генеральної проку- ури з питань контрольно-ревізійної роботи.

людиною-легендою по праву можна назвати **Івана жсійовича Єтушенка**. Сільський хлопець з Охтир- ого району, що на Сумщині, він встиг повоювати, за удостоєний 15-ти медалей. Як фахівець контрольно- ізійної роботи сформувався на Буковині. Почавши з юнної ланки, доріс до керівника обласного апарату, жбисто провів безліч високорезультативних ревізій та зевірок.

Сумлінне, творче ставлення до роботи, вміле керівництво підлеглими, безкомпромісність Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по Чернівецькій області І.О. Євтушенка не залишилися непоміченими у столиці. Міністр фінансів республіки А. Барановський особисто запропонував перевести його на роботу в міністерство — на посаду начальника відділу ревізії міністерств і відомств — заступника начальника КРУ Мінфіну, яке тоді очолював Костянтин Костянтинівич Якуненко.

Не варто говорити про те, що ревізувати міністерства — те саме, що ходити по мінному полю. Це тобі не безправна сільрада. Не встигнеш оком моргнути, як злетиш у повітря. За два роки під керівництвом Івана Олексійовича були проведені ревізії у семи міністерствах. І кожна з них — тяжкий іспит, що вимагав як величезних фізичних зусиль, так і високої моральної напруги. За таких умов нескладно було підірвати здоров'я, що і сталося. Запропонували більш спокійну роботу в міністерському апараті, але Євтушенко відхилив цю пропозицію. Зрештою, погодився на посаду Головного контролера-ревізора КРУ МФ УРСР по м. Києву.

За чотири роки його керівництва контрольно-ревізійною службою столиці досягнуто помітних результатів. Протягом короткого терміну показники роботи колективу вросли в кілька разів, що дозволило київським контролерам-ревізорам зайняти чільні позиції в рядах колег.

У своїх спогадах І.О. Євтушенко віддає належне начальнику КРУ МФ УРСР Віктору Феофановичу Єні та начальнику КРУ Мінфіну Союзу РСР С.М. Устинюку, під чиєю орудою він вдосконалювався як фінансист державного масштабу. Саме так. Адже керівництво столичного міста зовсім не випадково запропонувало Івану Олексійовичу стати на чолі фінансового управління виконкому Київміськради, тобто керувати бюджетними потоками величезного 3-мільйонного мегаполісу.

Особливо яскраво таланти Євтушенка і як фінансиста, і як організатора проявилися після аварії на Чорнобильській АЕС, коли Києву і киянам доводилося терміново вирішувати безліч надскладних справ, аби вберегтися від смертельно небезпечної радіації. Цей іспит Іван Олексійович і його колеги склали на "відмінно".

уваючи на пенсії, І.О. Євтушенко створив аудифірму "Фінансист", тривалий час директору ній. Підтримує тісні зв'язки з колишніми ко-

м продовжувачем традицій, закладених його попередником, став **Володимир Михайлович Клименко** в контрольно-ревізійну службу столиці з 1981 по 1985 рік. Достатньо навести такий приклад: протягом 5 років кількість ревізій і перевірок у порівнянні з попереднім роком була зменшена на 22 відсотки, зате суми незаконних видатків зросли більше ніж на 30 відсотків, а додаткові нарахування до бюджету збільшилися на 44 відсотки, відшкодування ж завданих збитків становили лише на 52 відсотки.

Щодо того, що контрольно-ревізійній службі Києва поталанило з підбором кадрів, то це підтверджує досвід П.Ф. Плохого, який очолював її у 1987 році. Народився він у селі Подвірне. У 1958 році закінчив Чернівецькій фінансовий технікум, а в 1966 році — Київський інститут народного господарства. І.О. Євтушенко, збагатившись професійним досвідом в Буковинській землі, Петро Федорович у липні 1979 року перебирається до столиці — в центральний апарат Міністерства фінансів УРСР. Наступний шабель службової сходінки П.Ф. Плохого — Головний контролер-ревізор КРУ Міністерства фінансів по м. Києву, а з 1993 року він начальник Контрольно-ревізійного управління у м. Києві.

Професійні організаторські здібності, високий професіоналізм, незалежна вимогливість П.Ф. Плохого скерували колектив КРУ в м. Києві на позитивні зрушення в роботі. Наприклад, у 1996 році за розміром виявлених незаконних і не задекларованих витрат, недостач і перевищень коштів КРУ в м. Києві посіло перше місце серед регіональних управлінь державної контрольно-ревізійної служби, а за розміром відшкодованих незаконних витрат, розкрадань грошових коштів і матеріальних цінностей — друге місце. Організаторська сумлінна робота П.Ф. Плохого у фінансових органах, його вагомий вклад у розбудову нової України, підвищення державної контрольно-ревізійної служби відзначені нагородою Президента нашої держави — орденом "Заслуги" III ступеня.

Сьогодні Петро Федорович вже на заслуженому відпочинку, а його місце біля керма столичного КРУ зайняв **Михайло Васильович Романів** — донедавна перший заступник начальника ГоловКРУ України, кандидат економічних наук, визнаний фахівець з питань бюджетної системи.

М. СЕВАСТОПОЛЬ

Біля керма контрольно-ревізійної служби славного міста Севастополь у різні роки стояли справжні фахівці своєї справи: *Нонна Костянтинівна Новикова, Василь Васильович Белов, Анатолій Михайлович Темніков* та *Любов Дмитрівна Чеботько*. З вересня 1994 року КРУ міста очолює енергійна та працьовита випускниця Харківського інженерно-економічного інституту *Ольга Володимирівна Шелакова*. Народилася у Севастополі, тому фінансовими проблемами рідного міста переймається як своїми власними, що позитивно позначається на результатах роботи невеликого за кількістю працюючих колективу управління.

"Команда" КРУ в м. Севастополі переважно жіноча. Заступницею у Шелакової — *Тетяна Віталіївна Мілованова*. Вона ж очолює оргвідділ. Іншими відділами керують *Ольга Ігорівна Буханцова, Лариса Валентинівна Поліщук, Лариса Іванівна Реснянська, Наталія Іванівна Котельникова*. Стаття, дійсно, слабка, але з боку севастопольських "круківок" це аж ніяк не гарантує порушникам фінансово-бюджетної дисципліни якихось послаблень в оцінці їхніх протизаконних дій. В цьому, наприклад, сповна могли переконатися начальник і головний бухгалтер управління капітального будівництва Севастопольської міської держадміністрації. Ревізія фінансово-господарської діяльності цього управління

виявила розкрадання грошових коштів з каси управління, перерахування комерційним структурам значних сум, що не було передбачено кошторисом, тощо. В результаті — кримінальна справа, суд, вирок.

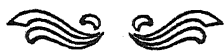
Порушенням кримінальних справ закінчилися ревізії, проведені КРУ в м. Севастополь на державному колективному підприємстві "Севастопольський морський порт", у товаристві з обмеженою відповідальністю "Лотос", комерційній фірмі "Гранвік і К^о". І це далеко не повний перелік резонансних судових справ, порушених після того, як на підприємствах, в організаціях і установах побували контролери-ревізори КРУ в м. Севастополь.

Колектив управління з глибокою повагою ставиться до своїх ветеранів, що були фундаторами контрольно-ревізійної служби міста. Це **Євгенія Миколаївна Шевцова**, **Дмитро Михайлович Спіцин** — учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений трьома бойовими орденами і багатьма медалями. У його службовій характеристиці, виданій 26.11.81, сказано, що "Спіцин Д.М. за період роботи в апараті добре засвоїв методи ревізії і перевірок збереження державного майна, як у бюджетних закладах, так і в господарських організаціях. Оперативний, дисциплінований, економічно грамотний." Має звання "Кращий по професії".

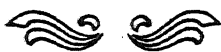
Василь Васильович Белов теж учасник бойових дій, нагороджений багатьма орденами і медалями. Незважаючи на тяжке поранення (йому ампутували нижню кінцівку) і інвалідність, що наступила після цього, Василь Васильович з відзнакою закінчив Всесоюзний заочний фінансовий інститут. Пройшов усі шаблі ревізорської кар'єри.

Завдяки О.В. Шелаковій та її підлеглим, добрі традиції, започатковані представниками старших поколінь контрольно-ревізійної служби Севастополя, продовжуються.

ДОДАТКИ

РАДА МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

ПОСТАНОВА № 567

м. Київ

28 травня 1956 року

Про утворення в складі Міністерства фінансів УРСР Контрольно-ревізійного управління

Рада Міністрів Союзу РСР постановою від 3 травня 1956 року № 583, з метою посилення контролю за додержанням фінансової дисципліни підприємствами, установами і організаціями, правильним та економним витрачанням ними бюджетних і власних коштів і дальшого розширення прав республіканських органів контролю за виконанням Державного бюджету СРСР:

1. Ухвалила передати місцеві органи Контрольно-ревізійного управління Міністерства фінансів СРСР у відання міністерств фінансів союзних республік.

В зв'язку з цим визнала доцільним утворити в складі міністерств фінансів союзних республік контрольно-ревізійні управління в межах встановленої Міністерству фінансів СРСР чисельності управлінського персоналу.

2. Поклала на новоорганізовані контрольно-ревізійні управління міністерств фінансів союзних республік та їх місцеві органи здійснення контролю за виконанням державного бюджету, за своєчасним виконанням зобов'язань перед бюджетом і за правильним та економним витрачанням бюджетних і власних коштів установами, підприємствами і організаціями союзного, республіканського і місцевого підпорядкування, а також проведення ревізій і перевірок фінансової діяльності підприємств і організацій союзного підпорядкування за окремими дорученнями Контрольно-ревізійного управління Міністерства фінансів СРСР.

3. Затвердила Положення про Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів СРСР.

Радам Міністрів союзних республік запропоновано затвердити Положення про контрольно-ревізійні управління міністерств фінансів союзних республік стосовно до Положення про Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів СРСР.

4. Вважає такими, що втратили силу:

а) постанову ЦВК і РНК СРСР від 23 жовтня 1937 року № 112/1936 "Про організацію в складі Наркомфіну СРСР Контрольно-ревізійного управління";

б) Положення про Контрольно-ревізійне управління Народного Комісаріату фінансів СРСР, затверджене постановою Раднаркому СРСР від 9 травня 1938 року № 611;

в) пункт 3 постанови Ради Міністрів СРСР від 15 жовтня

1949 року № 4792 “Про заходи по зміцненню контрольно-ревізійного апарату Міністерства фінансів СРСР”.

Відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 3 травня 1956 року № 583, Рада Міністрів Української РСР постановляє:

1. Утворити в складі центрального апарату Міністерства фінансів Української РСР Контрольно-ревізійне управління, підпорядкувавши йому контрольно-ревізійний апарат, що передається з Міністерства фінансів СРСР, в областях і містах УРСР.

2. Затвердити Положення про Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів Української РСР (Положення додається).

Голова Ради Міністрів УРСР
Н.КАЛЬЧЕНКО

Керуючий справами Ради Міністрів УРСР
Я.СІРЧЕНКО

* * *

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Ради Міністрів УРСР
від 28 травня 1956 року № 567

ПОЛОЖЕННЯ про Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів Української РСР

1. На Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів Української РСР та його місцеві органи покладається:

а) перевірка додержання законів про бюджетні права Рад депутатів трудящих міністерствами і відомствами УРСР, а також місцевими органами;

б) контроль за додержанням фінансової дисципліни підприємствами, установами і організаціями, за правильним та економним витрачанням ними бюджетних і власних коштів;

в) контроль за виконанням державного бюджету міністерствами і центральними установами УРСР та іншими бюджетними установами, а також господарськими організаціями і підприємствами та перевірка виконання ними зобов'язань перед бюджетом;

г) перевірка роботи фінансових органів по виконанню державного бюджету, а також роботи органів державного страхування, державних трудових ощадних кас, банків довгострокових вкладень та їх установ;

д) перевірка додержання установами Держбанку СРСР, розташованими на території Української РСР, правил виконання державного бюджету СРСР.

2. Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів УРСР та його місцеві органи при здійсненні покладених на них завдань мають право:

а) проводити ревізії і перевірки фінансової діяльності в міністерствах і відомствах, державних, кооперативних і громадських організаціях союзного, республіканського і місцевого підпорядкування;

б) перевіряти в підприємствах, установах і організаціях, що ревізуються, грошові документи, бухгалтерські книги, звіти, плани, кошториси та інші документи, наявність грошових сум і цінних паперів, наявність і правильність витрачання матеріальних цінностей, а також одержувати пояснення службових осіб і необхідні довідки по питаннях, що виникають під час проведення ревізій і перевірок;

в) одержувати від установ Держбанку СРСР та інших кредитних установ необхідні відомості, довідки і копії з документів, зв'язаних з операціями установ і організацій, що ревізуються: про стан роботи і оборотів по них, про стан кредитів, відкритих цим установам і організаціям, і по інших питаннях;

г) одержувати від інших установ і організацій довідки і копії з документів по операціях і розрахунках з установами та організаціями, що ревізуються;

д) приймати в процесі ревізій і перевірок, разом з керівниками підприємств, установ і організацій, що ревізуються, необхідні заходи до усунення виявлених порушень фінансової дисципліни і неекономного витрачання коштів, а також давати керівникам цих підприємств, установ і організацій обов'язкові для них вказівки про усунення виявлених порушень.

3. У тих випадках, коли ревізіями, що їх проводить Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів УРСР та його місцеві органи, виявляються порушення законів, серйозні порушення державної і фінансової дисципліни або розкрадання державних коштів та інші злочини, Контрольно-ревізійне управління та його місцеві органи ставлять перед відповідними міністрами або керівниками вищестоящих організацій питання про усунення від роботи службових осіб, винних у цих порушеннях, з передачею відповідних матеріалів слідчим органам для притягнення винних до відповідальності.

4. Контрольно-ревізійне управління Міністерства фінансів УРСР очолюється начальником Управління, який призначається Радою Міністрів Української РСР на подання Міністра фінансів УРСР.

А К Т

ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

У К Р А Ї Н И

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

— продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

— виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими Документами,

— здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто

ПРОГОЛОШУЄ
НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ
та створення самостійної української держави —
У К Р А Ї Н И.

Територія України є неподільною і недоторканою. Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення.

Верховна Рада України
24 серпня 1991 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні

Цей Закон визначає статус державної контрольно-ревізійної служби в Україні, її функції та правові основи діяльності.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Структура державної контрольно-ревізійної служби

Державна контрольно-ревізійна служба складається з Головного контрольно-ревізійного управління України, контрольно-ревізійних управлінь в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі, контрольно-ревізійних підрозділів (відділів, груп) в районах, містах і районах у містах.

Стаття 2. Головні завдання державної контрольно-ревізійної служби

Головним завданням державної контрольно-ревізійної служби є здійснення державного контролю за витрачанням коштів і матеріальних цінностей, їх збереженням, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і звітності в міністерствах, відомствах, державних комітетах, державних фондах, бюджетних установах, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів та державних валютних фондів, розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому.

Державний контроль здійснюється у формі ревізій і перевірок.

Ревізія — це метод документального контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи, організації, дотриманням законодавства з фінансових питань, достовірністю обліку і звітності, спосіб документального викриття недостач, розтрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань. За наслідками ревізії складається акт.

Перевірка — це обстеження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації або їх підрозділів. Наслідки перевірки оформляються довідкою або доповідною запискою.

Стаття 3. Законодавство, яким керується державна контрольно-ревізійна служба

Державна контрольно-ревізійна служба у своїй діяльності керується Конституцією України (888-9), цим Законом, іншими законодавчими актами, актами Президента та Кабінету Міністрів України.

Стаття 4. Підпорядкованість державної контрольно-ревізійної служби та координація її діяльності з іншими контролюючими органами

Державна контрольно-ревізійна служба діє при Міністерстві фінансів України і підпорядковується Міністерству фінансів України.

Контрольно-ревізійні управління в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі підпорядковуються Головному контрольно-ревізійному управлінню України. До складу обласних контрольно-ревізійних управлінь входять контрольно-ревізійні підрозділи (відділи, групи) в районах, містах і районах у містах.

Державна контрольно-ревізійна служба координує свою діяльність з місцевими Радами народних депутатів та органами виконавчої влади, фінансовими органами, державною податковою службою, іншими контролюючими органами, органами прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки.

Стаття 5. Призначення працівників державної контрольно-ревізійної служби

Головне контрольно-ревізійне управління України очолює заступник Міністра фінансів України, начальник управління, який призначається Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра фінансів України.

Контрольно-ревізійні управління в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі очолюють начальники, які призначаються начальником Головного контрольно-ревізійного управління України за погодженням з Радою Міністрів Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

Начальники контрольно-ревізійних управлінь в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі призначають і звільняють керівників контрольно-ревізійних підрозділів (відділів, груп) в районах, містах і районах у містах.

Стаття 6. Фінансування державної контрольно-ревізійної служби

Видатки на утримання державної контрольно-ревізійної служби визначаються Кабінетом Міністрів України і фінансуються з державного бюджету.

Стаття 7. Статус державної контрольно-ревізійної служби

Головне контрольно-ревізійне управління України, контрольно-ревізійні управління в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі є юридичними особами, мають самостійні кошториси, розрахункові та інші рахунки в банках, печатки із зображенням Державного герба України і з своїм найменуванням.

Контрольно-ревізійні підрозділи (відділи, групи) в районах,

містах і районах у містах як структурні підрозділи контрольно-ревізійних управлінь в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі мають печатки і відповідні бланки.

В окремих випадках Головне контрольно-ревізійне управління України має право вирішувати питання про надання права юридичної особи окремим контрольно-ревізійним підрозділам в районах, містах і районах у містах.

Положення про державну контрольно-ревізійну службу затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ II ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 8. Основні функції Головного контрольно-ревізійного управління України і контрольно-ревізійних управлінь в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі

Головне контрольно-ревізійне управління України, контрольно-ревізійні управління в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі виконують такі функції:

1) організують роботу контрольно-ревізійних підрозділів в Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі по проведенню ревізій і перевірок, узагальнюють наслідки документальних ревізій і перевірок і у випадках, передбачених законодавством, повідомляють про них органам законодавчої та виконавчої влади;

2) проводять ревізії та перевірки фінансової діяльності, стану збереження коштів і матеріальних цінностей, достовірності обліку і звітності в міністерствах, відомствах, державних комітетах та інших органах державної виконавчої влади, в державних фондах, в бюджетних установах, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджету та з державних валютних фондів;

3) проводять ревізії та перевірки правильності витрачання державних коштів на утримання місцевих органів державної виконавчої влади, установ і організацій, що діють за кордоном і фінансуються за рахунок державного бюджету;

4) проводять ревізії та перевірки повноти оприбуткування, правильності витрачання і збереження валютних коштів;

5) здійснюють контроль за усуненням недоліків і порушень, виявлених попередніми ревізіями та перевітками;

6) розробляють інструктивні та інші нормативні акти про проведення ревізій та перевірок;

7) здійснюють методичне керівництво і контроль за діяльністю підпорядкованих контрольно-ревізійних підрозділів, узагальнюють досвід проведення ревізій та перевірок і поширюють його серед контрольно-ревізійних служб, розробляють пропозиції щодо удосконалення контролю.

Органи контрольно-ревізійної служби розглядають заяви і скарги громадян про факти порушення законодавства з фінансових питань. Звернення, де повідомляється про крадіжки, розтрата, недостачі, інші серйозні правопорушення негайно пересилаються правоохоронним органам для прийняття рішення згідно з чинним законодавством.

Стаття 9. Функції контрольно-ревізійних підрозділів (відділів, груп) у районах, містах і районах у містах

Контрольно-ревізійні підрозділи (відділи, групи) у районах, містах і районах у містах виконують функції, визначені статтею 8 цього Закону (за винятком пунктів 1 і 7).

Р о з д і л І І І

ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 10. Права державної контрольно-ревізійної служби

Головному контрольно-ревізійному управлінню України, контрольно-ревізійним управлінням в Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі, контрольно-ревізійним підрозділам (відділам, групам) у районах, містах і районах у містах надається право:

1) ревізувати і перевіряти у міністерствах, державних комітетах та інших органах державної виконавчої влади, державних фондах, на підприємствах, в установах і організаціях грошові та бухгалтерські документи, звіти, копії звітів й інших документи, що підтверджують надходження і витрати грошових коштів та матеріальних цінностей, проводити перевірки фактичної наявності цінностей (грошових сум, цінних записів, сировини, матеріалів, готової продукції, устаткування тощо).

2) безперешкодного доступу на склади, у складі, виробничі та інші приміщення для їх обстеження і здійснення витань, пов'язаних з ревізією або перевіркою. Притязання на розрахункових та інших рахунках у банках та інших фінансово-кредитних установах операції у випадках, коли серйозне нищівно об'єкта, на якому необхідно провести ревізію або перевірку, перешкоджає працівнику державної контрольно-ревізійної служби виконувати свої обов'язки.

3) залучати на договірних засадах кваліфікованих фахівців відповідних міністерств, державних комітетів, інших органів державної виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ і організацій для проведення контрольного обміру будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольного запуску сировини і матеріалів у виробництво, контрольного аналізу сировини, матеріалів і готової продукції, інших

перевірок з оплатою за рахунок спеціально передбачених на цю мету коштів;

4) вимагати від керівників об'єктів, що ревізуються або перевіряються, проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і розрахунків, у необхідних випадках опечатувати каси та касові приміщення, склади, архіви, а при виявленні підробок, інших зловживань вилучати необхідні документи на строк до закінчення ревізії або перевірки, залишаючи у справах акт вилучення та копії або реєстри вилучених документів;

5) одержувати від Національного банку України та його установ, комерційних банків та інших кредитних установ необхідні відомості, копії документів, довідки про банківські операції та залишки коштів на рахунках об'єктів, що ревізуються або перевіряються, а від інших підприємств і організацій, в тому числі недержавних форм власності — довідки і копії документів про операції та розрахунки з підприємствами, установами, організаціями, що ревізуються або перевіряються;

6) одержувати від службових і матеріально відповідальних осіб об'єктів, що ревізуються або перевіряються, письмові пояснення з питань, які виникають у ході ревізій і перевірок;

7) пред'являти керівникам та іншим службовим особам об'єктів, що ревізуються або перевіряються, вимоги щодо усунення виявлених порушень законодавства з питань збереження і використання державної власності та фінансів, вилучати до бюджету виявлені ревізіями або перевітками приховані і занижені валютні та інші платежі, ставити перед відповідними органами питання про припинення бюджетного фінансування і кредитування, якщо отримані підприємствами, установами та організаціями кошти і позички використовуються з порушенням чинного законодавства;

8) стягувати у доход держави кошти, одержані міністерствами, відомствами, державними комітетами, державними фондами, підприємствами, установами і організаціями за незаконними угодами, без встановлених законом підстав та з порушенням чинного законодавства;

9) накладати у випадках, передбачених законодавчими актами, на керівників та інших службових осіб підприємств, установ і організацій адміністративні стягнення;

10) застосовувати до підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів підприємницької діяльності фінансові санкції, передбачені пунктом 7 статті 11 Закону "Про державну податкову службу в Україні".

Стаття 11. Проведення ревізій та перевірок

Ревізія або перевірка проводиться на підставі документа, підписаного начальником державної контрольно-ревізійної

лужби, начальником управління, їх заступниками або керівником підрозділу служби в районі, місті або районі у місті.

За ініціативою державної контрольно-ревізійної служби ревізія або перевірка підприємства, установи, організації може проводитись не частіше ніж один раз на рік. Ревізію або перевірку за дорученням правоохоронних органів може бути проведено у будь-який час.

Службові особи державної контрольно-ревізійної служби зобов'язані пред'явити документ на право проведення ревізії або перевірки керівним працівникам відповідного підприємства, установи або організації.

Стаття 12. Обов'язки і відповідальність службових осіб державної контрольно-ревізійної служби

Службові особи державних контрольно-ревізійних служб зобов'язані суворо додержувати Конституції України, законів України, прав та інтересів громадян, підприємств, установ і організацій, що охороняються законом. За невиконання або неналежне виконання службовими особами державних контрольно-ревізійних служб своїх обов'язків вони притягаються до дисциплінарної та кримінальної відповідальності відповідно до чинного законодавства.

Працівники державної контрольно-ревізійної служби зобов'язані у випадках виявлення зловживань і порушень чинного законодавства передавати правоохоронним органам матеріали ревізій, а також повідомляти про виявлені зловживання і порушення державним органам і органам, уповноваженим управляти державним майном.

При вилученні документів у зв'язку з їх підrobкою або виявленими зловживаннями працівник державної контрольно-ревізійної служби зобов'язаний негайно повідомити про це правоохоронні органи. Вилучені документи зберігаються до закінчення ревізії або перевірки. Після цього вони повертаються відповідному підприємству, установі або організації, якщо правоохоронними органами не прийнято рішення про вилучення цих документів.

Працівники державної контрольно-ревізійної служби повинні забезпечувати дотримання комерційної та службової таємниць.

Стаття 13. Розгляд скарг на дії службових осіб державної контрольно-ревізійної служби

Скарги на дії службових осіб в районах, містах, районах у містах та службових осіб контрольно-ревізійних управлінь розглядаються і вирішуються начальниками цих управлінь. Скарги на дії службових осіб Головного контрольно-ревізійного управління України та начальників контрольно-ревізійних управлінь Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя

розглядаються та вирішуються начальником Головного контрольно-ревізійного управління України.

Скарги розглядаються і рішення за ними приймаються не пізніше як у місячний строк з момент їх надходження. У разі незгоди юридичних і фізичних осіб з цими рішеннями вони можуть бути оскаржені до суду чи арбітражного суду.

Подання скарги не припиняє оскаржуваної дії службових осіб державної контрольно-ревізійної служби.

Р о з д і л І V

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ СЛУЖБОВИХ ОСІБ ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 14. Взаємовідносини державної контрольно-ревізійної служби з правоохоронними органами

Органи державної контрольно-ревізійної служби проводять ревізії та перевірки суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форми власності за постановою прокурора або слідчого, винесеною в ході розслідування кримінальної справи.

За дорученням Прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України, податкових інспекцій у випадках, передбачених Законом, органи державної контрольно-ревізійної служби проводять ревізії та перевірки на підприємствах, в установах та організаціях всіх форм власності.

Ревізії та перевірки на прохання правоохоронних органів можуть проводитись також і в інших випадках, передбачених чинним законодавством.

Працівники правоохоронних органів зобов'язані сприяти службовим особам державної контрольно-ревізійної служби у виконанні їх обов'язків. У разі недопущення працівників державної контрольно-ревізійної служби на територію підприємства, установи, організації, відмови у наданні документів для ревізії або перевірки та будь-якої іншої протиправної дії органи міліції на прохання цих осіб зобов'язані негайно вжити відповідних заходів для припинення такої протидії, забезпечити нормальне проведення ревізії або перевірки, охорони працівників контрольно-ревізійної служби, документів та матеріалів, що перевіряються, а також вжити заходів для притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності.

Стаття 15. Правове становище службових осіб державної контрольно-ревізійної служби

Службові особи державної контрольно-ревізійної служби є представниками органів державної виконавчої влади.

Законні вимоги службових осіб державної контрольно-ревізійної служби є обов'язковими для виконання службовими особами об'єктів, що ревізуються чи перевіряються.

працівник державної контрольно-ревізійної служби при винні покладених на нього обов'язків керується чинним законодавством і виконує вказівки своїх керівників. Ніхто й, за винятком передбачених законодавством випадків, не має права втручатися в діяльність службової особи державної контрольно-ревізійної служби.

Втручання в діяльність працівника державної контрольно-ревізійної служби тягне за собою відповідальність, передбачену законодавчими актами.

Стаття 16. Правовий захист службових осіб державної контрольно-ревізійної служби

Службова особа державної контрольно-ревізійної служби під час виконання своїх службових обов'язків перебуває під захистом закону.

Держава гарантує захист життя, здоров'я, честі, гідності та майна службової особи державної контрольно-ревізійної служби і членів її сім'ї від злочинних посягань та інших протиправних дій.

Звільнення службової особи державної контрольно-ревізійної служби з посади у зв'язку з вчиненням злочину під час виконання своїх обов'язків допускається лише після винесення рішення щодо неї обвинувального вироку суду, який набрав чинності.

Стаття 17. Державне страхування та відшкодування заподіяної шкоди у разі загибелі або каліцтва службової особи державної контрольно-ревізійної служби

У разі загибелі службової особи державної контрольно-ревізійної служби у зв'язку з виконанням службових обов'язків сім'ї загиблого або його утриманцям виплачується одноразова допомога у розмірі десятирічного грошового утримання загиблого за останньою посадою, яку він займав, за рахунок державного бюджету з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

У разі заподіяння службовій особі державної контрольно-ревізійної служби тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, що перешкоджають надалі займатися професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічного грошового утримання за останньою посадою, яку вона займала, за рахунок коштів державного бюджету з наступним стягненням цієї суми з винних осіб і у встановленому порядку призначається пенсія по інвалідності.

У разі заподіяння службовій особі державної контрольно-ревізійної служби тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, що не перешкоджають надалі займатися професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога у розмірі річного грошового утримання за рахунок

коштів державного бюджету з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

Збитки, завдані майну службової особи державної контрольно-ревізійної служби або членів її сім'ї у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, компенсуються в повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

Річне грошове утримання службової особи державної контрольно-ревізійної служби, що береться для нарахування розміру одноразової допомоги, включає всі види грошових виплат, які отримувала службова особа за час роботи в державній контрольно-ревізійній службі за рік, що передував року загибелі або ушкодження здоров'я.

Суми одноразової допомоги та відшкодування майнових збитків оподаткування не підлягають.

Усі службові особи державної контрольно-ревізійної служби підлягають державному обов'язковому страхуванню за рахунок коштів державного бюджету на випадок загибелі або смерті на суму десятирічного грошового утримання за останньою посадою, а в разі поранення, контузії, травм чи каліцтва, захворювання чи інвалідності, що сталися у зв'язку з виконанням службових обов'язків, у розмірі від шестимісячного до п'ятирічного грошового утримання за останньою посадою залежно від ступеня втрати працездатності.

Порядок та умови страхування службової особи державної контрольно-ревізійної служби встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Президент України

Л. КРАВЧУК

м. Київ, 26 січня 1993 року
№ 2939-ХІІ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи

З метою посилення контролю за дотриманням фінансової дисципліни, цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна, активізації роботи щодо усунення виявлених недоліків і порушень поставляю:

1. Установити, що Головне контрольно-ревізійне управління України є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує в установленому порядку реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю за використанням відповідно до законодавства підприємствами, установами і організаціями, незалежно від форми власності, відомчої належності та підпорядкованості, коштів бюджетів усіх рівнів та позабюджетних фондів, збереженням державного і комунального майна, веденням бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

2. Кабінету Міністрів України:

1) подати у двотижневий строк проект Положення про Головне контрольно-ревізійне управління України;

2) внести у місячний строк на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін і доповнень до Закону України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні", інших законодавчих актів, передбачивши, зокрема, у законопроекті відповідно до завдань, покладених на Головне контрольно-ревізійне управління України статтею 1 цього Указу: проведення органами державної контрольно-ревізійної служби за дорученням Президента України, Кабінету Міністрів України та правоохоронних органів ревізій та перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ і організацій, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, перебувають у державній, комунальній власності, а також таких, у статутних фондах яких є частка державного, комунального майна;

прийняття органами державної контрольно-ревізійної служби обов'язкових до виконання підприємствами, установами і організаціями та іншими об'єктами, що ревізуються або перевіряються, рішень за фактами порушень фінансової дисципліни, нецільового використання коштів бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, державного і комунального майна, несплати податків, зборів (обов'язкових платежів), неподаткових платежів та приховування отриманих доходів;

надання органам державної контрольно-ревізійної служби

права звертатися в інтересах держави до судів і арбітражних судів;

встановлення періодичності проведення державною контрольно-ревізійною службою планових ревізій і перевірок використання коштів бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, використання і збереження державного і комунального майна не рідше одного разу на три роки;

встановлення адміністративної відповідальності за недотримання порядку проведення операцій з бюджетними коштами, нецільове використання коштів бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, за невиконання вимог органів державної контрольно-ревізійної служби щодо усунення виявлених порушень;

3) посилити персональну відповідальність керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади за своєчасне і повне вжиття заходів щодо усунення порушень фінансової дисципліни та притягнення в установленому порядку винних осіб до відповідальності;

4) забезпечити з метою недопущення паралелізму та дублювання в діяльності взаємодію контролюючих органів усіх рівнів, у тому числі шляхом створення єдиної інформаційної бази державного фінансового контролю, підвищити роль контрольно-ревізійних підрозділів, що діють у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади;

5) визначити порядок погодження планів контрольно-ревізійної роботи державної контрольно-ревізійної служби за основними напрямками діяльності;

6) прискорити підготовку проектів законів України:

— про фінансовий контроль в Україні;

— про державний контроль у сфері діяльності органів виконавчої влади та їх посадових осіб;

7) вирішити у місячний строк у встановленому порядку питання про впорядкування оплати праці працівників державної контрольно-ревізійної служби, прирівнявши їх за умовами оплати праці до відповідних категорій працівників державної податкової служби;

8) не допускати в подальшому скорочення чисельності працівників державної контрольно-ревізійної служби, вжити заходів щодо поліпшення правового, соціального захисту, забезпечення особистої безпеки працівників державної контрольно-ревізійної служби;

9) передбачити під час розроблення проекту закону про Державний бюджет України, починаючи з 2001 року, додаткові асигнування на матеріально-технічне забезпечення державної контрольно-ревізійної служби;

10) визначити базові навчальні заклади для підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів державної контрольно-ревізійної служби.

3. Запропонувати Генеральній прокуратурі України, іншим правоохоронним органам:

1) забезпечити належний розгляд матеріалів, переданих державною контрольно-ревізійною службою, про виявлені факти порушень у використанні коштів бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, державного, комунального майна, а також надання відповідної інформації органам державної контрольно-ревізійної служби;

2) своєчасно, у повній відповідності з законом реагувати на факти порушення встановленого порядку розгляду матеріалів, що надходять від контролюючих органів.

4. Головному контрольно-ревізійному управлінню України:

1) забезпечити під час виконання покладених на нього завдань взаємодію, в тому числі щодо планування роботи, обміну інформацією, організації спільних перевірок та ревізій фінансово-господарської діяльності, усунення, виявлених порушень, з органами державної податкової служби, державного казначейства, іншими контролюючими органами, контрольно-ревізійними підрозділами, що діють у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади;

2) систематично інформувати органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про факти порушень фінансової дисципліни, виявлені під час перевірок та ревізій фінансово-господарської діяльності, вносити пропозиції щодо забезпечення усунення таких порушень та притягнення винних до відповідальності;

3) посилити координацію роботи з правоохоронними органами, забезпечити своєчасну передачу їм матеріалів перевірок і ревізій фінансово-господарської діяльності про нецільове витрачання коштів бюджетів усіх рівнів, позабюджетних фондів, порушення законодавства з питань використання державного, комунального майна.

5. Внести зміни до Схеми організації та взаємодії центральних органів виконавчої влади, затвердженої Указом Президента України від 15 грудня 1999 року № 1573, доповнивши розділи II і IV після слів "Головне контрольно-ревізійне управління" словом "України".

6. Кабінету Міністрів України привести у місячний строк свої рішення у відповідність із цим Указом.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

27 серпня 2000 року

№ 1031/ 2000

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Положення про Головне контрольно-ревізійне управління України

1. Затвердити Положення про Головне контрольно-ревізійне управління України (додається).

2. Кабінету Міністрів України привести у місячний строк свої рішення у відповідність із цим Указом.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ

28 листопада 2000 року

№ 1265/2000

ЗАТВЕРДЖЕНО

Указом Президента України

від 28 листопада 2000 року

№ 1265/2000

ПОЛОЖЕННЯ про Головне контрольно-ревізійне управління України

1. Головне контрольно-ревізійне управління України (ГоловКРУ України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України.

ГоловКРУ України вносить у встановленому порядку пропозиції щодо формування державної політики у сфері державного фінансового контролю та забезпечує її реалізацію.

2. ГоловКРУ України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, спеціальним директивним наказом Міністра фінансів України та цим Положенням.

ГоловКРУ України узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення цього законодавства і в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентові України та Кабінету Міністрів України.

У межах своїх повноважень ГоловКРУ України організовує виконання актів законодавства та здійснює систематичний контроль за їх реалізацією.

3. Основними завданнями ГоловКРУ України є:

підготовка пропозицій щодо формування державної політи-
у сфері державного фінансового контролю;
забезпечення в установленому порядку реалізації державної
літики у сфері державного фінансового контролю за вико-
станням відповідно до законодавства міністерствами, інши-
і центральними і місцевими органами виконавчої влади,
ганами місцевого самоврядування, іншими бюджетними ус-
новами, а також підприємствами і організаціями незалежно
д форми власності, організаційно-правових форм, відомчої
лежності та підпорядкованості, які отримують кошти з бю-
жетів та державних цільових фондів, коштів і матеріальних
ностей, їх збереженням, веденням і достовірністю бухгал-
рського обліку та фінансової звітності;

розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недолі-
ів і порушень та попередження їх у подальшому.

4. ГоловКРУ України відповідно до покладених на нього
авдань:

1) організовує і здійснює державний фінансовий контроль:
проводить ревізії та перевірки фінансової діяльності щодо
використання коштів, матеріальних цінностей та їх збережен-
я, стану і достовірності бухгалтерського обліку та фінансової
звітності;

проводить перевірки використання бюджетних коштів, от-
риманих на виконання державних програм, перевірки фінан-
зово-господарської діяльності стосовно бюджетних позик, по-
зик і кредитів, гарантованих коштами бюджетів, цільового
використання дотацій та субсидій, інших бюджетних асигну-
вань, коштів державних цільових фондів, належного виконан-
ня державних контрактів, проавансованих за рахунок бюджет-
них коштів, а також у передбачених законодавством випадках
використання коштів, що залишаються у розпорядженні гос-
подарюючого суб'єкта у зв'язку з наданими пільгами за пла-
тежами до бюджетів;

2) проводить відповідно до законодавства ревізії та перевір-
ки використання і збереження державного та комунального
майна, в тому числі майна, що передано в користування;

3) вживає в установленому порядку заходів до усунення
виявлених під час ревізій та перевірок порушень законодав-
ства:

передає матеріали ревізій та перевірок органам, які згідно
із законодавством виконують контрольні функції, якщо за
виявленими фактами порушень прийняття рішення про засто-
сування санкцій не належить до компетенції органів державної
контрольно-ревізійної служби;

здійснює аналіз стану додержання фінансової дисципліни і
повідомляє про його результати відповідним центральним та
місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого само-
рядування, правоохоронним органам;

готує і подає до відповідних органів пропозиції щодо усунення та запобігання причинам і умовам, які призвели до нестач державних коштів та матеріальних цінностей, неефективного і не за призначенням витрачання державних фінансових ресурсів;

4) здійснює контроль за усуненням недоліків і порушень, виявлених ревізіями та перевітками, і в разі потреби вживає додаткових заходів до їх усунення;

5) систематично інформує Президента України, Кабінет Міністрів України про факти порушень фінансової дисципліни, виявлені ревізіями та перевітками фінансово-господарської діяльності;

6) інформує громадськість через засоби масової інформації про заходи щодо здійснення контролю за додержанням фінансової дисципліни;

7) бере участь у підготовці пропозицій щодо вдосконалення фінансової системи України;

8) розглядає листи, заяви і скарги юридичних та фізичних осіб про факти порушень законодавства з фінансових питань, вживає згідно із законодавством відповідних заходів за результатами їх розгляду;

9) відповідно до законодавства розробляє і затверджує нормативно-правові акти, що регламентують діяльність органів державної контрольно-ревізійної служби;

10) здійснює заходи щодо добору, розстановки, професійної підготовки та перепідготовки кадрів органів державної контрольно-ревізійної служби;

11) здійснює методичне керівництво і контроль за діяльністю підпорядкованих контрольно-ревізійних підрозділів, узагальнює досвід проведення ревізій та перевірок і поширює його серед контрольно-ревізійних служб, розробляє пропозиції щодо вдосконалення такого контролю;

12) організовує в межах своїх повноважень роботу щодо забезпечення охорони державної таємниці в органах державної контрольно-ревізійної служби.

5. Голова КРУ України має право:

1) проводити в порядку, визначеному законодавством, ревізії та перевірки фінансових та бухгалтерських документів, звітів, кошторисів, розрахунків та інших документів, що підтверджують надходження і витрачання коштів, матеріальних цінностей, у передбачених законодавством випадках — документів, що підтверджують цільове використання коштів, які залишилися в розпорядженні господарюючих суб'єктів у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів;

2) проводити відповідно до законодавства ревізії та перевірки за дорученням Президента України, Кабінету Міністрів України, правоохоронних органів;

3) безперешкодного доступу на склади, у сховища, вироб-

й інші приміщення для їх обстеження та з'ясування
нь, пов'язаних з ревізією або перевіркою;

) припиняти відповідно до законодавства операції на роз-
ркових й інших рахунках в установах банків та інших
нсових установах;

й) вимагати від керівників об'єктів, що ревізуються або
вріяються, проведення, в тому числі у присутності пра-
иків ГоловкиРУ України, інвентаризації основних фондів,
рно-матеріальних цінностей, грошових коштів і розраху-
фінансових зобов'язань, відповідно до закону опечатувати
и та касові приміщення, склади, архіви, вилучати необхідні
ументи;

б) залучати на договірних засадах кваліфікованих фахівців
повідних міністерств, інших органів виконавчої влади, дер-
вних цільових фондів, підприємств, установ і організацій
проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних,
онтних та інших робіт, контрольних запусків у вироб-
цтво сировини і матеріалів, контрольних аналізів сировини,
теріалів і готової продукції, інших перевірок;

7) звертатися в разі необхідності до інших органів держав-
го контролю з питань проведення спільних перевірок у ме-
ах повноважень, визначених законодавством;

8) проводити в установленому порядку на підприємствах,
установах та організаціях, які здійснювали операції та роз-
хунки з об'єктом, що ревізується або перевіряється, зустрі-
і перевірки здійснених між ними операцій та розрахунків;

9) одержувати від Національного банку України та його
станів, комерційних банків, органів Державного казначей-
гва України, інших фінансових установ необхідні відомості,
опії документів, довідки про банківські операції та залишки
оштів на рахунках підприємств, установ та організацій, що
евізуються або перевіряються, а від інших підприємств, ус-
анов та організацій — довідки та копії документів про опе-
ації та розрахунки з підприємствами, установами та органі-
заціями, що ревізуються або перевіряються;

10) одержувати від посадових і матеріально відповідальних
осіб підприємств, установ та організацій, що ревізуються або
перевіряються, письмові пояснення з питань, які виникають
під час проведення ревізій та перевірок;

11) звертатися в установленому порядку за наявності від-
повідних міжнародних договорів до контролюючих чи право-
охоронних органів інших держав за додатковою інформацією
щодо порушень фінансової дисципліни підприємствами, уста-
новами та організаціями;

12) пред'являти у межах своєї компетенції керівникам та
іншим посадовим особам об'єктів, які ревізуються або переві-
ряються, обов'язкові до виконання вимоги щодо усунення ви-
явлених порушень;

13) порушувати перед відповідними органами питання про припинення бюджетного фінансування і кредитування підприємств, установ та організацій у зв'язку з виявленими фактами використання бюджетних коштів з порушенням законодавства;

14) порушувати перед відповідними органами питання про визнання недійсними договорів, укладених з порушенням законодавства, стягувати в доход держави кошти, отримані за незаконними угодами, без установлених законом підстав та з порушенням законодавства;

15) застосовувати відповідно до законодавства до підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання фінансові санкції;

16) накладати відповідно до законодавства на керівників та інших посадових осіб підприємств, установ та організацій адміністративні стягнення;

17) порушувати перед керівниками відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій питання про притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, винних у допущених порушеннях;

18) робити запити та одержувати від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в повному обсязі інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на ГоловокРУ України завдань і повноважень.

6. ГоловокРУ України відповідно до покладених на нього завдань взаємодіє з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними, контролюючими органами, громадськими організаціями, а також з відповідними органами інших держав.

7. ГоловокРУ України здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку контрольно-ревізійні управління в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а також контрольно-ревізійні підрозділи (відділи, групи) в районах, містах, районах у містах, у тому числі міжрайонні контрольно-ревізійні відділи.

8. ГоловокРУ України в межах своїх повноважень на основі та на виконання актів законодавства видає накази, організовує і контролює їх виконання.

ГоловокРУ України в разі потреби видає разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади спільні акти.

Нормативно-правові акти ГоловокРУ України підлягають реєстрації в установленому законодавством порядку.

У випадках, передбачених законодавством, рішення Го-

КРУ України є обов'язковими для виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності та громадянами.

9. Голова КРУ України очолює Голова, якого призначає на посаду і звільняє з посади Президент України в установленому законодавством порядку.

Голова КРУ України несе персональну відповідальність перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України за виконання покладених на Голова КРУ України завдань і здійснення ним своїх повноважень.

Голова КРУ України має заступників, які призначаються на посаду і звільняються з посади відповідно до законодавства.

Голова КРУ України здійснює керівництво КРУ України, розподіляє обов'язки між заступниками, визначає напрямки відповідальності заступників Голови та керівників структурних підрозділів КРУ України, в установленому порядку призначає на посади та звільняє з посад керівників контролюючо-ревізійних управлінь в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а також керівників контролюючо-ревізійних підрозділів у районах, містах, районах у містах у разі надання таким підрозділам статусу юридичної особи.

10. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Голова КРУ України, обговорення найважливіших напрямків його діяльності в КРУ України утворюється колегія у складі Голови (голова колегії), заступників Голови та посадою, інших керівних працівників державної контролюючо-ревізійної служби.

Члени колегії затверджуються та звільняються від обов'язків Кабінетом Міністрів України за поданням Голови КРУ України.

Рішення колегії проводяться в життя наказами Голова КРУ України.

11. Для розгляду наукових рекомендацій та пропозицій щодо напрямків і методів контролюючо-ревізійної роботи, обговорення найважливіших проектів нормативно-правових актів та інших питань у КРУ України може утворюватися методологічна рада, інші дорадчі та консультативні органи.

Склад цих органів та положення про них затверджує Голова КРУ України.

12. У складі КРУ України Кабінетом Міністрів України може бути утворено урядові органи державного управління (департаменти, служби, інспекції).

13. Гранична чисельність працівників КРУ України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Структуру КРУ України затверджує Голова.

Штатний розпис, кошторис видатків ГоловКРУ України затверджує Голова за погодженням з Міністерством фінансів України.

Положення про структурні підрозділи ГоловКРУ України, контрольно-ревізійні управління в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, типові положення про контрольно-ревізійні підрозділи (відділи, групи) у районах, містах, районах у містах затверджує Голова ГоловКРУ України.

14. ГоловКРУ України є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

**Глава Адміністрації
Президента України**

В.ЛИТВИН

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Збірники Законів України.
2. Збірник документів і матеріалів "Образование и развитие новосоциалистического контроля в СССР (1917-1975 гг.)". Москва. 1975 р.
3. П.А. Зайончковський "Правительственный аппарат самодержавной России в XIX веке". Москва. 1978г.
4. "История Государственного банка СССР в документах". Москва. 1971 г.
5. Зверев А.Г. "Записки министра". Москва. 1973 г.
6. К.К. Якуненко, В.П. Терпило. "Ревизия бюджетных учреждений". Москва. 1972 г.
7. К.К. Якуненко "Внутриведомственный финансовый контроль". Київ. 1975 р.
8. С.М. Устинюк "Справочник контролера-ревизора. Сборник нормативных документов". Москва 1975 и 1984 гг.
9. Г.О. П'ятченко, В. І. Кравченко, Л.В. Кухарець "Міністерство фінансів України. 1917-1998 рр. Короткі біографії". Київ. 1998 р.
10. "Нариси з історії статистики України". Київ. 1997 р.
11. Журнал "Фінансовий контроль", № 1-4. Київ. 1999 р.

З М І С Т

.....

СЛОВО ДО ЧИТАЧІВ.....	4
ВІД КРУ МІНФІНУ ДО ГОЛОВКРУ УКРАЇНИ .	5
НА ПОЧАТКУ СТОЛІТТЯ.....	6
ПІСЛЯ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ.....	14
НА ХВИЛІ РЕФОРМ.....	19
НА ГОЛОВНИХ НАПРЯМАХ (1961–1977 роки) ...	26
І “ЗАСТІЙ”, І “ПЕРЕБУДОВА”.....	33
ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.....	37
ЧИ ЛЕГКО БУТИ ПЕРШИМИ?.....	43
СЛУЖБУ ПРИКРАШАЮТЬ ЛЮДИ.....	52
АВТОНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ.....	53
ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ.....	59
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ.....	65
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ.....	73
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ.....	78
ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ.....	85
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ.....	94
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ.....	98
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ.....	104
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ.....	109
КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ.....	115
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ.....	119
ЛУТАНСЬКА ОБЛАСТЬ.....	125
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ.....	129
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ.....	135
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ.....	140
РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ.....	144
СУМСЬКА ОБЛАСТЬ.....	149
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ.....	154

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ	159
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ	165
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ	170
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ	176
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ	178
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ	181
м. КИЇВ	188
м. СЕВАСТОПОЛЬ	193
ДОДАТКИ	195
ПОСТАНОВА Ради Міністрів Української РСР № 567 “Про утворення в складі Міністерства фінансів УРСР Контрольно-ревізійного управління”	196
ПОЛОЖЕННЯ про Контрольно-ревізійне управлін- ня Міністерства фінансів Української РСР	197
АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	199
ЗАКОН УКРАЇНИ “Про державну контрольно-ревізій- ну службу в Україні”.	200
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ “Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної ро- боти”	209
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ “Про Положення про Головне контрольно-ревізійне управління Ук- раїни	212
П О Л О Ж Е Н Н Я про Головне контрольно-ревізійне управління України	212
БІБЛІОГРАФІЯ	219